

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย “พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี — ไทย — มาเลเซีย
ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น”

โดย

นายแวญโซะ สามีอะลี และคณะ

ตุลาคม 2551

สัญญาเลขที่ RDE 49 M 0010

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย “พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี – ไทย – มาเลเซีย ฉบับ
เพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น”

โดย

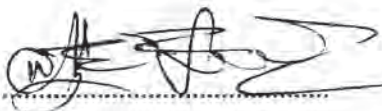
1. นายแวยูโซะ	สามะอาลี	หัวหน้าโครงการ
2. นายเจฮูเซ็น	เจฮูบง	รองหัวหน้าโครงการ
3. ดร.รุสตัน	อุทัย	เลขาโครงการ
4. นายแวมายี	ปารามัล	การเงินโครงการ
5. นายสาเหอะอับลูเลาะ	อัลยุฟรี	ประสานงานโครงการ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คำนำ

การวิจัยพจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปาดานิ — ไทย — มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น ได้มีการทำรายงานครั้งนี้เป็นงวดที่ 2 แต่ยังไม่สมบูรณ์ การทำรายงานในครั้งนี้ได้ทำตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้ตกลงไว้ การวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ตามกำหนดในแผนการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 14 กิจกรรม ซึ่งขณะนี้เป็นการให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาถิ่นและภาษามลายูเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพจนานุกรม เพื่อให้พจนานุกรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นซึ่งขณะนี้พจนานุกรมอยู่ในช่วงของการนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้พจนานุกรมที่สมบูรณ์มากที่สุด

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยหวังว่าพจนานุกรมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การผลิตสื่อการเรียนการสอน และต่อประชาชนทั่วไป

ลงชื่อ

(นายเวยูไซะ สามะอาลี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 บทคัดย่อ	1
ส่วนที่ 2 สรุปโครงการวิจัย	3
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
2. คำถามการวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์โครงการ	4
4. พื้นที่ศึกษาและขอบเขตการศึกษา	4
5. ขอบเขตการศึกษา	4
6. วิธีการดำเนินงาน	5
7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
ส่วนที่ 3 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาษามลายูปาตานี	6
1. คำจำกัดความ	6
2. ตระกูลภาษา	6
3. ระบบเสียงภาษามลายูปาตานี	7
ระบบตัวเขียน	13
ผลงานเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย	15
ส่วนที่ 4 วิธีการดำเนินงานวิจัย	18
1. สรุปกิจกรรมดำเนินงาน	18
2. บทเรียนจากการดำเนินงาน	42
3. การปรับเปลี่ยนกิจกรรม	51
ส่วนที่ 5 ผลการดำเนินงาน	52
สถานภาพ สถานการณ์ หรือบริบทชุมชน	52
1. สภาพพื้นที่	52
2. สภาพสังคมและวัฒนธรรม	54
3. ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการ และระบบกรรมสิทธิ์	57
4. สภาพเศรษฐกิจ	58
5. สภาพปัญหาของชุมชน / สังคม	59
6. การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมจิตวิทยา	59

7. ผลการดำเนินงานกิจกรรม	61
ส่วนที่ 6 สรุปผลการวิจัย	85
1. สรุปผลการวิจัย	85
2. ปัญหา อุปสรรค	90
3. ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน	92
4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	92
ส่วนที่ 7 ภาคผนวก	94

ส่วนที่ 1

บทคัดย่อ

การวิจัยพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซีย เพื่อให้ได้มาซึ่งพจนานุกรมที่สามารถนำมาใช้เพื่อการศึกษาในระดับเบื้องต้น ซึ่งโดยภาพรวมเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการฟื้นฟูภาษา เนื่องจากแท้จริงแล้ว ภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่อยู่ในภาวะถดถอย คนรุ่นใหม่เริ่มหันไปพูดภาษาไทยมากขึ้น จนทำให้ลืมภาษาแม่ของตนเอง และทำให้คำศัพท์ค่อยๆ หายไปเป็นลำดับ และในอนาคตอาจจะประสบกับภาวะวิกฤตการสูญหายทางภาษาและวัฒนธรรมได้ ซึ่งการจัดให้มีพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซียนี้เป็นมาตรการหนึ่งในการฟื้นฟูดังกล่าว และในขณะเดียวกันก็สนองความจำเป็นในพื้นที่ ในอดีตภาษามลายูปาตานีเคยเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อค้าขายกับต่างชาติ ในส่วนของการเรียนการสอนศาสนา ก็เป็นความจำเป็นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันนี้ได้จัดให้มีการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา และในโรงเรียนมัธยมอีกด้วย ในสื่อมวลชนก็มีการใช้ภาษามลายูปาตานีอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อวิทยุ นอกจากนี้ยังตอบสนองความจำเป็นของภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มทักษะพื้นฐานในภาษามลายูเพื่อการสื่อสารในการอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่

พจนานุกรมเล่มนี้เป็นพจนานุกรมศัพท์หมวด ซึ่งแบ่งหมวดตามความหมายออกเป็น 23 หมวด โดยเน้นคำศัพท์พื้นฐานในชีวิตประจำวัน และคำศัพท์ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ภาษาในเบื้องต้น การสอนในระดับชั้นต้นๆ ของการศึกษา การจัดความหมายเป็นลักษณะคำต่อคำ โดยเริ่มจากภาษามลายูปาตานี เทียบกับคำภาษาไทยตามมาด้วยคำภาษามลายูมาตรฐาน (ภาษามาเลเซีย) ซึ่งใช้อักษรโรมัน พจนานุกรมฉบับนี้ นอกจากจะเหมาะสำหรับการเรียนการสอนแล้ว ยังเหมาะสำหรับการเรียนด้วยตัวเองอีกด้วย อีกทั้งยังมีภาคผนวกที่เป็นรูปภาพเพื่อสื่อความหมายของคำศัพท์ที่เข้าใจยาก

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยประการแรกเพื่อกำหนดระบบการเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย เพื่อรวบรวมคำศัพท์สำหรับการศึกษา และการสื่อสารเบื้องต้น และเพื่อแปลคำศัพท์ที่ได้ เป็นภาษาไทย และหาคำร่วมเชื้อสายในภาษามาเลเซียและนำมาเรียบเรียงในรูปของพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซีย ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่ทันสมัยสำหรับผู้จะเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกันตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนเป็นคู่มือสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยได้ลำดับขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดระบบตัวเขียน การรวบรวมและนำเสนอข้อมูลเนื้อหาคำศัพท์ การจัดเรียงหมวดหมู่ การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและเพื่อให้การทดสอบระบบตัวเขียนเกิดความแน่ใจว่าผู้ใช้สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เพิ่มภาคผนวกรูปภาพสำหรับบางคำ

คำมลายูปาตานีที่เขียนในพจนานุกรมนี้ใช้อักษรไทย ซึ่งบางเสียงต้องดัดแปลงอักษรและในบางเสียงต้องเพิ่มสัญลักษณ์พิเศษเพื่อเป็นตัวแทนของเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย ก่อนหน้าการใช้ตัวอักษรไทยแทนเสียงในภาษามลายูนี้มีใช้กันอย่างแพร่หลายแต่ไม่ได้ดัดแปลงตัวและไม่มี的增加สัญลักษณ์พิเศษ

ผู้ที่เขียนคำราหรือเอกสารที่ใช้ในการอบรม การเรียนการสอนให้แก่ผู้ที่มีความจำเป็นต้องเรียนภาษามลายูปาตานีหรือสนใจที่จะเรียน ซึ่งการเขียนเอกสารประกอบการสอนที่เคยจัดทำมีมาแล้วนั้นใช้อักษรไทยแทนเสียงภาษามลายูปาตานีในลักษณะต่างๆ ตามที่แต่ละท่านเห็นว่าเหมาะสม ในขณะนี้เมื่อมีการเรียนการสอนระบบทวิภาษา (มลายูถิ่น-ภาษาไทย) ในโรงเรียนจังหวัดชายแดนภาคใต้เต็มรูป ก็จำเป็นต้องมีการสร้างระบบตัวเขียนที่ดีที่สุด (เหมาะสมและมีรูปแบบที่เรียนรู้ง่าย) เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบของระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีที่ใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของสงขลา ระบบการเขียนเป็นไปตามหลักภาษาศาสตร์ และการยอมรับของเจ้าของภาษาในพื้นที่ นอกจากนี้แล้วเมื่อเอาตัวอักษรไทยมาใช้ก็พยายามหลีกเลี่ยงความไม่สอดคล้องกับหลักภาษาไทยให้มากที่สุด และได้มีกระบวนการทดสอบการใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ภาษาไทย ต่างก็เห็นว่าระบบการเขียนคำที่ใช้ในพจนานุกรมเล่มนี้เป็นระบบที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูดและเขียนภาษามลายูได้เป็นอย่างดี

การใช้ประโยชน์จากวิจัยโครงการ “พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสาร” ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างที่ดำเนินงานวิจัยโดยบุคคล หน่วยงาน รวมทั้งโครงการอื่นๆ ที่ได้จัดเก็บบันทึกข้อมูลเป็นภาษามลายูปาตานี (อักษรไทย) ได้นำระบบตัวเขียนที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นเครื่องมือบันทึกข้อมูลในภาษามลายูปาตานี และสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และโรงเรียนมัธยมในพื้นที่ได้สอนภาษามลายูถิ่นแก่นักเรียนนักศึกษาด้วยระบบตัวเขียนดังกล่าว นอกจากนี้แล้วพจนานุกรมยังเป็นแหล่งสืบค้นสำคัญสำหรับนักวิจัยโครงการประเด็นภาษาและวัฒนธรรมในพื้นที่ด้วย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถส่งผลที่เป็นองค์ความรู้แก่ชุมชน และผู้สนใจในภาษามลายูให้ได้ฟื้นฟูและศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ศัพท์ที่ถูกลืมไปแล้วก็สามารถนำมาใช้อีกครั้ง ภาษาที่ยังไม่มีระบบการเขียนที่เป็นมาตรฐาน ก็ย่อมมีการใช้ที่แตกต่างกันในแต่ละแห่ง การมีพจนานุกรมนี้จะทำให้มีคำที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

ส่วนที่ 2

สรุปโครงการวิจัย

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ และมีสภาพปัญหาแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นของประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและด้านความมั่นคง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวันและมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตน เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ปัญหาไม่ได้เกิดจากความแตกต่างในเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นแต่เกิดจากความไม่เข้าใจความหวาดระแวงของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา เมื่อเกิดขึ้นแล้วยากต่อการแก้ไข

ภาษานอกจากจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์แล้วยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันของผู้คนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจึงให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ ในประเด็นของวัฒนธรรมนั้น รัฐได้มีนโยบายและจุดเน้น โดยการให้ทุกคนเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมรวมทั้งการลดช่องว่างการใช้ภาษาระหว่างกันด้วยการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น อันจะเป็นพลังและปัญญาที่จะช่วยให้เกิดความมั่นคงสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ โดยมีแนวทางการดำเนินงานมุ่งพัฒนาสถานศึกษาของรัฐให้มีมาตรฐานคุณภาพและพอเพียงสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนิยมเข้ามาเรียนมากขึ้น เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้มีการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ วิชาอาชีพและวิชาสามัญอย่างสมดุล พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนและภาษามลายู ทั้งมลายูถิ่นที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนและภาษามลายูกลางรวมทั้งการสอนประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นที่ถูกต้อง

เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลทั้งในด้านการเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม การลดช่องว่างการใช้ภาษาระหว่างกันและการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องมีการวิจัยเพื่อจัดทำ “พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น” ที่ครอบคลุมทุกเรื่องทันสมัยและมีกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.คำถามการวิจัย

จะจัดระบบข้อมูลในรูปของ “พจนานุกรมภาษามลายูปาดานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสาร” โดยเรียงตามกลุ่มความหมายของชาวไทยมุสลิมที่พูดภาษามลายูปาดานีในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

3.วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อศึกษารวบรวมคำศัพท์ภาษามลายูปาดานี-ไทย-มาเลเซีย ที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยอักษรไทย จัดเรียงตามหมวดความหมาย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม จำนวน 3,000-5,000 คำ

4. พื้นที่ศึกษาและ ขอบเขตการศึกษา

พื้นที่ศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้นำไปใช้ ครู วิทยากรอิสลามศึกษา เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ข้าราชการที่พูดภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้จัดการการวิทยุ/โทรทัศน์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มโรงเรียนที่จัดการศึกษาระบบ 2 ภาษา และผู้สนใจทั่วไป

5. ขอบเขตการศึกษา เนื้อหาที่ศึกษาแบ่งตามกลุ่มความหมาย ดังนี้

1. ภูมิอากาศ/ภูมิประเทศ/ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม	14.การศึกษา
2. อวัยวะในร่างกาย	15.ยานพาหนะ
3. โรคภัยไข้เจ็บ/การแพทย์และสาธารณสุข	16.อาชีพการงาน/เครื่องมือ
4. อาหาร	17.พิธีกรรม/ประเพณี
5.ผลไม้ - ต้นไม้(พืช)	18.วันเวลา/วัน เดือน . ปี
6.กริยาอาการ	19.เครื่องใช้ในบ้าน - สำนักงาน
7. สัตว์	20.สถานที่/ถนนหนทาง
8. บุคคลในสังคม	21 กวี
9.เครื่องมือ	22.อธิบายลักษณะ/สภาพ
10.คำเรียก/คำสรรพนาม	23.การนับ
11. เครื่องแต่งกาย/เครื่องประดับ	24.คำเชื่อม/ไวยากรณ์
12. บ้าน/ที่อยู่อาศัย	25.เทคโนโลยี
13. . อารมณ์/จิตใจ/ความรู้สึก	

6. วิธีการดำเนินงาน

- 6.1 ประชุมปฏิบัติการกำหนดระบบเขียนเบื้องต้น เพื่อใช้ในระบบเขียนภาษามลายูปาตานี
- 6.2 รวบรวมหน่วยความหมาย(คำศัพท์)ที่มีการศึกษาวิจัยแล้ว/ที่เกี่ยวข้องมาเรียบเรียงเป็นระบบเขียนภาษามลายูปาตานีที่กำหนด
- 6.3 ประชุมปฏิบัติการเพื่อพิจารณาหน่วยความหมาย(คำศัพท์)ร่วมกัน พร้อมเขียนเป็นภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยอักษรไทยเป็นหมวดๆ
- 6.4 จัดระบบข้อมูลตามหมวดหมู่ที่กำหนด โดยเรียงตามหมวดและตามลำดับอักษร
- 6.5 จัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเนื้อหา คำศัพท์ ด้วยโปแกรมซูบ็อก
- 6.6 พิจารณาเพิ่มเติมและปรับปรุงคำศัพท์
- 6.7 พิจารณาตรวจสอบข้อมูล เพื่อความถูกต้องโดยนักวิจัยและบุคคลกลุ่มอาชีพต่างๆ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มผู้ใช้พจนานุกรมฉบับนี้
- 6.8 จัดรูปแบบพจนานุกรมมลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย เรียงลำดับหมวดหมู่โดยจัดเรียงตามลำดับอักษรในแต่ละหมวดความหมาย ยกเว้น หมวดการนับ และมีตัวอย่างอธิบายกรณีเป็นกริยา/ไวยากรณ์ ที่จำเป็น เช่น มาแก ก. - กิน- makan /.... ตัวอย่าง มาแก นาชิ ก็อรานู (กิน-ข้าว-ยา)
- 6.9 ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะจากคนในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลาง
- 6.10 จัดทำคำอธิบาย ส่วนหน้าของพจนานุกรม เกี่ยวกับ คำอธิบายของภาษา-วัฒนธรรม-สัญลักษณ์ -ความเป็นมาของภาษามลายู -ผู้พูด/เจ้าของภาษา -ลักษณะภาษามลายูถิ่น -ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่น-ไทย-มาเลเซีย ทั้งเสียง/ไวยากรณ์/ประโยค - วัฒนธรรมการใช้ภาษา เช่น การใช้คำเรียก, คำลงท้าย, คำสุภาพ, ไม่สุภาพ -วิธีการจัดรูปแบบพจนานุกรม -วิธีการใช้/ค้นหาศัพท์พจนานุกรม
- 6.11 จัดทำภาคผนวก รูปภาพอธิบาย และการเรียงลำดับเพื่อหาคำ (คำภาษาไทย สำหรับผู้ศึกษาเป็นภาษาไทย)
- 6.12 ส่งเอกสารพจนานุกรมฉบับร่างที่สมบูรณ์ให้ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ
- 6.13 แก้ไขและจัดพิมพ์เป็นพจนานุกรมเป็นระยะ ๆ
- 6.14 จัดทำรายงานเนื้อหา รายงานการเงิน และผลการศึกษาวิจัยเป็นรายงานงวดเมื่อครบ 6 เดือน และรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อครบ 12 เดือน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ได้พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น โดยจัดเรียงตามหมวดความหมายและลำดับอักษร
- 7.2 ได้พจนานุกรมฉบับที่ทันสมัยสำหรับผู้จะเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน ตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นคู่มือ สำหรับผู้เกี่ยวข้องของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาษามลายูปาตานี

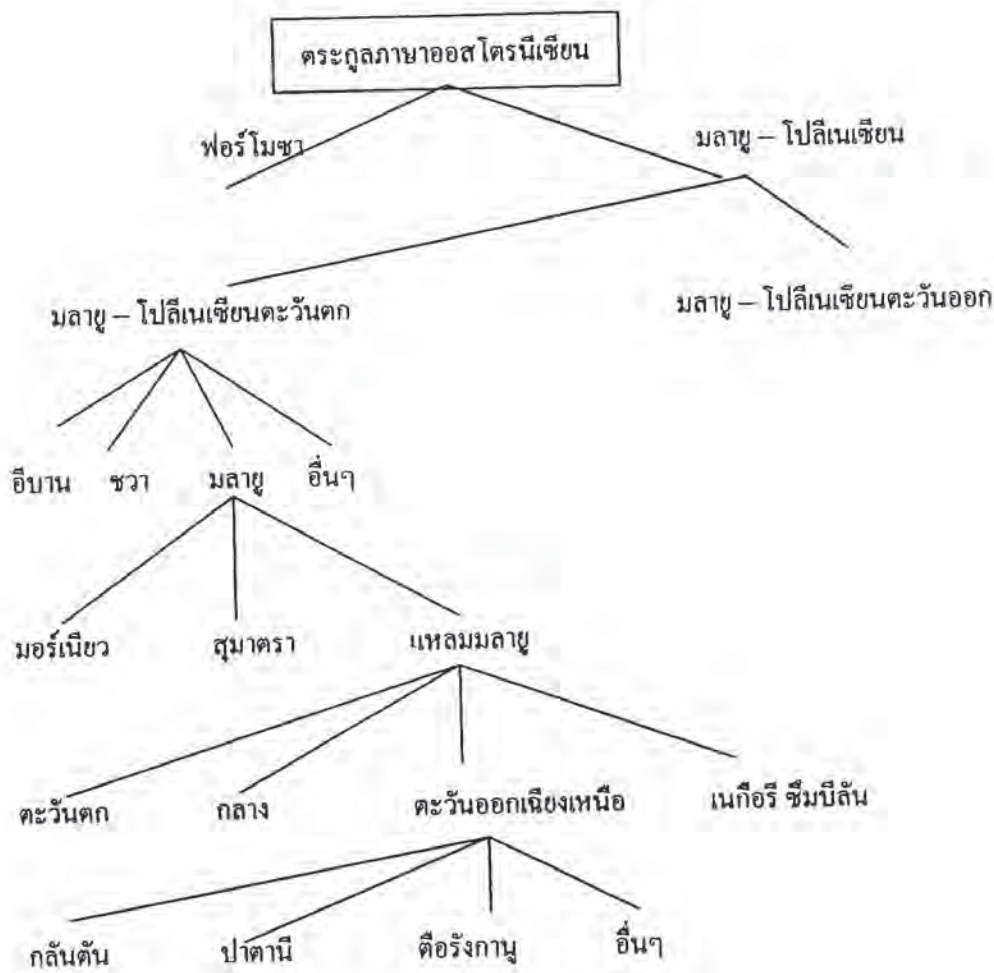
1. คำจำกัดความ

มีคำสองคำที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูที่พูดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยคือ “ปัตตานี” และ “ปาตานี” บ่อยครั้งที่สองคำนี้ใช้แทนกันในความเดียวกัน บางครั้งมีการเรียกภาษามลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า ภาษามลายูปัตตานี และบางครั้งก็เรียกว่าภาษามลายูปาตานี ในประเด็นนี้ วรวิทย์ บารู (Worawit Baru, 1990) ได้อธิบายไว้ว่า คำสองคำข้างต้นมีความหมายและขอบเขตที่ต่างกัน คำว่า “ปัตตานี” หมายถึงจังหวัดหนึ่ง คือจังหวัดปัตตานี ตามการแบ่งส่วนการบริหารของรัฐบาลไทย ส่วนคำว่า “ปาตานี” หมายถึงบริเวณที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และบางส่วนของสงขลา บริเวณเหล่านี้ในอดีตเคยเป็นอาณาจักรหนึ่ง คือ อาณาจักรปาตานี

เนื่องจากภาษามลายูที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นภาษาที่ใช้ในบริเวณสี่จังหวัดข้างต้น ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา ดังนั้นจึงเรียกภาษามลายูดังกล่าวว่า ภาษามลายูปาตานี

2. ตระกูลภาษา

ภาษามลายูเป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน (Blust, 1978) ได้จัดให้ภาษามลายูอยู่ในสาขามลายู-โปลีเนเซียน กลุ่มตะวันตก ในการจัดกลุ่มภาษามลายูนั้น ภาษามลายูที่อยู่ในกลุ่มตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับภาษามลายูกลันตัน (Asmah Haji Omar 1991: 26) ดูแผนผังต้นไม้ประกอบ

3. ระบบเสียงภาษามลายูปาตานี

เนื่องจากบริเวณที่มีการใช้ภาษามลายูปาตานีค่อนข้างกว้างมีผู้พูดจำนวนมากจึงทำให้ภาษามลายูปาตานีนั้นมีภาษาย่อยหรือสำเนียงที่หลากหลาย ภาษามลายูปาตานีที่พูดในบริเวณจังหวัดปัตตานีจะแบ่งจากสำเนียงที่พูดในจังหวัดยะลา และนราธิวาส ซึ่งมีผลทำให้การวิเคราะห์ระบบเสียงของภาษามลายูปาตานีมีหลายแบบด้วยกัน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ระบบเสียงภาษามลายูปาตานีมี 3 แบบด้วยกันซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ของ Wilding (1979) Paitoon Masmintra Chaiyanara (1983) และ รัตติยา สาและ (2529) ซึ่งจะกล่าวละเอียดในหัวข้อถัดไป

3.1 ระบบเสียงพยัญชนะ

Wilding ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ระบบเสียง พยัญชนะของภาษามลายูปาตานี ดังที่แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 : ตารางแสดงระบบเสียงภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี ของ Wilding

ลักษณะออกเสียง	ตำแหน่งการออกเสียง							
	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ลิ้นไก่	ผนังคอ	เส้นเสียง	
กักไม่ก้องไม่พ่นลม	p	t	c	k			ʔ	ʕ
กัก ก้อง	b	d	j	g				
แทรก ไม่ก้อง	f	s					h	
แทรก ก้อง		z		ɣ				
นาสิก	m	n	ɲ	ŋ				
ลิ้นร่ว		r						
ข้างลิ้น		l						
กึ่งสระ	w		y					

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าไม่มีเสียงกักไม่ก้องพ่นลม ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่า Wilding วิเคราะห์ระบบเสียงของภาษามลายูปาตานีที่พูดเฉพาะในเขตเมืองจังหวัดปัตตานีเท่านั้น นอกจากนี้จากตารางข้างต้น มีหน่วยเสียง / ʕ / ซึ่งค่อนข้างจะแปลก จากประสบการณ์และการศึกษาของคณะผู้วิจัย ไม่เคยพบหน่วยเสียงนี้เลย ไม่ว่าสำเนียงไหนก็ตาม แม้กระทั่งคำที่ยืมจากภาษาอาหรับที่เสียงเดิมเป็น / ʕ / ไม่ว่าจะเป็นในตำแหน่งต้นคำหรือท้ายคำก็จะถูกแทนด้วยเสียงกักเส้นเสียง [ʔ] ทั้งหมด (ดู อัสสมิง กาแข็ง, 2544)

ส่วน Paitoon ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาตานีดังที่แสดงไว้ในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 3.2 : ตารางแสดงระบบเสียงภาษามลายูปาตานีของไพทูน (Paitoon)

ลักษณะออกเสียง		ตำแหน่งการออกเสียง					
		ริม ฝีปาก	ฟัน ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	ไม่ก้อง (ไม่พ่นลม)	p		t	c	k	ʔ
	ไม่ก้อง (พ่นลม)	p ^h		t ^h	c ^h	k ^h	
	ก้อง	b		d	j	g	
เสียงแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
	ก้อง			z		ɣ	
ข้างลิ้น				l			
นาสิก		m		n	ɲ	ŋ	
กึ่งนาสิก		m ^b		n ^d	ɲ ^j	ŋ ^g	
ลิ้นร่ว				r			
อัมสระ (กึ่งสระ)		w			y		

จากตารางข้างต้น Paitoon ได้ตัดสินใจให้เสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมเป็นหน่วยเสียงในภาษามลายูปาตานี อย่างไรก็ตาม Paitoon ก็ไม่ได้ระบุว่าระบบเสียงพยัญชนะข้างต้นนั้นครอบคลุมทุกสำเนียงหรือว่าเฉพาะสำเนียงใดสำเนียงหนึ่งเท่านั้น

ในขณะที่รัตติยา ได้วิเคราะห์ระบบเสียงในภาษามลายูปาตานีไว้ก่อนข้างละเอียด โดยได้แบ่งหน่วยเสียงพยัญชนะออกเป็นสองประเภท ได้แก่ หน่วยเสียงปฐมภูมิและหน่วยเสียงทุติยภูมิ หน่วยเสียงปฐมภูมิประกอบด้วย 29 หน่วยเสียงตามที่แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 : ตารางระบบเสียงปฐมภูมิในภาษามลายูปาตานีของรัตติยา สาและ

ลักษณะออกเสียง		ตำแหน่งการออกเสียง				
		ริม ฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	ไม่ก้อง (ไม่พ่นลม)	p	t	c	k	ʔ
	ก้อง	b	d	j	g	
เสียงแทรก	ไม่ก้อง		s			h
	ก้อง				ɣ	

เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง (ไม่พ่นลม)			c		
	ก้อง			j		
นาสิก		m	n	ɲ	ŋ	
กึ่งนาสิก		mb	nd	ɲʲ	ŋɡ	
ข้างลิ้น			l			
อัมสระ (กึ่งสระ)		w		y		

ส่วนหน่วยเสียงทุดิยภูมินั้นเป็นหน่วยเสียงที่ภาษามลาญปาตานียืมจากภาษาอื่น หน่วยเสียงชนิดนี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงตามที่แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 : ตารางระบบเสียงทุดิยภูมิในภาษามลาญปาตานีของรัตติยา สาและ

ลักษณะการออกเสียง	ตำแหน่งการออกเสียง			
	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน
แทรกไม่ก้อง	f		ʃ	x
แทรกก้อง		ð		
ลิ้นร่ว		r		

ในประเด็นนี้รัตติยาได้อธิบายว่า หน่วยเสียงทุดิยภูมิลำนี้สามารถที่จะแทนด้วยหน่วยเสียงหลักที่มีคุณสมบัติคล้ายๆกันได้โดยความหมายยังคงเดิมอยู่ ปกติแล้ว /f/ สามารถแทนด้วย /p/, /ʃ/ แทนด้วย /s/, /x/ แทนด้วย /k(h)/, ð แทนด้วย /d/ และ /r/ แทนด้วย /x/

จากผลการวิเคราะห์ระบบเสียงในภาษามลาญปาตานีที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าผู้วิเคราะห์ได้เลือกเอาสำเนียงภาษามลาญปาตานี บางสำเนียงมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ จึงทำให้ผลที่ออกมาต่างกันออกไป ในประเด็นนี้ Waemaji Paramal (1998) ได้นำเสนอระบบเสียงพยัญชนะในภาษามลาญปาตานีที่ครอบคลุมทุกสำเนียง โดยบูรณาการจากผลการวิเคราะห์ของ Paitoon และรัตติยา ดังนี้

ตารางที่ 3.5 : ตารางแสดงระบบเสียงภาษามลายูปาตานีของแวมายี ปารามัล (1998)

ลักษณะออกเสียง	ตำแหน่งการออกเสียง				
	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
กักไม่ก้องไม่พ่นลม	p	t	c	k	ʔ
กักไม่ก้องพ่นลม	(p ^h)	(t ^h)	(c ^h)	(k ^h)	
กัก ก้อง	b	d	j	g	
แทรก ไม่ก้อง	(f)	s		(x)	h
แทรก ก้อง		(z)		ɣ	
ข้างลิ้น		l			
นาสิก ก้อง	m	n	ɲ	ŋ	
กึ่งนาสิก	m ^b	n ^d	ɲ'	ŋ ^ɣ	
ร่วก้อง		r			
กึ่งสระก้อง	w		y		

ระบบเสียงที่ได้จากการปรับแต่งของ Wamaji ข้างต้น ครอบคลุมภาษามลายูปาตานีทุกสำเนียง หน่วยเสียงที่พบเฉพาะในบางสำเนียงก็จะใส่ในวงเล็บได้แก่ /p^h/, /t^h/, /c^h/ และ /k^h/ นอกจากนี้หน่วยเสียงที่ยืมจากภาษาอื่นซึ่งได้แก่ /f/ และ /z/ ก็จะใส่ไว้ในวงเล็บเช่นเดียวกัน Waemaji เรียกทั้งหน่วยเสียงที่พบเฉพาะในสำเนียง และหน่วยเสียงที่ยืมจากภาษาอื่นว่าหน่วยเสียงทุกัญมิ

จากระบบเสียงทั้งหมดที่ได้นำเสนอแล้วนั้น หน่วยเสียง /f/, /z/ และ /r/ ปรากฏเฉพาะในคำที่ยืมจากภาษาอังกฤษและอาหรับ ตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า /fiŋ/ “ฟิล์มถ่ายรูป” ยืมจากคำภาษาอังกฤษ film

คำว่า /ʔazaʔ/ “ทรมาน” ยืมจากคำภาษาอาหรับ /ʔazaab/

คำว่า /rodiyu/ “วิทยุ” ยืมจากคำภาษาอังกฤษ radio

นอกจากนี้แล้วภาษามลายูปาตานียังมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงยาว ตัวอย่างในคำว่า /llabo/ “แมงมุม” คำนี้ถ้าพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเสียงสั้น /labo/ จะมีความหมายว่า “กำไร” (รายละเอียดดู Waemaji Paramal, 1990)

3.3 ระบบเสียงสระ

ทั้ง Paitoon , รัตติยา และ Waemaji ต่างก็ได้อธิบายระบบเสียงสระในภาษามลายูปัตตานี และได้ผลการวิเคราะห์ที่เหมือนกัน กล่าวคือ หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปัตตานีสามารถแบ่งออก 2 ชนิด หน่วยเสียงสระธรรมดาและหน่วยเสียงสระนาสิก หน่วยเสียงสระธรรมดามีทั้งหมด 8 หน่วยเสียง ในขณะที่หน่วยเสียงสระนาสิกมีทั้งหมด 4 หน่วยเสียงตามที่ได้แสดงไว้ในตารางข้างล่าง

ระดับลิ้น	ตำแหน่งลิ้น		
	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	u	u, ʊ
ต่ำ - สูง	e		o
ต่ำ - กลาง	ɛ, ɛ̃	ə	ɔ, ɔ̃
ต่ำ		a, ǎ	

นอกจากนี้แล้วในภาษามลายูยังมีสระผสมอีก 5 หน่วย ได้แก่ /ai/, /au/, /ae/, /ao/ และ /aɛ/

3.4 โครงสร้างพยางค์

ภาษามลายูปัตตานีมีโครงสร้างพยางค์ 4 แบบด้วยกันดังนี้ (เสียงพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายแทนด้วย พ, เสียงสระแทนด้วย ส)

- 1) พส เช่นคำว่า /wi/ “ให้”
- 2) พสพ เช่นคำว่า /doʔ/ “นั่ง”
- 3) พพส เช่นในคำว่า /cca/ “น้ำเน่า”
- 4) พพสพ เช่นในคำว่า /ttoʔ/ “ปู่หรือตา”

3.5 โครงสร้างคำ

คำในภาษามลายูสามารถแบ่งออกเป็น 3 ชนิด โดยใช้เกณฑ์โครงสร้างพยางค์ ได้แก่ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ โดยส่วนใหญ่แล้วภาษามลายูปัตตานีประกอบด้วยคำ 2 และ 3 พยางค์ คำพยางค์เดียวมีโครงสร้างคำ ดังนี้

- 1) พส เช่นคำว่า /de/ “ทัน”
- 2) พสพ เช่น คำว่า /caʔ/ “สี”
- 3) พพส เช่นคำว่า /nne/ “หก”
- 4) พพสพ เช่นคำว่า /ddoŋ/ “ไม่สนใจ”

ในขณะที่คำสองพยางค์มีโครงสร้างดังนี้

- 1) พส.พส เช่นคำว่า /mato/ “ตา”

2) พส.พสพ	เช่นคำว่า	/gajoh/	“ช้าง”
3) พสพ. พส	เช่นคำว่า	/toʔca/	“พระ, เณร”
4) พพส.พส	เช่นคำว่า	/ppalo/	“ศรัณ”
5) พพส. พสพ	เช่นคำว่า	/ʔnakeʔ/	“เชื้อโรค”
6) พสพ.พสพ	เช่นคำว่า	/loʔlɛʔ/	“ไม่จริงจัง”
7) พพสพ.พส	เช่นคำว่า	/mmaʔʔɛ/	“(ให้แก่)มะแอ”
8) พพสพ.พสพ	เช่นคำว่า	/zzeʔroh/	“เยี่ยม”

ส่วนคำตามพยางค์มีโครงสร้างดังนี้

1) พส.พส.พสพ	เช่นคำว่า	/bwlayoʔ/	“แห่”
2) พส.พส.พส.	เช่นคำว่า	/kwyɛto/	“รถยนต์”
3) พส.พสพ.พส	เช่นคำว่า	/bwdoʔʔoh/	“เกินไป”

ระบบตัวเขียน

ภาษามลายูปาตานีมีสถานะเป็นภาษาถิ่นของภาษามลายู เป็นภาษาพูดที่ใช้กันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และบางอำเภอในจังหวัดสงขลา เมื่อต้องการจะสื่อสารด้วยการเขียน ส่วนหนึ่งของพวกเขาอาจจะใช้อักษรยาวี (อักษรอาหรับที่ถูกลำนำประยุคใช้เขียนคำในภาษามลายู) อย่างไรก็ตามหากออกเสียงให้ตรงตามตัวสะกดอักษรยาวีแล้ว เสียงที่ได้จะแตกต่างกับภาษาที่ใช้พูดกัน นอกจากนี้โครงสร้างประโยคก็มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

ในระยะหลังๆ ได้มีความพยายามที่จะเขียนคำในภาษามลายูปาตานี โดยให้ออกเสียงตรงตามสำเนียงที่ใช้พูดกันจริงๆ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้ผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (ชาวไทยที่ไม่ใช่เชื้อสายมลายู) สามารถเข้าถึง และศึกษาภาษามลายูปาตานีได้สะดวกขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวอักษรไทยจึงถูกนำมาใช้ในการเขียนคำภาษามลายูปาตานี

จากตารางแสดงหน่วยเสียงภาษามลายูปาตานีที่ได้นำเสนอมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงในภาษามลายูส่วนใหญ่จะเหมือนกับภาษาไทย ซึ่งผู้เขียนทุกคนก็จะใช้อักษรตัวเดียวกันกับที่ใช้ในภาษาไทย ได้แก่ ก ง จ ช ซ ค ต ท น บ ป พ ม ย ร ล ว อ และ ฮ อย่างไรก็ตามมีหน่วยเสียงที่ปรากฏ เฉพาะในภาษามลายูปาตานีทั้งมีเสียงแตกต่างจากภาษาไทยนั้นมีการใช้ตัวอักษรแทนเสียงที่แตกต่างกันไป เนื่องจากภาษามลายูปาตานีไม่ใช่ภาษาราชการจึงไม่มีองค์กรที่จะรับผิดชอบควบคุมดูแลการใช้ภาษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

เสียงในภาษามลายูปาดานีที่แตกต่างกับภาษาไทยประกอบด้วย เสียงพยัญชนะเสียงสระ และ พยัญชนะเสียงยาว ในที่นี้ขอกล่าวถึงการไ้ระบบเขียนที่แตกต่างกันของผู้เขียนแต่ละคนที่เขียนภาษามลายู ปาดานีด้วยอักษรไทย อันได้แก่ Christopher A.F.Court (2522), โมฮัมหมัดอับดุลกาเดร์ (2547), บานู ยามินซาร์ (มปป) และ กศน. (2545) ดังนี้

1. เสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาดานีที่แตกต่างกับภาษาไทย ได้แก่

นักวิชาการ / ผู้เขียน หน่วยเสียง	Dr.Court	ดร.โมฮัมหมัด อับ ดุลกาเดร์	บานู ยามินซาร์	กศน.
g	ฅ	ฅ		ฅ
z	หซ	-	-	ซ
j	ฉ	ย	ย	ย
ʒ	ญ	ร	ร	-
ɟ	ญ	ญ	ญ, ย	ญ
m ^b	มบ	ม	ม	-
n ^d	นด	น	น	-
ɲ ^j	นฉ	ณ	ณ	-
ŋ ^ʒ	งฅ	ง	ง	-

จะเห็นได้ว่าสำหรับเสียง /ɟ/ นั้น บางครั้ง บานู (มปป) เขียนแทนด้วย ญ บางครั้งก็ใช้ ย ในขณะที่ ร เขา ใช้แทนทั้งเสียง /ʒ/ และ /r/ ส่วน กศน. ใช้ ย เพื่อแทนทั้งเสียง /j/ และ /y/ ร ใช้แทนทั้งเสียง /r/ และ /ʒ/ สำหรับเสียงพยัญชนะกึ่งนาสิกนั้น มีเพียง Court เท่านั้นที่ระบุพยัญชนะกึ่งนาสิก ได้แก่ มบ [m^b] นด [n^d] นฉ [ɲ^j] และ งฅ [ŋ^ʒ] ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้ กา-นดา “หาบ” กา-นแด “ขวา” ปี-งแหม “จาน” ปา-นแหม “ขาว” จา-นคู “ฝัน” เป็นต้น

2. เสียงสระเรียงหรือประสม /ai/, /ae/, /ao/ และ /au/

นักวิชาการ/ ผู้เขียน หน่วยเสียงสระ	Dr.Court	ดร.โมฮัมหมัด อับ ดุลกาเดร์	บานู ยามินซาร์	กศน.
ai	_าช มาช-อิ “ขึ้น” มาช-อิง “เล่น”	_ไ ไนก ไมง	_าเ นาเอ็ก มาเอง	_ไ ไนก ไมง

ae	_าข-เ อาข-เอ “น้ำ” กาข-เอ็ง “ผ้า”	_ไ ไอย ไอง	_าเฮะ อาเฮ กาเฮ็น	_ไ__ - ไกนุ
ao	_าว-โ ฉาว-โอะฮ์ “ไกล” ปาว-โอะฮ์ “มะม่วง”	_เา เาฮ เาฮ	_าโ ฮาโอะฮ์ ปาโอะฮ์	_าว ชาวฮ ปาวฮ
au	_าว-อ บาว-อ “กลืน” ปือถาว-อ “เรือ”	_าฮ บาฮ ปราฮ	_าฮ บาฮ ปราฮ	_าว เบา -

3. สระนาสิกในภาษามลายูปัตตานีมีสระนาสิกด้วย ได้แก่ /ā/, /ē/, /ī/ และ /ĩ/ เมื่อเขียนด้วยอักษรไทยมีเพียง Court เท่านั้นที่ใช้สัญลักษณ์แสดงความเป็นนาสิก โดยใช้เครื่องหมาย ' กำกับหน้าพยัญชนะที่ตามด้วยสระนาสิก เช่น กืออือ'กา ส่วนผู้เขียนคนอื่นๆ ไม่ได้ระบุถึงเสียง

4. พยัญชนะเสียงยาว Court แสดงระบบเขียนด้วยพยัญชนะเสียงยาว โดยการซ้ำพยัญชนะนั้นๆ เช่น กกาเตาะ – กบ กแกเงะ – พุด คคินอ – ผู้หญิง ส่วนผู้เขียนคนอื่นๆ ไม่ได้ระบุถึงเสียงนี้

ผลงานเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทย

ผลงานเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทยมีน้อยมากที่ได้อ่านและตีพิมพ์เผยแพร่แล้วมีดังนี้
พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี – ไทย เรียบเรียงโดย Christopher A.F. Court และคณะ ตีพิมพ์เผยแพร่โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในปี พ.ศ. 2527 เป็นพจนานุกรมสองภาษา โดยมีคำแปลความหมายภาษาไทยพร้อมด้วยตัวอย่างการใช้ซึ่งอยู่ในรูปของประโยค และวลี โดยจัดเรียงคำศัพท์ตามลำดับตัวอักษร นับเป็นพจนานุกรมมลายูถิ่นปัตตานี - ไทยเล่มแรกที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เนื่องจากผู้เขียนเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ จึงมีการคิดระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทยอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ โดยเก็บบันทึกข้อมูลทางภาษาศาสตร์อย่างละเอียด อย่างไรก็ตามการเขียนโดยยึดหลักภาษาศาสตร์เพียงอย่างเดียวทำให้อ่านได้ไม่ค่อยสะดวกนัก เช่น /zɛʔɔh/ เขียนเป็น หซหะหะเราะฮ “เยียมเยียม” /kan^dɛ/ กาน-นแด “ดอก” /ddɔʔɔŋ/ ดูเดะต้อง “เตร็ดเตร่” เป็นต้น

นอกจากนี้การใช้ ฤ แทนเสียง /x/ ก็มีปัญหาในการพิมพ์เพราะเมื่อเดิมสระ ฤ ก็จะทับกับส่วนหางของ ฤ และเครื่องคอมพิวเตอร์จะรับเฉพาะสระบางตัวที่ใช้ในระบบภาษาไทยเท่านั้น

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้จัดทำตำราเรียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทย เพื่อใช้สอนข้าราชการและผู้สนใจทั่วไป แต่ระบบเขียนยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก และมีการละเลย

ลักษณะสำคัญทางภาษาบางอย่าง เช่น ไม่คำนึงถึงพยัญชนะเสียงยาว ความเป็นนาสิกมีการใช้สัญลักษณ์อย่าง ไม่เสนอต้นเสมอปลาย อักษรบางตัวแทนเสียงสองเสียง เป็นต้น

ดร.โมฮัมมัด อับดุลกอเดร์ ได้เรียบเรียงพจนานุกรมไทย – มลายู / มลายู – ไทย ขึ้นโดยเรียงลำดับคำตามอักษรภาษามลายูในที่นั้นหมายถึงภาษามาลาเลย์ ส่วนแรกของพจนานุกรมนี้เป็น ไทย – มลายู โดยมีคำศัพท์ภาษาไทย คำอ่านของคำแปลภาษามลายูด้วยอักษรไทย และตามด้วยคำแปลภาษามลายู(มาตรฐาน) เขียนด้วยอักษรยาวี ในส่วนที่สองเป็นมลายู – ไทย โดยนำเสนอคำศัพท์ภาษามลายูเขียนด้วยอักษรโรมัน คำแปลความหมายภาษาไทย และคำอ่านคำแปลภาษาไทยด้วยอักษรภาษาอังกฤษ

คำอ่านภาษามลายูที่เขียนด้วยอักษรไทยของโมฮัมมัด อับดุลกอเดร์ นั้น หากพิจารณาเชิงวิชาการแล้วจะเห็นได้ว่ายังมีข้อผิดพลาดอยู่ เช่น “แล เลฮัด Lihat” ซึ่งที่จริงต้องอ่านว่า ลิฮัด “เลื่อม บัรกีลัป Berkilap” (หน้า 246) ซึ่งที่จริงต้องอ่านว่า เบิร์กิลัป [barkilap] และ “ลวดคาข่าย” ขยาลา Jejala” (หน้า 234) ซึ่งน่าจะเขียนคำอ่านว่า เขอยาลา (เขาใช้ ย แทนเสียง [j] และ ญ แทนเสียง [y]) เพราะคำว่า jejala ในภาษามาลาเลย์นั้นเขาอ่านออกเสียงว่า [JaJala]

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าหน่วยเสียง [ə] (เสียงสระ เ-อ) ในภาษามาลาเลย์นั้นเมื่อเขียนด้วยอักษรไทยแล้วจะมีสองลักษณะ คือ ในพยางค์เปิดเสียง [ə] จะไม่ปรากฏรูป เช่น ขยาลาลา ให้ออกเสียงว่า [JaJala] ส่วนในพยางค์ปิดใช้ไม้หันอากาศ เช่น บัรกีลัป ซึ่งเสียงจริงเป็น [berkilap] สระของพยางค์แรกออกเสียงเป็น เ-อ ไม่ใช่ ะ โดยปกติพยัญชนะท้าย k คำมลายูแท้จะออกเสียงเป็น [ʔ] (เขียนด้วยสระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกดในภาษาไทย) แต่บ่อยครั้งที่เขาใช้ “ก” สะกด เช่น “ลอก โกญัก koyak” ซึ่งที่จริงน่าจะเขียนคำอ่านตามระบบของเขาเป็น โกญะ นอกจากนี้ก็ยังมีข้อผิดพลาดอื่นๆ อีก อย่างไรก็ตามหากไม่ยึดติดกับคำอ่านมากนักพจนานุกรมเล่มนี้ก็สามารถใช้แก้ขัดได้

บานู ยามินซาร์ (มปป) เรียบเรียงคู่มือหัตถพุดภาษาไทย – มลายู สำเนียงภาษากลางและภาษาพื้นเมือง โดยเรียงลำดับคำตามลำดับตัวอักษร ตามด้วยคำภาษามาลาเลย์เขียนด้วยอักษรไทย คำแปลภาษามลายูถิ่นเขียนด้วยอักษรไทย คำอ่านภาษาไทยเขียนด้วยอักษรยาวี และคำภาษามาลาเลย์เขียนด้วยอักษรยาวี ในตอนท้ายจะเป็นการนำเสนอวลีที่ใช้บ่อยในภาษาไทย คำแปลภาษามาลาเลย์เขียนด้วยอักษรไทย และคำแปลเป็นภาษามลายูถิ่นเขียนด้วยอักษรไทย และตอนท้ายสุดเป็นการนำเสนอวลีในภาษามาลาเลย์เขียนด้วยอักษรยาวี และคำแปลภาษาไทยเขียนด้วยอักษรยาวี

นอกจากนี้แล้วบานู ยามินซาร์ (มปป) ได้จัดทำ ปทานุกรมเรียนด้วยตนเอง หัตถพุดและสนทนาภาษาไทย – มลายู สำเนียงภาษามลายูกกลาง และมลายูพื้นเมืองเป็นการรวบรวมคำศัพท์ภาษาไทย โดยมีคำแปลความหมายเป็นภาษามาลาเลย์ และมลายูถิ่นเขียนด้วยอักษรไทย โดยเรียงลำดับคำตามตัวอักษร ส่วนตอนท้ายเป็นการนำเสนอวลี และประโยคภาษาไทย และคำแปลความหมายในภาษามาลาเลย์ และมลายูถิ่นเขียนด้วยอักษรไทย

ทั้งบานู ยามินซาร์ (มปป) และบานู มินซาร์ (มปป) เขียนคำอ่านคำภาษามลายูกกลาง และมลายูพื้นเมือง โดยใช้อักษรไทย แต่การเขียนของเขายังไม่เป็นระบบ และใช้สัญลักษณ์อย่างไม่สม่ำเสมอ มีการ

ตัวเลขลักษณะทางภาษาบางอย่าง เช่น เสียงสระนาสิก พยัญชนะกึ่งนาสิก พยัญชนะเสียดขวาง นอกจากนี้ยังมีการใช้วรรณยุกต์รื่ก้กับคำบางคำด้วย

ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่านอกจาก Dr.Court แล้ว ผู้เขียนคนอื่นๆ ใช้อักษรไทยเพื่อเขียนคำภาษามลายูปาดานีอย่าง ไม่เป็นระบบ และยังไม่มื้ผู้ใดเรียบเรียงพจนานุกรมภาษามลายูปาดานี โดยเรียงคำตามหมวดความหมายเลย ดังนั้นคณะผู้จัดทำจึงมีความคิดที่จะเรียบเรียงพจนานุกรมศัพท์หมวดภาษามลายูปาดานี โดยเขียนด้วยอักษรไทยอย่างเป็นระบบ

ส่วนที่ 4

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. สรุปกิจกรรมดำเนินการ

กิจกรรมที่ 1.1. ทบทวนความคาดหวัง

โครงการวิจัย “พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี – ไทย – มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น” เป็นโครงการที่นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องตอบสนองนโยบายของรัฐบาลทั้งในด้านการเห็นคุณค่าในความหลากหลายของวัฒนธรรม การลดช่องว่างการใช้ภาษาระหว่างกัน และการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจะนำประโยชน์ซึ่งจะนำไปสู่การฟื้นฟูและอนุรักษ์ภาษามลายูปาตานีให้อยู่คู่ชุมชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป ในขณะที่เดียวกันจะเป็นคู่มือครูที่สำคัญที่จะนำไปใช้ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐ เพื่อการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นเครื่องการสื่อสารกันของคนในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้เรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกันอีกด้วย

กิจกรรมที่ 1.2. เริ่มดำเนินงานโครงการ

นักวิจัยเริ่มดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 เพื่อระดมความคิด และถ่ายทอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยด้วยกัน เนื่องจากนักวิจัยค่อนข้างจะมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภาษามลายูปาตานี ภาษามาเลเซีย และภาษาไทย โดยปฏิบัติงานเป็นช่วงๆ ทั้งนี้เพื่อหาข้อยุติในฐานะนักวิจัยตามโจทย์การวิจัย พร้อมทั้งการเตรียมความพร้อมในทุกเรื่องเพื่อจะดำเนินการประชุมปฏิบัติการกำหนดระบบเขียนเบื้องต้น

กิจกรรมที่ 1.3. เวทีกำหนดระบบเขียนภาษามลายูปาตานีเริ่มขึ้น

วันที่ 18 เมษายน 2549 ณ ห้องประชุมมะปราง ชั้น 2 อาคารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เปิดเวทีเพื่อประชุมปฏิบัติการกำหนดระบบเขียนภาษามลายูปาตานี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการจำนวน 30 คน ประกอบด้วยนักวิจัย ข้าราชการบำนาญ วิทยากรอิสลามศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการที่พูดภาษามลายูไม่ได้ และผู้แทนผู้นำองค์กรมุสลิม เพื่อทดสอบประสิทธิภาพระบบตัวเขียนและความพึงพอใจของผู้ใช้ โดยกิจกรรมเริ่มขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

- (1) ผู้แทนนักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและวัตถุประสงค์ของการประชุมปฏิบัติการในครั้งนี้ ตลอดจนรูปแบบและขั้นตอนการประชุมปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาข้อยุติ
- (2) นักวิจัยนำเสนอรูปแบบตัวเขียน สัญลักษณ์ ตัวอักษรไทย สระ ตัวสะกดและสัญลักษณ์ต่างๆ ที่จะแทนเสียงภาษามลายูปาตานี ทั้งที่ออกเสียงตรงกัน ออกเสียงคล้ายกันในภาษาไทยและภาษามลายูปาตานี รวมทั้งเสียงอักษรในภาษามลายูปาตานีมีใช้แต่ไม่มีใช้ในภาษาไทย อื่นๆ ให้ที่ประชุมปฏิบัติการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย แต่ก็ยังไม่สรุปหาข้อยุติ
- (3) นักวิจัยใช้แบบทดสอบในหลายรูปแบบ เช่น ให้ทุกคนเขียนตามเสียงที่นักวิจัยออกเสียง แจกเอกสารที่เตรียมไว้ แล้วให้ทุกคนขีดเส้นใต้คำหรือเสียงที่ตรงกับที่นักวิจัยออกเสียง หลังจากนั้นแยกกลุ่มเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่พูดภาษามลายูปาตานีไม่ได้และกลุ่มผู้ที่พูดภาษามลายูปาตานีได้ แล้วทดสอบเช่นเดียวกัน ขั้นตอนแรกเพื่อจะหาข้อแตกต่างระหว่างผู้ที่พูดภาษามลายูได้กับผู้ที่พูดภาษามลายูไม่ได้ทั้งเสียงอักษร ตัวสะกด และสระ หลังจากนั้นให้กลุ่มที่พูดภาษามลายูไม่ได้ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์และอักษรไทยที่สามารถออกเสียงใกล้เคียงกับภาษามลายูปาตานีที่สุด
- (4) ที่ประชุมหาข้อสรุปและข้อยุติในการใช้ระบบเขียน การใช้สัญลักษณ์และการใช้อักษรไทยแทนเสียงภาษามลายูปาตานี เพื่อเป็นข้อสรุปในการจัดทำพจนานุกรมต่อไป เช่น
 - พยัญชนะที่ออกเสียงใกล้เคียงพยัญชนะไทย มี 16 ตัว
 - พยัญชนะที่ไม่มีในพยัญชนะไทย มี 5 ตัว
 - สระที่ออกเสียงใกล้เคียงสระไทย มี 15 รูป
 - สระผสมไม่มีในสระไทย มี 3 รูป
- (5) นักวิจัยรับข้อเสนอแนะในที่ประชุม และสรุปผลการประชุมปฏิบัติกำหนดระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย

กิจกรรมที่ 1.4 การทดสอบและทดลองใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย

การทดสอบระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ซึ่งผ่านการวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบแล้ว จะต้องนำไปทดสอบว่าระบบที่เลือกใช้นั้น คนส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ตรงกับในภาษามลายูมากน้อยเพียงใด ซึ่งการทดสอบระบบตัวเขียนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ทดสอบดังนี้

1.4.1) การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับคำ

การทดสอบระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีที่เขียนโดยใช้อักษรไทย ต้องทดสอบกับผู้พูดภาษามลายูปาตานีที่สามารถอ่าน-เขียนภาษาไทยได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากการทดสอบ “ระบบอักษร” ซึ่งการทดสอบนี้เพื่อประเมินว่า อักษรไทยรูปแบบใหม่ที่นำมาใช้ในการแทนเสียงและคำในภาษามลายูปาตานีนั้น ทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจและสื่อความหมายได้จริงหรือไม่ โดยมีวิธีการดังนี้

บททดสอบขั้นที่ 1 จับคู่รูปภาพ กับ คำศัพท์ภาษามลายูถิ่นให้ผู้ถูกต้อง

บททดสอบนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า ระบบตัวเขียนที่เลือกมาใช้สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้องหรือไม่

คำศัพท์ภาษามลายูถิ่น ที่เขียนโดยใช้อักษรไทย	รูปภาพ
มาวือ	มะม่วง
ณาเมะ	ชะนี
ปา-โอะฮ	ผ้า
ซาเบะ	bung
มาตอ-กาเอ๊ะ	ongun
บูาลอ	(ตา) เบ็ด
กา-เอ็ง	แห

บททดสอบขั้นที่ 2 ให้ผู้ถูกทดสอบเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ในคำถามต่อไปนี้

บททดสอบนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของอักษรพิเศษที่มีลักษณะของเสียงแตกต่างไปจากภาษาไทยซึ่งใช้อักษรปกติ (โดยใช้คำที่เป็นคู่เทียบเสียงกัน)

1. คำใดแปลว่า “ไมยราบ” (พืชชนิดหนึ่งที่มีหนาม เมื่อสัมผัสแล้วใบจะหุบ)

ก. กือแม

ข. กือแม

2. คำใดแปลว่า “บาน ” (ดอกไม้บาน)

ก. กือแม

ข. กือแม

3. คำใดแปลว่า “(ข้าง)ขวา ”

ก. กาแน

ข. กาแน

4. คำใดแปลว่า “ ลอก(วัว) ”

ก. กาแน

ข. กาแน

5. คำใดแปลว่า “ปวดเสียว” (เช่น ความรู้สึกตอนที่เท้าเหยียบเศษแก้วที่เล็กมากๆ)

ก. ช็องา	ข. ช็องา
6. คำใดแปลว่า “ ลาม ” (ไฟฟ้าลามเข้าไปในเขตป่าสงวน)
ก. ช็องา	ข. ช็องา
7. คำใดแปลว่า “ ถาม ”
ก. ตาณอ	ข. ตาณอ
8. คำใดแปลว่า “ กัญชา ”
ก. กุาณอ	ข. กุาณอ
9. คำใดแปลว่า “ สะตือ ”
ก. ปูชะ	ข. ปูชะ
10. คำใดแปลว่า “ ศูนย์กลาง ”
ก. ปูชะ	ข. ปูชะ

จากการทดสอบดังกล่าว พบว่าผู้ทดสอบโดยส่วนใหญ่สามารถเลือกคำตอบที่ถูกต้องได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบตัวเขียน ที่สร้างขึ้นใหม่สามารถออกเสียงตามภาษามลายูถิ่น และคำที่มีสัญลักษณ์พิเศษสามารถสื่อความหมายได้

1.4.2) การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับประโยค

การทดสอบระดับประโยคเป็นการทดสอบระบบตัวเขียนที่สร้างขึ้นใหม่ โดยใช้คำหลายๆ คำมาประกอบกันเป็นประโยคง่ายๆ โดยให้ผู้ที่ถูกทดสอบอ่านประโยคแล้วจึงตอบคำถามดังตัวอย่างคำถามดังต่อไปนี้

1. อามอ กู ช็อกอเลาะฮ.

หมายความว่า.....

2. บูเคาะ ตู 'งายี คี บาเกาะ.

หมายความว่า.....

3. อาเยาะฮ มาแก นาซี เคาะฮ.

หมายความว่า.....

4. อาแบ บอเวาะ กือแรตอ กู ช็อกูรือ.

หมายความว่า.....

5. ลีเป็ง บอเวาะ มุตู เคาะ ปานา.

หมายความว่า.....

6. อามอ ปากา บาซุ จาซอ แมเราะฮ.

หมายความว่า.....

7. ออแร กาลัง นิง บาเฆาะ กือรือยือ คี บาเกาะ.

หมายความว่า.....

8. เมาะ โคะ ปาแง อีแก คี คาโป.

หมายความว่า.....

9. คอเถาะฮ อาคอ ซา-เอ็ง นามอ คอแม.

หมายความว่า.....

10. อุเมาะฮ คีขอ คูโคะ คี 'นารู

หมายความว่า.....

1.4.3) การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับข้อความ/เนื้อเรื่อง

การทดสอบระดับข้อความหรือใช้เนื้อเรื่องสั้นๆ เป็นการทดสอบความเข้าใจของเนื้อหาที่อ่าน และหากผู้ทดสอบสามารถตอบคำถามจากเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าระบบเขียน และเครื่องหมายต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อความหมาย สามารถแทนเสียงในภาษามลายูปาตานีได้

ตัวอย่างเนื้อเรื่อง

อาบนาวะฮ บีแล บีแค

อาบนาวะฮ ยาคี ออแร แปรอก กาเม็ง . คีขอ มาละฮ . ซาตู ฮารี รำยอ ปาแง

'ซุมอ ออแร กาปง มารี 'ซอระ. คาปี อาบนาวะฮ เคะ มารี ซอระ ซือบะ คีขอ มาละฮ .

รำยอ มูระฮ กือรานอ อาบนาวะฮ เคะ มารี ซอระ . รำยอ ปง ซูโระฮ คายัง ก็

คูโระ อาบนาวะฮ มารี มื่อจาละ. รำยอ ซูโระฮ อาบนาวะฮ บีแล บีแค อาตะฮ ลาจี .

รำยอ บัว มาซอ คีกู ฮารี. กาตู อาบนาวะฮ บีแล บีแค เคะ บูละฮ รำยอ เนาะ บูนุฮ อาบนาวะฮ .

บอ จูโกะ คีกู ฮารี , อาบนาวะฮ ปง แสแระ 'บีริง คีขอ ก็ 'ยูเปาะ คื่องา รำยอ.

“ บีแค อาตะฮ ลาจี อาคอ บาเณะ มานอ ? ” รำยอ คาญอ อาบนาวะฮ .

อาบนาวะฮ ปง ขาวะ กาคอ . “ บีแค อาตะฮ ลาจี อาคอ ซามอ บาเณะ คื่องา บูลู 'บีริง นิง .

กาตู เนาะ คาสู , กือนอ จาญ บูลู 'บีริง มารี บีแล. กาตู อาคอ ออแร บีแล บูละฮ,

อามอ ปง เนาะ ขาวะ กาคอ บีแค อาตะฮ ลาจี อาคอ บาเณะ มานอ ”

รำยอ ปง ตะเคาะ อาเราะฮ เนาะ ะ 'กานอ . คีขอ ปง ลือปะฮ อาบนาวะฮ กือละ.

ตัวอย่างคำถาม : ให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามต่อไปนี้

1. อาบนาวะฮ กือรำยอ 'กูปอ ?

.....

2. คื่อเถาะฮ รำยอ ปาแง ปือจุง ออแร กาปง , อาบนาวะฮ ก็ กือเคาะ ?

.....

3. ร่ายขอ ชูโระฮ อานุนาวะฮ นูวะ 'กาปอ ?

.....

4. ร่ายขอ นูวี มาขอ กอ อานุนาวะฮ 'วาปอ ฮารี ?

.....

5. อานุนาวะฮ กาคอ บีแด อาตะฮ ลางิ อาคอ บาญะฆะ มานอ ?

.....

6. อานุนาวะฮ กือนอ บุนุส กือเคาะ ?

.....

จากบททดสอบทั้งในระดับคำ ประโยค และข้อความ เป็นการทดสอบเพื่อแสดงให้เห็นว่า ระบบเขียนหรืออักษรที่นำมาใช้แทนเสียงในภาษามลายูปาตานีสามารถแสดงเสียงของมลายูปาตานีได้ดี รวมไปถึงการใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางภาษาของคนในพื้นที่นี้ด้วย

1.4.4) ผลการทดสอบประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี อักษรไทย

ผลจากการทดสอบทั้งในระดับคำ ประโยค และข้อความ สามารถแสดงผลจากทักษะทางภาษาของผู้ถูกทดสอบได้ดังนี้

ผลด้านการอ่าน

1. คำที่มีสัญลักษณ์ (~) ซึ่งแสดงการออกเสียงขึ้นจมูก โดยส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง และแยกความหมายออก แต่ยังมีบางคนยังสับสนในการออกเสียงที่ขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก เช่น

กือแปะ 'แบน'	กับ	กือแป๊ะ 'ยุบ'
ปูชะ 'ศูนย์กลาง'	กับ	ปูชะ "ละดีอ"

2. คำที่มีสัญลักษณ์ (') ซึ่งแสดงการออกเสียงยาวในพยัญชนะต้น โดยส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องและแยกความหมายออก แต่ยังมีบางคนยังสับสนในการออกเสียงยาวในพยัญชนะต้น

ลาบอ 'กำไร'	กับ	'ลาบอ 'แมงมุม'
ลาวัว 'ชีวิต'	กับ	'ลาวัว 'หายใจ'

ผลด้านการเขียน

1. เสียงขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก ซึ่งเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ (~) ซึ่งแสดงการออกเสียงขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก มักเป็นคำที่ผลทดสอบเขียนผิด ทั้งนี้เนื่องจากบางคนยังขาดความแม่นยำในการเขียนและความไม่เคยชินกับการเขียนภาษามลายูด้วยอักษรไทย ทำให้เกิดความสับสนในการแทนสัญลักษณ์ ดังกล่าว เช่น

กือเปะ ‘เบน’ กับ กือเปะ ‘บูบ’
ปูชะ ‘ศูนย์กลาง’ กับ ปูชะ ‘สะคือ’

2. สัญลักษณ์ที่เขียนแทนด้วย (.) ได้พยัญชนะ ก ร ย ซึ่งแทนพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย (กุ รุ ย) มักเป็นคำที่ผลทดสอบเขียนผิด ทั้งนี้เนื่องจากบางคนยังไม่ทราบพยัญชนะดังกล่าวออกเสียงอย่างไร ทำให้เกิดความสับสนในการแทนสัญลักษณ์ ดังกล่าว เช่น

ชือกุอรุ ‘สงขลา’
กุอรุ ‘นครศรีธรรมราช’
รายอ ‘กษัตริย์’

3. คำที่มักเขียนผิดและแปลผิดมี มักจะเป็นคำที่มีพยัญชนะสะกด และไม่มีตัวสะกด เช่น

เคาะฮ ‘แล้ว’ (ออกเสียงมีเสียง ฮ เป็นตัวสะกด ใช้กับประโยคบอกเล่า)
เคาะ ‘ใช่ไหม’ (ออกเสียงยาวกว่า และมีลักษณะน้ำเสียงแบบสูง-ตก)
เคาะ ‘ไม่’ (ออกเสียงสั้นกว่า และมีลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำ)

ปัญหาของการออกเสียงภาษามลายูถิ่น

คือการเน้นเสียงพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์ (') และพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์ (.) ได้พยัญชนะ ก ร ย ซึ่งแทนพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย (กุ รุ ย) ผู้เข้าร่วมอบรมหลายคนยังมีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะ ที่มีสัญลักษณ์พิเศษดังกล่าว เนื่องจากหลายคนยังยึดตามพยัญชนะที่เป็นฐาน เช่น รายอ ยังคงอ่านว่า รายอ ดังนั้นเสียงหรืออักษรที่ต้องเน้นในการอบรม หรือในการเรียนการสอนภาษามลายูปาดานิแก่เด็กที่มีพื้นฐานทางภาษาไทย คือ

- พยัญชนะต้นเสียงยาว (อักษรพยัญชนะต้น ที่มีสัญลักษณ์ฝนทอง ' กำกับ)
- พยัญชนะที่มีเสียงพิเศษ (อักษรพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์จุด . กำกับ)

ความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาดานิอักษรไทย

จากการทดสอบ และทดลองใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาดานิอักษรไทยในระยะเวลาหนึ่ง พบว่ารูปแบบการเขียนภาษามลายูปาดานินี้ ทำให้เข้าใจภาษามลายูปาดานิได้อย่างลึกซึ้ง และยังง่ายต่อการอ่านและการเขียน เนื่องจากรูปแบบ หรือ อักษรไทยที่ดัดแปลงมาใช้ในการแทนเสียงภาษามลายูปาดานิ สามารถอ่าน และเขียนได้ตรงกับภาษามลายู ปาดานิ แม้ว่าบางเสียงของภาษามลายูปาดานินี้จะไม่มีในภาษาไทย

แต่ระบบตัวเขียนดังกล่าวได้สร้างค่าแทนเสียงและปรับให้ออกเสียงได้ตามเสียงในภาษามลายูปาตานี โดยใช้สัญลักษณ์พิเศษกำกับเช่น ก ช ร ฎ ทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ทั้งหมดด้วยภาษามลายูถิ่นของตนเอง ทำให้สามารถเขียนทุกอย่างตามที่ตนอยากจะพูด และสามารถอ่านออกเสียงได้ตามภาษาของตนเองด้วย ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการเขียนภาษามลายูปาตานีและช่วยในการสื่อสารให้ลื่นไหลโดยเสียงหรือสำเนียงไม่ผิดเพี้ยนไป

ผู้ทดสอบทุกคนเห็นว่า การที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ได้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ในงานวิจัยต่างๆที่เป็นประเด็นภาษาได้ เช่น การทำศัพทานุกรมภาษามลายูปาตานี-มาเลเซีย-ไทย การอ่านบทร้องซูจี การบันทึกชื่อสมุนไพรเป็นภาษามลายูปาตานี และการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูถิ่นในระบบโรงเรียน สามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ภาษามลายูเป็นสื่อ รวมทั้งสามารถถ่ายทอด และบันทึกภูมิปัญญาให้กับคนรุ่นหลังได้

กิจกรรมที่ 1.5 นักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล

วันที่ 22 เมษายน 2549 นักวิจัยประชุมเพื่อทำความเข้าใจในภารกิจ และแบ่งงานของแต่ละคนในการลงพื้นที่ เพื่อรวบรวมหน่วยความหมายหรือคำศัพท์ที่ได้มีการศึกษาวิจัยแล้ว และจากแหล่งต่างๆ ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูปาตานี โดยมีเป้าหมายให้รวบรวมคำศัพท์ให้ได้รวมกันแล้วประมาณ 3,000—5,000 คำ โดยใช้เวลา 10 วันทำการ

วันที่ 20 พฤษภาคม 2549 นักวิจัย และผู้ให้ข้อมูลประชุมสรุปข้อมูลพร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากบุคลากรที่เชิญมาแต่ละครั้งๆ ละ 2 คน โดยดำเนินการจำนวน 8 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้คำศัพท์ที่รวบรวมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 1.6 นักวิจัยนั่งเขียนคำศัพท์

วันที่ 10 มิถุนายน 2549 เป็นต้นไป เป็นเวลา 50 วันทำงาน นักวิจัยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้เอกสารอ้างอิงต่างๆ เพื่อเขียนคำศัพท์ โดยจัดเป็นหมวดต่างๆ โดยเขียนเป็นภาษามลายูปาตานี—ไทย—มาเลเซีย มีการแก้ไขเพิ่มเติม และไปหาข้อมูลใหม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้คำศัพท์ที่สมบูรณ์และครอบคลุมในทุกเรื่อง สามารถใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การติดต่อสื่อสารของข้าราชการ และเป็นคู่มือสำหรับการจัดการศึกษา

กิจกรรมที่ 1.7 จัดระบบฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม Shoes box

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลโครงการเข้ารับการอบรมการจัดโปรแกรม Shoes box ที่สถาบันวิจัยภาษาเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 ครั้ง ทำให้สามารถใช้โปรแกรม Shoes box ในการจัดทำพจนานุกรม ซึ่งครั้งที่ 1 เป็นการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรมด้วยโปรแกรม Shoes box และครั้งที่ 2 เป็นการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรมด้วยโปรแกรม Shoes box และซักถามปัญหาที่ได้ประสบในช่วงการจัดทำ ซึ่งปัญหาที่ได้ประสบ คือ การพิมพ์สัญลักษณ์พิเศษในระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีมีสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียง 3 ตัว (' ~ .) ซึ่งโปรแกรม Shoes box ไม่สามารถพิมพ์สัญลักษณ์พิเศษเหล่านั้นได้ ช่วงหลังจึงได้มีการย้ายจากการพิมพ์ในโปรแกรม Shoes box เป็นในโปรแกรม Microsoft word เพื่อแก้ไขคำศัพท์ที่มีสัญลักษณ์ดังกล่าว

กิจกรรมที่ 1.8 ตรวจสอบข้อมูล

วันที่ 16 กันยายน 2549 นักวิจัยตรวจสอบการบันทึกข้อมูลของเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล พร้อมทั้งเสนอแนะและมีการแก้ไข เพื่อให้จัดระบบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมาตรวจสอบเป็นระยะๆ

กิจกรรมที่ 1.9 ปรับปรุงแก้ไขคำศัพท์

ระหว่างวันที่ 27 – 30 กุมภาพันธ์ 2550 ได้มีการจัดกิจกรรมเพิ่มจากกิจกรรมในสัญญาที่วางเอาไว้ เนื่องจากเห็นว่าบงวดที่ 1 ยังคงมีงบประมาณเหลืออยู่จึงได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขคำศัพท์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ด้วย ซึ่งผลที่ได้รับได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

กระบวนการดำเนินงานได้มีการแจกพจนานุกรมให้แต่ละคน แล้วตรวจสอบคำที่ไม่ถูกต้อง นำมาเสนอในที่ประชุมเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่คอยพิมพ์คำศัพท์ที่เป็นข้อสรุปในที่ประชุม

กิจกรรมที่ 1.10 พิจารณาตรวจสอบข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้

วันที่ 1 เมษายน 2550 ทีมวิจัยได้มีการส่งพจนานุกรมให้กลุ่มผู้ใช้ในพื้นที่เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์ โดยทีมวิจัยให้ระยะเวลาในการตรวจสอบ 20 วัน แต่การรวบรวมเอกสารตอบกลับจากกลุ่มผู้ใช้อย่างรวมนานกว่า ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2550

เมื่อได้มีการรวบรวมครบทุกคนแล้วทีมวิจัยจึงได้มาร่วมประชุมปฏิบัติการเพื่อเพิ่มเติมหรือตัดคำศัพท์ ที่กลุ่มผู้ใช้ได้ให้ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อให้พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี – ไทย – มาเลเซีย สมบูรณ์ ครบคลุม และใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

กิจกรรมที่ 1.11 จัดรูปเล่มพจนานุกรมมลาญปาตานี-ไทย-มาเลเซีย เรียงลำดับหมวดหมู่

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 22 พฤษภาคม 2550 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายแวญโซะ สามะอาลี
2. นายเจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง
3. นายสาเหอะฮับดุลเลาะ อัลยูฟรี
4. นายแวมาอี ปารามัต
5. คร. รุสลัน อุทัย
6. นางสาวดวงนชอฟียะห์ อัลยูฟรี

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดรูปเล่มพจนานุกรมมลาญปาตานี-ไทย-มาเลเซีย เรียงลำดับหมวดหมู่ โดยจัดลำดับคำในหมวด
เป็นรูปแบบอักษรเป็นหลัก ยกเว้นบางหมวดที่ต้องมีการอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. นักวิจัยประชุมปฏิบัติการเพื่อรวมกำหนดแนวทาง และการอธิบายคำศัพท์บางคำที่จำเป็น
2. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลปรับปรุงตามข้อตกลงของนักวิจัย โดยโปรแกรมชูบ็อก

ผลการดำเนินกิจกรรม

ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการทำรูปเล่มพจนานุกรมมลาญปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ที่เรียงลำดับตามหมวดหมู่
ความหมาย 3,000 – 5,000 คำ

กิจกรรมที่ 1.12 ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะจากคนในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิจาก

ภายนอก

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2551 ณ ห้องประชุมจะบังติกอ โรงแรมซีเอส ปัตตานี

วัตถุประสงค์

เพื่อขอคำแนะนำ และข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ในเรื่องพจนานุกรม และการนำไปใช้

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเวยูโซะ สามะอาลี
2. นายเจ๊ะฮูเซ็น เจะอุบง
3. นายสาเหอะฮับดุลเลาะ อัลยุฟรี
4. นายแวมายิ ปารามัล
5. นางสาวค่วนซอพียะห์ อัลยุฟรี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. นักวิจัยประชุมเตรียมงาน

2. อาจารย์เวยูโซะ สามะอาลีได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดทำพจนานุกรม ซึ่งได้ชี้แจงวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อการอนุรักษ์ภาษา เนื่องจากสิ่งที่ได้พบเห็นในสังคมปัจจุบันเด็กมักไม่ค่อยใส่ใจในการที่จะพูดคุยด้วยภาษามลายูถิ่น หากไม่มีการบันทึกคำศัพท์ ในอนาคตภาษามลายูถิ่นอาจจะสาบสูญไป และอีกเหตุผลหนึ่ง คือ เพื่อข้าราชการใหม่ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อการเรียนรู้ การศึกษา และผู้สนใจทั่วไป หลังจากนั้น อาจารย์แวมายิ ปารามัลได้อธิบายถึงระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี ที่เป็นตัวเขียนในพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย

3. สรุปผลการสัมมนาร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยเกี่ยวกับระบบตัวเขียน และบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีอักษรยาวีประกอบในพจนานุกรมด้วยเพื่อเป็นการอนุรักษ์เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ได้มีการแจกกระดาษเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะและเสนอแนะ 2 ประเด็นหลักดังนี้

สรุปข้อเสนอแนะและเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

โดยข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นไปเพื่อการปรับปรุงให้สมบูรณ์และการนำไปใช้ในวงกว้าง ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเรื่องปรับปรุงพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย “ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น”

1.1 ชื่อพจนานุกรม

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชื่อนี้มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากฟังคำอธิบายของวิทยากรที่บอกถึงเหตุผลของการใช้คำว่ามลายูปาตานี เพื่อให้ครอบคลุม 3 จังหวัด เป็นเหตุผลที่รับได้ และเหมาะสมที่ใช้คำนี้ อีกทั้งควรแทรกคำอธิบายของคำว่า “ปาตานี” ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีตัวเขียนอักษรยาวีประกอบด้วย เช่น

قاموس بهاس ملايو فتاني - تهاي - ماليسيا

และมีข้อเสนอแนะบ้างที่ให้มีการตั้งชื่อใหม่ คือ

พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลย์, พจนานุกรมภาษามลายูท้องถิ่นปาตานี, พจนานุกรมภาษามลายูสำเนียงปาตานี, พจนานุกรมภาษาพูคมลายูปาตานี

ทั้งนี้ก็มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการตั้งชื่อนี้เช่นกัน โดยมีข้อคิดเห็นว่า ส่วนภาษามลายูปาตานี เพราะคำศัพท์ที่เราอ่านยังเป็นพยัญชนะไทย ดังนั้นควรตั้งชื่อว่าพจนานุกรมไทย-มาเลเซีย (อ่านเป็นคำภาษามลายูปาตานี)

1.2 ตัวเขียนและการออกเสียง

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระบบตัวเขียนที่ทางทีมวิจัยได้กำหนด เนื่องจากระบบตัวเขียนนี้อ่านง่าย กำหนดตัวเขียนและสัญลักษณ์ให้มีการออกเสียงได้ถูกต้องตามภาษามลายู ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป

อยากให้มีการจัดทำแผ่นพับ / CD อธิบายพร้อมตัวอย่างการออกเสียงประกอบสำหรับบุคคลที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสั้นๆ เข้าใจง่าย เนื่องจากถ้าคนอ่านไม่เคยฟังอาจทำให้การออกเสียงผิดเพี้ยนไปได้ และหากมีการวาดภาพ (ภาพจำลอง) การออกเสียงให้เป็นภาพออกเสียงจะเป็นการดีที่สุดเช่นกัน เพราะการบัญญัติตัวเขียนขึ้นใหม่นั้นจะต้องให้ง่ายแก่การจดจำ และหัดการออกเสียงโดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีพื้นฐานภาษามลายูมาก่อน เนื่องจากการออกเสียงค่อนข้างยากต่อผู้ที่หัดพูดใหม่หรือผู้ที่สนใจ เช่น คำว่า อา-เอ, ลา-โอะ และการออกเสียงอักษรที่กำหนดขึ้นใหม่ เช่น อักษร กุ ชุ รุ ฤ การเน้นเสียงหรือเสียงไม่ขึ้นจมูก เป็นต้น

บางท่านเห็นด้วยในหลักการ แต่ในความเป็นจริงควรเขียนคำอ่านด้วยอักษรโรมันถัดจากคำอ่านที่เป็นภาษาไทยด้วย อาทิ

กูดง (Gatung) เกาะ	Bergantung
จือนะฮ (Cenah) ถีบ	Mencendas

เหตุผล ผู้ที่เข้าใจภาษามลายูซึ่งเป็นชาวมาเลเซียจะได้เข้าใจ และรู้การใช้ภาษามลายูของคน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการสื่อสารหรือพูดคุย รวมถึงนักเรียน นักศึกษาสามารถนำคำพูดที่ได้ฟังหรือพูดคุยกับชาวบ้านมาเขียนเป็นภาษามลายูที่ถูกต้องได้ตามหลักภาษาที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างดี

ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยมีข้อคิดเห็นว่าพยัญชนะบางตัวยังสับสนอยู่ ควรจะแก้ไขให้ง่ายกว่านี้ และสระบางตัวต้องปรับปรุงให้ง่ายขึ้น

และบางท่านเสนอว่าการใช้คำว่า “แคะ” แทนความหมายว่า “และ” น่าจะใช้คำว่า “จา” ดีกว่า

1.3 การกำหนดหมวดหมู่ทั้ง 23 หมวด

ผู้ร่วมประชุมเห็นว่า มีความเหมาะสมแล้วในระดับนี้ แต่หากมีคำใหม่ๆ หรือในอนาคตสามารถประดิษฐ์คำใหม่ตามเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็เพิ่มเติมหมวดใหม่อีกก็ได้ เพื่อให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ดังนั้นคิดว่าน่าจะเพิ่มคำศัพท์เฉพาะที่ อย่างเช่น ศัพท์ที่ใช้สำหรับวงการแพทย์, การรักษา, หมอ, โรงพยาบาล, การศึกษา, ศัพท์ทางสังคม และควรเพิ่มหมวดให้มากกว่านี้ โดยเน้นคำที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน คือ หมวดการติดต่อ

ราชการ, หมวดชื่อสถานที่ส่วนราชการ (ที่ว่าการอำเภอ กระทรวงต่างๆ), หมวดตำบล อำเภอ จังหวัด, หมวดภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาท้องถิ่น (คอมพิวเตอร์, ยี่ห้อ, ส.ส., นายก), หมวดสมุนไพรร, หมวดอาวุธ, หมวดกีฬา, หมวดเด็ก, หมวดการเลือกตั้ง (ศัพท์ที่ใช้ในการเลือกตั้งทุกระดับ) หมวดภาษาที่ใช้ในทางวิชาการ, หมวดภาษาอิตาลี (การปฏิบัติศาสนกิจ), หมวดภาษาตามกฎหมาย เพื่อจะได้ใช้ในการแปลภาษาเวลามีคดีที่ศาล, หมวดศัพท์เฉพาะทางในสายอาชีพ และควรเพิ่มหมวดการเดินทาง การท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญๆ เนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวช่วยเพิ่มเศรษฐกิจให้ได้ด้วย

ในส่วนของการกำหนดหมวดหมู่ควรจัดหมวดหมู่จากสิ่งง่ายในร่างกายของเราแล้วค่อยออกไปสู่เรื่องที่ไกล ส่วนการแบ่งหมวดควรแบ่งตามตัวอักษรเหมือนในภาษาไทย เพราะจะทำให้ค้นหาง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป

และยังมีผู้ที่เสนอแนะถึงการจัดหมวดของข้อ 8 ร่างกาย และอวัยวะ เสนอแบ่งให้เป็น

8.1 อวัยวะ/ร่างกาย ส่วนบน

8.2 อวัยวะ/ร่างกาย ส่วนกลาง

8.3 อวัยวะ/ร่างกาย ส่วนล่าง ซึ่งดีกว่าใช้คำว่า “ก้น”

1.4 จำนวนคำศัพท์

จำนวนคำศัพท์ที่ทางผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอที่น้อยที่สุดคือ 1,200 คำ ส่วนจำนวนที่มากที่สุด คือ 30,000 คำ

บางท่านให้ข้อเสนอว่าสมควรแล้วกับคำศัพท์ทางท้องถิ่นที่ใช้กัน และบางก็ให้ข้อเสนอว่าแล้วแต่ตามความเหมาะสม ไม่น่าจะกำหนดให้ตายตัว และอาจเพิ่มให้มากขึ้นในฉบับปรับปรุง เพราะจากที่ได้สังเกตยังไม่ครอบคลุมเท่าไร

1.5 การแบ่งช่องเป็น 2 ช่อง ในแต่ละหน้า

เหมาะสมแล้ว ง่าย แต่ช่องว่างระหว่างบรรทัดกว้างเกินไป ถ้าให้แคบกว่านี้จะดูสวยงามยิ่งขึ้น และในแต่ละช่องอยากให้มีการจัดคอลัมน์ให้ตรงเพื่อความสวยงามและชัดเจน 3 คอลัมน์ใน 3 ภาษา เช่น

บีแค	ดาว	bintang
บือก็อติ	(ดาว) ระยิบระยับ	berkelipan
บุแล	ดวงจันทร์	bulan

ตามตัวอย่างนั้นไม่ได้แบ่งคอลัมน์จึงอ่านแล้วสับสน นอกจากหากเป็นรูปแบบการเขียนพจนานุกรมก็ไม่ขัดข้อง เนื่องจากที่ผ่านมาพจนานุกรมก็มักเขียนเรียงยาวไม่แบ่งคอลัมน์

1.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- พจนานุกรมน่าจะมี 3 แบบ คือแบบที่ 1 พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย, แบบที่ 2

พจนานุกรมภาษาไทย-มลายูปาตานี-มาเลเซีย ซึ่งแบบที่ 2 น่าจะเป็นผลดีกับเด็กสมัยนี้ที่ไม่ค่อยเข้าใจในภาษามลายูปาตานี และแบบที่ 3 พจนานุกรมภาษามาเลเซีย-มลายูปาตานี-ไทย

- ถ้าพจนานุกรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้เป็นหลักสากลทั้งประเทศไทย ควรมีหมวดทั้งภาคผนวก, คู่มือการใช้ประกอบด้วย เพื่ออธิบายฐานการออกเสียงของกลุ่มเสียงคล้ายหลักสัทศาสตร์ Phonetics ของภาษาอังกฤษ (Articulators) พร้อมมีรูปภาพประกอบของการออกเสียงตามตำแหน่งลิ้น เพดาน ริมฝีปากหรือแสดงเครื่องหมายที่แสดงการออกเสียงด้วย และอยากให้มีการจัดกลุ่มการออกเสียงเป็นระดับที่เรียกว่า “ลึก” (ในลำคอ), “ขึ้น” (ขึ้นจมูก), “กลาง” (หน้า เบา)

- หัวข้อในแต่ละหมวดอาจเพิ่มหัวข้อที่เขียนด้วยอักษรยาวี และหลังคำศัพท์ควรมีคำศัพท์ที่เขียน

ด้วยอักษรยาวีด้วยเพื่อผู้ที่สนใจมีความถนัดกับตัวอักษรยาวีมากกว่าอักษรอื่นๆ ทำให้พจนานุกรมเกิดประโยชน์กับบุคคลในวงที่กว้างมากขึ้น

- คำศัพท์ที่กำลังจะหายไปไม่ค่อยมี ดังหมวดต่อไปนี้ อาหาร, เครื่องทองเหลือง และขนมพื้นเมืองเก่าๆ ดังนั้นทีมวิจัยควรเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่เป็นท้องถิ่น เพราะอาจจะมีผู้สูงอายุในบางหมู่บ้านที่พอจะจำความสามารถให้ข้อมูลได้

- บางหมวดยังมีน้อยเกินไป เช่น หมวดวรรณกรรมและเทคโนโลยี ควรมีคำศัพท์ให้มากกว่านี้
- ควรมีตัวอย่างประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวันเสริมบ้างเล็กน้อย และประโยคสั้นๆ ท้ายบท

(บทสนทนา)

- บริบท 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้ที่สนใจเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณี — การใช้ภาษา
- เขียนถึงความจำเป็น และความสำคัญของพจนานุกรมนี้สั้นๆ (บทนำของพจนานุกรม)
- ใช้พื้นที่ส่วนหัวข้อมากเกินไป
- ควรมีภาพเล็กๆ ประกอบในคำบางคำที่อ่านแล้วเข้าใจยากหรือคำที่พบเห็นได้ยาก เนื่องจากเด็ก

รุ่นใหม่ยังไม่เคยรู้จักศัพท์บางคำ

- ควรเช็ควรรณภาษามาเลเซียอีกครั้งเท่าที่อ่านคู่มือคำเขียนตัวสะกดผิดบ้าง เช่น lembap = lembab, mata hari = matahari

2. การนำพจนานุกรมนี้ไปใช้มีผลดีผลเสียอย่างไร

2.1 แก้ปัญหาเยาวชนคนรุ่นใหม่พูดภาษามลายูปาตานีไม่ค่อยได้

ข้อดี - การนำพจนานุกรมไปใช้คิดว่าจะมีผลดีมากต่อเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพราะจะเห็นได้ว่าเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของภาษามลายูจะพูดแต่ภาษาไทยอันเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความเจริญทางเทคโนโลยี พจนานุกรมฉบับนี้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนรุ่นใหม่รู้จักการใช้ภาษามลายูท้องถิ่นได้อย่างทอ้งแท้ และถูกต้องตามหลักนิยมนของพื้นที่กำเนิด ทำให้สามารถสื่อสารกับชุมชนเดิมของตนเองเป็นอย่างดี และยังเป็นการอนุรักษ์ภาษามลายูถิ่นเพื่อรักษาเอกลักษณ์นิยมนของปาตานีให้คงอยู่ถาวรต่อไป พร้อมทั้งได้รู้ถึงรากเหง้าทางภาษาของตนเองอีกด้วย

- พจนานุกรมนี้เป็นกุญแจสำหรับบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังถือเป็นคู่มือการดำรงชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ครู และผู้ปกครองต้องร่วมสนับสนุนด้วย และสิ่งที่ทีมวิจัยจะต้องคิดคือ จะทำอย่างไรให้พจนานุกรมนี้เป็นที่รู้จัก และเป็นแหล่งค้นคว้าของเยาวชนรุ่นใหม่ให้มากที่สุด

ข้อเสีย ในพจนานุกรมนี้มีสัญลักษณ์พิเศษเพื่อแทนการออกเสียง หากออกเสียงไม่ถูกต้อง และอ่านตามความเข้าใจของตนเอง ถ้าอ่านผิดความหมายก็จะเปลี่ยนคำบางคำอาจต้องมีผู้ช่วยสอนการออกเสียงให้ถูกต้อง ในพจนานุกรมนี้อาจทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่รู้จักอักขรขาวี เพราะไม่มีอักขรขาวีเขียนเลย

ข้อเสนอแนะ ควรนำไปขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายจนถึงระดับครอบครัว โดยการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน การจัดพิมพ์ เผยแพร่ในแต่ละช่องทาง เช่น

- 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พิมพ์ เผยแพร่ผ่านกิริออาติ นำไปสู่ครอบครัว
- 2. องค์การทางการศึกษา/สถาบันการศึกษาผ่านนักศึกษา โดยเฉพาะผ่านช่องทางกสน.
- 3. สื่อมวลชน กลุ่มนี้สำคัญอย่างยิ่งในการเป็นแบบอย่างการใช้ภาษามลายูถิ่นอย่างถูกต้อง
- 4. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง

ภายในภาค 4 ส่วนหน้า ควรจะสนับสนุนจัดพิมพ์/เผยแพร่ต่อไป

มีเพียง 2 ท่านเท่านั้นที่ได้ให้ข้อเสนอว่าไม่สามารถแก้ไขได้มากนัก เพราะว่าเยาวชนไม่ค่อยพูดแล้ว

2.2 ข้าราชการมุสลิมไม่ค่อยได้พูดภาษามลายูปาตานี

ผลดี - มีทัศนคติที่ดีต่อภาษามลายู

- ช่วยได้มากสำหรับข้าราชการมุสลิมที่พูดภาษามลายูปัตตานีไม่ได้

- ทำให้ข้าราชการมุสลิมพูดภาษามลายูกับผู้ที่ติดต่อราชการทำให้โครงการ และการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาลราบรื่นยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่ง

- ทำให้ข้าราชการที่ต้องบริการประชาชนที่ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทยไม่ได้จะได้มีความเข้าใจตรงกัน

- การประชุมสัมมนาในครั้งนี้ช่วยให้ข้าราชการมุสลิมสามารถที่จะนำพจนานุกรมไปใช้ได้
อย่างถูกต้อง ชัดเจน และมีความมั่นใจในการออกเสียง ทำให้มีการที่จะกล้าพูดมากขึ้น
- ปลุกฝังจิตสำนึกในภาษาแม่หรือภาษามลายูปาตานี
- ข้าราชการมุสลิมสามารถนำพจนานุกรมเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิง และค้นคว้าหรือเผยแพร่
ระหว่างข้าราชการอื่นๆ ได้
- ทำให้ข้าราชการมีจิตสำนึก เล็กเล็กลงในความคิดว่ากลัวจะเสียระบบบริหาร

ผลเสีย - เกิดผลเสียด้านประสิทธิภาพการทำงานของตัวข้าราชการมุสลิมไม่ยอมพูดภาษามลายูปาตานีเอง

- ทำให้การติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ไม่ใช้ภาษาไทยเลยจะทำให้เกิดความยากลำบาก
- ไม่น่าจะได้ผลเนื่องจากข้าราชการมุสลิมไม่ค่อยได้พูดภาษามลายูปาตานี น่าจะได้ผลน้อย
เพราะปัจจุบันความต้องการสวนทางมุสลิมเราเองกลับสวนทางมุสลิมเราเองกลับสนใจภาษาของตนเอง

2.3 ข้าราชการที่ไม่ใช่มุสลิมมาจากต่างถิ่นมีปัญหาในการใช้ภาษาสื่อสาร

ผลดี - จะได้รู้ภาษามลายูเพื่อช่วยลดช่องว่างในการสื่อสารกับผู้รับบริการจะได้เข้าใจ
และสื่อสารได้ถูกต้อง

- ข้าราชการเหล่านี้ต้องการแหล่งความรู้เพื่อการพัฒนา ค้นคว้า และเป็นคู่มือการใช้
ใช้ส่วนตัวได้เมื่อสื่อสารกับชาวบ้าน

- สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สามารถนำพจนานุกรมมาอ้างอิงเขียนได้
- ถ้ามีการใช้พจนานุกรมนี้อย่างเผยแพร่ก็จะทำให้ข้าราชการเหล่านี้กล้าที่จะพูด
และศึกษามากขึ้น

- ทางทีมงานน่าจะจัดโครงการเฉพาะในการจัดอบรมพร้อมทั้งแจกพจนานุกรม
ให้กับข้าราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ให้เข้าใจภาษามลายู เพื่อสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้าง
ความสามัคคีกัน

- ให้ผลดีทางจิตวิทยา ชาวบ้านพอใจการบริการ และมองรัฐในแง่บวก
- ข้าราชการที่ไม่ใช่มุสลิมที่มาจากต่างถิ่นซึ่งมีปัญหาในการใช้ภาษาในการสื่อสาร
คิดว่าพจนานุกรมฉบับนี้มีประโยชน์ต่อบุคคลกลุ่มนี้มากเพื่อบุคคลที่เป็นราชการจะได้เข้าใจ และเข้าถึงว่า
วัฒนธรรม ประเพณี ของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างไรในการใช้ศัพท์เฉพาะ

ผลเสีย - ต้องใช้เวลาในการศึกษาพอสมควร ถ้าบางคำอาจออกเสียงไม่ได้ อาจทำให้การ
สื่อสารผิดพลาดได้

2.4 การจัดการศึกษาแก่เด็กระดับประถมมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ สาเหตุหนึ่งเพราะอ่อนภาษาไทยที่อ่อนภาษาไทย เพราะการสื่อสารด้วยภาษาไทยเด็กไม่เข้าใจ ถ้าสอนด้วยภาษามลายูปาตานี (ภาษาแม่) เด็กจะเข้าใจเนื้อหามากกว่าเมื่อเข้าใจเนื้อหาผลสัมฤทธิ์ก็น่าจะสูงขึ้น

ผลดี - เห็นด้วยอย่างยิ่งถ้านำภาษามลายูมาใช้ในหลักสูตรการสอน เพราะอาจจะทำให้เด็กเข้าใจเนื้อหาแต่ละวิชาได้ดียิ่งขึ้น เมื่อเข้าใจเนื้อหาช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังนั้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ครูผู้สอนชั้นประถมควรเป็นครูที่สามารถสื่อสารกับเด็กได้ คือพูดภาษามลายูได้ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณีของคนในพื้นที่ด้วย

- ให้ผลดีทางจิตวิทยา

- เห็นด้วยในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษามลายู แต่คู่มือในการสอนเพียงพจนานุกรมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจะช่วยครูผู้สอนได้ ดังนั้นจะต้องมีการผลิตสื่อในรูปแบบของหนังสือการ์ตูน, หนังสือCD, สื่อต่างๆ ที่เด็กสนใจ เป็นต้น

ผลเสีย - ครูผู้สอนเองต้องใช้เวลาปรับตัว เพราะเป็นความเคยชินที่สอนด้วยภาษาไทย

- ผลสัมฤทธิ์ในระยะสั้นน่าจะแย่ลง

- ภาษามลายูปาตานีมีศัพท์ทางวิชาการไม่เพียงพอที่จะใช้ศึกษาสาขาต่างๆ ในห้องเรียน

- เมื่อเด็กเหล่านี้จะย้ายไปเรียนโรงเรียนพื้นที่อื่นที่สอนด้วยภาษาไทย อาจทำให้เด็กเรียนไม่เข้าใจ

- คนในพื้นที่อาจไม่เข้าใจทำให้เกิดปัญหาว่าภาษามลายูที่เขียนด้วยภาษาไทยจะมาแทนการใช้อักษรยาวี

- กลัวว่าเด็กจะด้อยในเรื่องของภาษาไทย

อย่างไรก็ตามต้องมีการสอนภาษามลายูควบคู่กับภาษาไทย เพราะจะทำให้เด็กมีความรู้ทั้ง 2 ภาษา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันหรือเมื่อขึ้นชั้นมัธยมแล้ว

2.5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในเรื่องการนำไปใช้

อยากให้มีการเสริมเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ในชั้นอนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัย หรือให้มีการรณรงค์หรือมีกิจกรรมที่ดึงดูดให้ใช้ภาษามลายูปาตานีในทุกวงการ (หากเป็นไปได้)

วิทยาลัยชุมชนปัตตานีให้ความสนใจกับการส่งเสริมให้ประชากรในเขตพื้นที่พูด และใช้ภาษามลายู จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้นำพจนานุกรมไปประกอบการจัดทำหลักสูตร

- สิ่งที่ได้เห็นในพจนานุกรมเล่มนี้ สามารถที่จะนำไปใช้ในการสนทนา เพราะการทำงานทางด้านการเมือง จะต้องมีการพบปะกับผู้คนมากมายหลายตา และการสื่อสารทางวิทยุ โทรทัศน์ จึงจำเป็นต้องใช้ภาษานี้ให้ถูกต้อง และชัดเจน

- อยากให้เข้าใช้ในโรงเรียนประจำจังหวัดด้วย เพราะจะได้ให้นักเรียนได้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของภาษาให้ถูกต้อง และเป็นการหลากหลายด้วย
 - อยากให้มีการแจกจ่ายพจนานุกรม แก่ทุกครัวเรือนในพื้นที่ 3 จังหวัด
 - อยากให้มีการณรงค์ให้มีกิจกรรมในการใช้ภาษามลายูปาตานีอยู่เสมอๆ ในทุกวงการจะเป็นการดีมาก เช่นเกี่ยวกับบทกวี การแต่งนิทาน เป็นต้น
 - ควรให้องค์กรมุสลิมทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นผู้นำร่องในการใช้ภาษาตามพจนานุกรมฉบับนี้
 - เมื่อมีพจนานุกรมนี้สามารถใช้ในศาลได้ จะทำให้คู่ความเข้าใจภาษา และสื่อสารกันได้
- อย่างถูกต้อง

สรุป ช่วยประชาสัมพันธ์และแจกจ่ายพจนานุกรมนี้ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ดีใจมาก และเห็นด้วยกับทีมวิจัยที่ได้จัดทำพจนานุกรมฉบับนี้ เนื่องจากศัพท์บางคำไม่ได้ปรากฏในเหตุการณ์นี้แล้ว ถ้าไม่มีการบันทึกต่อไปจะไม่ได้รู้ว่ามีคำเหล่านี้ด้วย และพจนานุกรมฉบับนี้สามารถเอามาเป็นแม่แบบในการเขียนภาษามลายูที่เป็นมาตรฐานต่อไป และเป็นการสนับสนุนคนที่อยากรู้ภาษามลายูปาตานีจะนำเอาคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับนี้ไปใช้ในการทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ชนบท

สุดท้ายนี้ผู้เข้าร่วมประชุมบางท่านยังให้กำลังใจ โดยกล่าวว่าขอบคุณทีมงานที่มีความคิดริเริ่มเพื่ออนุรักษ์ และดำรงไว้ซึ่งภาษามลายูปาตานี ขอให้ตั้งใจทำงาน และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

วิธีการให้พจนานุกรมนี้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหา 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 ควรจะ

1. สร้างกระแสในเรื่องนี้ให้มาก (มลายูปาตานี)
2. สร้างแรงจูงใจที่สามารถโน้มน้าวให้มาใช้อย่างจริงจัง เช่น การได้รับประโยชน์ตอบแทนมากกว่า, สิทธิพิเศษ (ส่วนข้าราชการทำได้), ทุนการศึกษาต่อ/ทุนอบรม เป็นต้น
3. ผลักดันให้เกิดกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนภาคปฏิบัติที่นำผลการวิจัยนี้ไปใช้
4. หากสามารถนำพจนานุกรมนี้ไปใช้เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการนำไปใช้ในการสอนจะเป็นประโยชน์มาก
5. ต้องบรรจุเข้าในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนประถม และโรงเรียนคาทอลิกหรือถ้าไม่สามารถบรรจุเข้าไปในหลักสูตรได้ ต้องฝึกอบรมครู อาจารย์ และอุstadat ที่สอนในโรงเรียนคาทอลิก

6. จัดหลักสูตรอบรมผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนาหรือบุคคลสำคัญในชุมชน โดยบอกถึงวัตถุประสงค์และความจำเป็นจะต้องเรียนรู้ และฝึกพูดภาษามลายูปาตานีให้แพร่หลายในชุมชน โดยใช้ระยะเวลาค่อยเป็นค่อยไป
7. ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือภาครัฐต้องกำหนดให้เป็นนโยบายของจังหวัด และต้องดำเนินการอย่างคืบเนื่อง และยั่งยืน มิฉะนั้นจะไม่เป็นผลเท่าที่ควร ต้องจัดให้มีงบประมาณและบุคลากร

อื่นๆ แนวทางการนำพจนานุกรมฉบับนี้ไปใช้ควรดำเนินการนำร่องในหน่วยงานต่างๆ ที่มีความพร้อม เพื่อผลการเปลี่ยนแปลงของงานองค์กรนั้นๆ ว่าดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร ส่วนรูปแบบการนำไปใช้ทำได้ทั้งรูปแบบที่หน่วยงานนั้นสามารถทำได้เลย และทำในรูปงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมได้

- พจนานุกรมนี้เป็นกุญแจสำหรับบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังถือเป็นคู่มือการดำรงชีวิตประจำวัน

ปัญหาและอุปสรรค

มีหลายท่านที่ต้องการเสนอความคิดเห็น แต่เนื่องจากว่าเวลาไม่เพียงพอจึงมีการแจกกระดาษเพื่อแสดงความคิด

กิจกรรมที่ 1.13 จัดทำคำอธิบายส่วนหน้าของพจนานุกรม

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 3 มีนาคม 2551 ณ ศูนย์ประสานวิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. นายแวยูโซะ สามะอาลี
2. นายเจ๊ะสุเซ็น เจ๊ะอุบง
3. นายสาเหอะฮับดุลเลาะ อัลบูฟรี่
4. นายแวมาอี ปารามัต
5. ดร. รุสลัน อุทัย
6. นางสาวดวงนชอพียะห์ อัลบูฟรี่

วัตถุประสงค์

เพื่ออธิบายส่วนหน้าของพจนานุกรมเกี่ยวกับคำอธิบายของภาษา – วัฒนธรรม – สัญลักษณ์ – ความเป็นมาของภาษามลายู – ผู้พูด/เจ้าของภาษา – ลักษณะภาษามลายูถิ่นความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่น -

มลาญกลาง –ไทยทั้งเสียงไวยกรณ์/ประโยค –วัฒนธรรมการใช้ภาษา เช่นการใช้คำเรียก, คำลงท้าย, คำสุภาพ, ไม่สุภาพ –วิธีการจัดรูปแบบพจนานุกรม –วิธีการใช้/ค้นหาคำศัพท์พจนานุกรม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.นักวิจัยประชุมปฏิบัติการเพื่อตกลงการทำคำอธิบาย 1 วัน
- 2.นักวิจัยแบ่งกันรวบรวมข้อมูล และเรียบเรียงเนื้อหาส่วนที่ต้องการจากแหล่งต่างๆ ให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลจัดพิมพ์
- 3.นักวิจัยประชุมปฏิบัติการ เพื่อสรุปงานร่วมกัน 1 วัน

กิจกรรมที่ 1.14 จัดทำภาคผนวกรูปภาพอธิบาย และการเรียงลำดับเพื่อหาคำ (คำภาษาไทยสำหรับผู้ศึกษาเป็นภาษาไทย)

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 17 มีนาคม 2551 ณ ศูนย์ประสานวิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษา

วัตถุประสงค์

เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบของภาพ และการเรียงลำดับเพื่อหาคำในพจนานุกรม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.นักวิจัยประชุมปฏิบัติการเพื่อตกลงการกำหนดรูปแบบของภาคผนวกการคัดเลือกรูปภาพที่เหมาะสมจำนวน 3,000 – 5,000 คำ 1 วัน
- 2.เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลดำเนินการตามข้อตกลงของนักวิจัย
- 3.ร่วมตรวจสอบความถูกต้อง โดยนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 1.15 ส่งเอกสารพจนานุกรมฉบับร่างที่สมบูรณ์ให้ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 17 สิงหาคม 2551 ณ ศูนย์ประสานวิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษา

จุดประสงค์

เพื่อให้ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะพจนานุกรมฉบับร่างที่สมบูรณ์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดส่งเอกสารพจนานุกรมฉบับร่างที่สมบูรณ์ให้กับที่ปรึกษาโครงการ และผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่
2. ที่ปรึกษาโครงการ และผู้เชี่ยวชาญส่งตอบกลับตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ประเด็นที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ มีทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1. ส่วนปก

ยังไม่ถึงจุดเท่าที่ควร โดยเฉพาะพื้นของปก ควรจะเป็นภาพลักษณะของลายศิลปะของมลายูท้องถิ่น เป็นพื้นหลังหรือใส่รูปภาพ มัสยิดกลางปัตตานี มัสยิดกรือเซะ นักเรียนโรงเรียนเยาวชนชนสอนศาสนาอิสลาม วิถีชีวิตของชาวมลายูปัตตานี ตัวอักษรควรโดดเด่น โดยเฉพาะคำว่า “พจนานุกรม” และปกควรมีสlogan เพื่อต้องการดึงดูดให้ผู้สนใจศึกษาได้มากขึ้น ที่สำคัญควรมีตราสัญลักษณ์ สกว. และปีการใช้พจนานุกรม เนื่องจากจะได้รู้ว่าได้มี การเริ่มใช้พจนานุกรมเล่มนี้เมื่อใด และที่ต้นปกควรพิมพ์ข้อความด้วย

2. คำนำ

อยากให้มีการเขียนคำนำ 2 ภาษา ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษามลายูปาตานี เนื่องจากผู้ศึกษาจะได้รู้จักเปรียบเทียบการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับภาษาไทย วิธีการเชื่อมโยงของการใช้ภาษา และอื่นๆ จะเป็นสิ่งแปลกใหม่ทำให้น่าสนใจศึกษาต่อ เนื้อหาสาระในส่วนต่อไปได้มากพอสมควร

ส่วนเนื้อหาของคำนำอยากให้มีการเพิ่มเติมในประเด็น

1. ความจำกัดในการเรียนภาษามลายูในอดีต
2. ความคาดหวังของนักวิจัยต่อผู้อ่าน
3. ความพิเศษของพจนานุกรมฉบับนี้

อยากให้เริ่มต้นในการเขียนคำนำด้วยพระนามของอัลลอฮ์ เนื่องจากคณะผู้จัดทำส่วนใหญ่เป็นอาจารย์มุสลิม และภาษามลายูมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศาสนาอิสลาม

3. สารบัญ

3.1 พจนานุกรมเล่มนี้เป็นพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี — ไทย — มาเลเซีย ดังนั้นควรมีข้อความภาษามลายูปาตานีด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อพจนานุกรม และเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน แม้จะทำให้สอดคล้องกับหัวข้อพจนานุกรม และเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน แม้จะทำให้สารบัญมีข้อความมากเกินไป แต่เพื่อเป็นการศึกษาจากจุดเริ่มต้นของเอกสารที่นำเสนอในแนวทางเดียวกัน และผู้ศึกษาก็ได้เรียนรู้การใช้หลักภาษาที่ถูกต้องด้วย และมีบางท่านให้ข้อคิดเห็นว่าสารบัญที่เป็นอยู่มีความเหมาะสมแล้ว

3.2 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเหมือนกับข้อ 3.1

4. บทนำ

4.1 ความรู้ทั่วไป

อธิบายได้ดีทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อภาษามลายูปาตานีได้ ทำให้อ่านจะได้เข้าใจความเป็นมามากขึ้น แต่เกรงว่าผู้ที่มิใช่คนมุสลิม หรือคนมลายูดั้งเดิมที่ไม่มีพื้นฐานของการใช้ภาษา และไม่คุ้นกับการออกเสียงจะมีปัญหาในการออกเสียงตามสระหรือพยัญชนะ ซึ่งเป็นเพียงตัวหนังสือเขียน ไม่มีต้นแบบของการออกเสียงที่ถูกต้องได้ และไม่คุ้นกับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการออกเสียง และประเด็นที่ควรเพิ่มเติมอีกด้วย คือ 1.จำนวนคนที่ใช้ภาษามลายูปาตานีในปัจจุบันมีจำนวนเท่าไร 2.ผลดีของคนที่สามารถสื่อสารภาษามลายูถิ่นปัตตานีจะพบปัญหาน้อยมากเมื่อเดินทางไปประเทศมาเลเซีย

4.2 ภาษามลายูปาตานีในตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน

อยากให้มีการระบุถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่เป็นแผนผังด้วย และอธิบายถึงตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนว่าอยู่ที่ไหน ส่วนใด ภูมิภาคใดของโลก ปัจจุบันเป็นภาษาอะไร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจมากขึ้น ควรมีการอ้างอิงที่อยู่ในปี 2000 ขึ้นไป ที่อยู่ประเด็นเดียวกันด้วยเนื่องจาก การอ้างอิงของ Ismail ปี 1973 ซึ่งปัจจุบัน 2008 เป็นเวลา 35 ปีแล้ว ซึ่งเป็นเวลานานเกินไป

แต่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสม และถูกต้องแล้ว เนื่องจากทำให้อ่านได้ทราบถึงที่มาของภาษามลายูปาตานี และความสัมพันธ์กับภาษามลายูถิ่นในรัฐกลันตัน ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้ในเวลาอันสั้น

4.3 ภาษามลายูปาตานีสำนึกต่างๆ

เป็นข้อมูลที่ดีมาก ทำให้เกิดความเข้าใจในการใช้ภาษา แม้จะเป็นภาษามลายูปาตานี แต่ก็มีความหลากหลายของสำนึก ทำให้อ่านได้รู้ถึงความเข้าใจมากขึ้น

4.4 ลักษณะทั่วไปของภาษามลายูปาตานี

อ่านแล้วมีความเข้าใจดี เนื่องจากคณะวิจัยสามารถแจกแจงลักษณะทั่วไปของภาษามลายูปาตานีได้ค่อนข้างละเอียด โดยเฉพาะในประเด็นของการยืมเสียงพยัญชนะต้นของคำ และการเปลี่ยนทำนองเสียงในประโยคซึ่งจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ประเด็นนี้มีประโยชน์สำหรับผู้ที่เริ่มศึกษาภาษามลายูปาตานีมาก เพราะถ้าไม่ให้ความสำคัญแล้วจะทำให้การสื่อสารผิดเพี้ยนได้ แต่เพิ่มจำนวนคำหรือภาษามลายูถิ่นที่ยืมจากภาษาต่างๆ ให้มากกว่านี้ และอยากให้มีส่วนของการออกเสียงที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร

4.5 ระบบเสียงและระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี

ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี เป็นเรื่องที่ยากมาก และในอดีตหลายหน่วยงานได้ทำแต่ไม่คิดระบบอย่างนี้ ทำให้ไม่มีระบบตัวเขียนที่ชัดเจน ความคาดหวังในอนาคตภาษามลายูปาตานี จะเป็นภาษาหนึ่งที่ได้รับความนิยม และใช้ในภูมิภาคนี้อย่างแพร่หลาย ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นคู่มือสำหรับเขียนภาษามลายู

ปาดานี้ด้วยอักษรไทยในกรณีอื่นๆ เมื่อจำเป็นได้เลย แต่ระบบเสียงและระบบตัวเขียนภาษามลายูปาดานี้เล่มนี้ อ่านแล้วค่อนข้างมีความสับสนในการออกเสียงที่ถูกต้อง เข้าใจว่าไม่มีคำ, สระ หรือพยัญชนะของภาษาไทยที่สามารถออกเสียงได้ครบตามศัพท์ภาษามลายูปาดานี้ แม้จะทำความเข้าใจในเบื้องต้นแล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาในขั้นตอนของการทดลองใช้จริง ดังนั้นน่าจะมี VCD ประกอบของการออกเสียงที่ถูกต้อง เพื่อช่วยในการเทียบเสียงได้ถูกต้อง

5. การจัดหมวดหมู่

5.1 การจัดหมวด 23 หมวด

1. การจัดหมวดหมู่ ควรเริ่มต้นที่ไวยากรณ์ก่อน เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้เรียนรู้ไวยากรณ์เพื่อเป็นการปูพื้นฐาน และง่ายต่อความเข้าใจ

2. ตามด้วยสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุดแล้วค่อยขยายไปสู่ไกลตัวตามลำดับ เช่น ร่างกาย และอวัยวะ

⇒ อาหาร ⇒ กริยาอาการ ⇒ เครื่องแต่งกาย ⇒ บ้านที่อยู่อาศัย ⇒ อาชีพ การงาน เครื่องมือ ⇒

แต่มีบางท่านที่เห็นด้วยกับการจัดหมวดหมู่ที่เริ่มด้วยสภาพใกล้ตัวสู่สภาพไกลตัว

5.2 ทุกท่านเห็นด้วย เนื่องจากมีความเหมาะสมแล้ว

6. การจัดรูปเล่ม

6.1 รูปเล่มจริงที่จะพิมพ์เพื่อเผยแพร่

ควรมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก สะดวกต่อการค้นคว้าจัดเก็บ และพกพา ประมาณ 7×5 นิ้ว หรือขนาด 4×6 ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของจำนวนหน้า หน้าปกเป็นกระดาษแข็งอบมัน

6.2 ขนาดตัวอักษร

หลายท่านแสดงความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากชื่อหมวดมีขนาดใหญ่ที่สุด ชื่อหัวข้อย่อยมีขนาดใหญ่อลงมา และขนาดตัวอักษรของคำศัพท์มีขนาดเล็ก แต่ช่องว่างระหว่างบรรทัดควรชิดกว่านี้

6.3 การกำหนดคำศัพท์

มีความเหมาะสมแล้ว แต่อยากให้มียุทธวิธีตรงจุดกึ่งกลางด้านล่าง

7. ภาพผนวกรูปภาพ

รูปภาพควรเป็นภาพสี และบางภาพยังไม่ชัดเจน มีบางภาพที่มีลูกศรชี้ไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้เกิดความสับสนต่อคำศัพท์ รูปภาพควรแยกเป็นหมวดๆ จะเป็นประโยชน์มากกว่า และทุกภาพควรมีคำศัพท์กำกับไว้ได้ภาพทั้ง 3 ภาษา และคำศัพท์ที่มีรูปภาพประกอบควรมีการระบุหน้าหรือหมายเลขของภาพเพื่อง่ายต่อการเปิดดูภาพ

8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ใส่ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล ของศูนย์ประสานงานประเด็นภาษา และสกว. ในหน้าสุดท้าย
- เผยแพร่ให้กับหน่วยงานให้กับห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมัธยมศึกษา ห้องสมุดสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ในรายงานฉบับสมบูรณ์ ข้อความภาษามลายูปาตานีควรพิมพ์เป็นสีน้ำเงินเพื่อให้เกิดความแตกต่างกับภาษาไทยและมาเลเซีย
- ควรมีการระบุแหล่งทุนผู้ให้การสนับสนุน (สกว.)

กิจกรรมที่ 1.16 แก๊ไขและจัดพิมพ์เป็นพจนานุกรมเป็นระยะๆ (การพิมพ์ข้อมูลใช้ไมโครซอฟเวิร์ด)

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 5 ตุลาคม 2551 ณ ศูนย์ประสานงานวิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. นายแวยูโซ๊ะ สามะอาลี
2. นายเจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง
3. นายสาเหอฮับดุลเลาะ อัลบูฟรี่
4. นายแวมาฮิ ปารามัล
5. คร. รุสลัน อุทัย
6. นางสาวค่วนซอฟียะห์ อัลบูฟรี่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้พจนานุกรมมลายูปาตานี – ไทย – มาเลเซีย ที่สมบูรณ์

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ตรวจสอบความถูกต้อง โดยนักวิจัย
2. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลจัดพิมพ์ตามข้อเสนอของนักวิจัยเป็นระยะๆ จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

กิจกรรมที่ 1.17 จัดทำรายงานเนื้อหา รายงานการเงิน และผลการศึกษาวิจัย

วัน / เดือน / ปี และสถานที่จัดประชุม

วันที่ 6 มกราคม 2552 ณ ศูนย์ประสานวิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษา

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- 1.นายเวยูโซะ สามะอาลี
- 2.นายเจฮูเซ็น เจฮูบง
- 3.นายสาเหอับดุลเลาะ อัลบูฟรี
- 4.นายแวมายี ปารามัก
- 5.ดร.รุสลัน อุทัย
- 6.นางสาวด่วนซอพิยะห์ อัลบูฟรี

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อรายงานผลการศึกษาวิจัย และรายงานหลักฐานการเงินให้สกว.ทราบ
- 2.เพื่อจัดทำหนังสือพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย เพื่อการเผยแพร่ต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1.นักวิจัยร่วมกันสรุปกระบวนการ ได้มาของพจนานุกรม เนื้อหาที่ได้ และบทเรียนที่ได้รับจากการวิจัย มาเรียบเรียงเป็นรายงานผลการศึกษาวิจัย
- 2.จัดพิมพ์เอกสารพจนานุกรมที่สมบูรณ์ และเอกสารการเงิน

2. บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

2.1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องที่นักวิจัยได้พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ บางคนไม่เห็นด้วยกับการจัดทำพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี โดยใช้อักษรไทย เพราะเป็นห่วงกลัวเด็กและเยาวชนมุสลิมรุ่นใหม่จะลืมภาษามลายูปาตานีที่เขียนด้วยอักษรยาวี และมีบางคนเป็นห่วงการใช้อักษรไทยโดยเพิ่มสัญลักษณ์แล้วออกเสียงเป็นเสียงภาษามลายูปาตานีจะทำให้เด็กมุสลิมออกเสียงภาษาเพี้ยนไป

2.2. นักวิจัยต้องอธิบายถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่จะได้จากการจัดทำพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี—ไทย—มาเลเซีย จนทำให้สังคมส่วนใหญ่หรือผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วย และสนับสนุนการจัดทำพจนานุกรม เพราะจะเกิดประโยชน์ในภาพรวม ส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน สร้างความเข้าใจในการสื่อสารของผู้คนต่างวัฒนธรรม จะนำมาซึ่งความฉันทันทีและสันติสุขต่อไป

2.3. ตัวอย่างพจนานุกรม

คำศัพท์ในหมวดต่างๆ

1. ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรรมชาติ และส่วนเกี่ยวข้องกับมนุษย์

1.1. ท้องฟ้าและภูมิอากาศ

กาฬิ ลางิ	ขอบฟ้า	kaki langit
-----------	--------	-------------

1.2. ภูเขา

บาตู มัลมา	หินอ่อน	batu marmar
------------	---------	-------------

1.3. น้ำและกริยาที่เกี่ยวข้อง

ซุงา	แม่น้ำ	sungai
------	--------	--------

1.4. ดินและแร่ธาตุ

คาเนาะฮ	ดิน	tanah
---------	-----	-------

1.5. ไฟ

อาปี	ไฟ	api
------	----	-----

2. ต้นไม้ ส่วนประกอบ ลักษณะและความเกี่ยวข้องกับมนุษย์

2.1. ต้นไม้

ยูติ	ไม้สัก	jati
------	--------	------

2.2. ส่วนประกอบของต้นไม้

คาแฮ	กิ่งไม้	dahan
------	---------	-------

2.3. ไม้

รือบง	หน่อไม้	rebung
-------	---------	--------

2.4. ดอกไม้

bung อ มาวี	ดอกกุหลาบ	bunga mawar
-------------	-----------	-------------

2.5. ผลไม้

'ซือตอ	มังคุด	manggis
--------	--------	---------

2.6. ผักต่างๆ

คิมุง บาแค	แตงกวา	mentimun
------------	--------	----------

2.7. ข้าว

บือระฮ	ข้าวสาร	beras
--------	---------	-------

2.8. หญ้า วัชพืช

ลาแล	หญ้ากา	lalang
2.9. กริยาของพืช		
ตูโมะฮ	งอก (ขึ้น)	tumbuh
2.10. ทัวไปเกี่ยวกับต้นไม้และผลิตภัณฑ์		
จาเฆาะฮ	เพาะ	mencambahkan

3. สัตว์ ส่วนประกอบ กริยาอาการ และความเกี่ยวข้องกับมนุษย์

3.1. สัตว์เลี้ยง / สัตว์ป่า

บุรุง	นก	burung
-------	----	--------

3.2. ปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

อีแก	ปลา	ikan
------	-----	------

3.3. แมง / แมลง

คิบือลียง	แมลงปอ	kelurut
-----------	--------	---------

3.4. ส่วนประกอบของสัตว์

แอกอ	หาง	ekor
------	-----	------

3.5. ที่อยู่อาศัยของสัตว์

ซาแร	รัง	sarang
------	-----	--------

3.6. กริยาอาการของสัตว์และกริยาที่เกี่ยวข้องกับสัตว์

'กูโกะ	ขี้	berkokot
--------	-----	----------

3.7. ลักษณะต่างๆ ของสัตว์

'นีกูฮ	จับหนูแก่ง	menikus
--------	------------	---------

4. อาชีพการงานและเครื่องมือ

4.1. เกษตรกรรม

บุวะ บือเน	ทำนา	bersawah
------------	------	----------

4.2. เครื่องมือดักสัตว์ อุปกรณ์

ปือรากะ	เครื่องดักสัตว์	perangkap
---------	-----------------	-----------

4.3. จับปลา

บูดอ	แห	jala
------	----	------

5. บ้าน / ที่อยู่อาศัย / เครื่องใช้ในบ้าน, สำนักงาน

5.1. สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน

อุมาะฮ	บ้าน	rumah
--------	------	-------

5.2. ส่วนประกอบต่างๆ

คีนัง	ฝาบ้าน	dinding
-------	--------	---------

5.3. เครื่องเรือน

กือรีชี	เก้าอี้	kerusi
---------	---------	--------

5.4. เครื่องครัว

กอลิ	กระทะ	kuali
------	-------	-------

5.5. เครื่องสุขภัณฑ์ และเครื่องมือทำความสะอาด

'ปาลอ เกะ แปลี	ชักน้ำ	pili
----------------	--------	------

5.6. อุปกรณ์และเครื่องมือก่อสร้าง

'กาฮี	เลื่อย	gegaji
-------	--------	--------

5.7. เครื่องที่ใช้นสำนักงาน

กือรีตะฮ	กระดาษ	kertas
----------	--------	--------

5.8. อุปกรณ์ต่างๆ

รากูอ	ตะกร้า	raga
-------	--------	------

6. อาหาร

6.1. ทัวไปเกี่ยวกับอาหาร

มานิส	อาหารหวาน	manis
-------	-----------	-------

6.2. ประเภทอาหาร

กือราบู	ข้า	kerabu
---------	-----	--------

6.3. ส่วนผสมและเครื่องปรุง

ซากา	น้ำตาลทราย	gula
------	------------	------

6.4. ของหวานและขนม

แจนอ	ลอดช่อง	cunduai
------	---------	---------

6.5. เครื่องดื่ม

แต ซือ โยะ	ชาเย็น	tea ice
------------	--------	---------

6.6. วิธีทำอาหารและกริยาที่เกี่ยวข้อง

รูป

คำ

rebus

7. เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ

7.1. เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้

กา-เอ็ง บายู

เสื้อผ้า

kain baju

7.2. เครื่องประดับ

จี้จิง

แหวน

cincin

7.3. อุปกรณ์เกี่ยวกับเสื้อผ้าและการตัดเย็บ

กาจิง

กระดุม

dutang

7.4. การสวมใส่

กือตะ

คับ

ketat

8. ร่างกายและอวัยวะต่างๆ

8.1. ส่วนหัวและใบหน้า

มาดอ

ตา

mata

8.2. ส่วนลำตัว

ปือโระ

ท้อง

perut

8.3. แขนขา

ลือแง

แขน

lengan

8.4. ส่วนก้น

ปุงง

สะโพก

punggung

8.5. ร่างกายทั่วไป

แซฮะ

สุขภาพสมบูรณ์

sihat

9. กริยา อาการ

9.1. กริยาอาการที่เกี่ยวกับหัวและใบหน้า

ตูโนะ

ก้ม (นั่งก้มหน้า)

tunduk

9.2. กริยาอาการที่เกี่ยวกับปาก

มาเมาะฮ

เคี้ยว

memamah

9.3. กริยาอาการที่เกี่ยวกับมือ

จื่อเกาะ	กำ (มือ)	mengenggam
----------	----------	------------

9.4. กริยาที่เกี่ยวกับส่วนลำตัว

'ปูละฮ	บิด	memulas
--------	-----	---------

9.5. กริยาที่เกี่ยวกับขาและเท้า

'บูแล	เดิน	berjalan
-------	------	----------

9.6. กริยาเกี่ยวกับพฤติกรรมทั่วไป

คี่แย	นั่งเฉย	diam
-------	---------	------

9.7. การเคลื่อนที่และอพยพโยกย้าย

กึ	ไป	pergi
----	----	-------

10. วงจรชีวิต โรคภัยไข้เจ็บ และการรักษา

10.1. วงจรชีวิต

บือรนาละ (2)	เกิด	lahir.
--------------	------	--------

10.2. ชื่อโรค

บาเราะฮ	มะเร็ง	kanser, barah
---------	--------	---------------

10.3. อาการของโรค

ซาเกาะ	เจ็บ (ปวด)	sakit
--------	------------	-------

10.4. การรักษา

จอเงาะ อุบะ	ฉีดยา	memberi suntikan
-------------	-------	------------------

11. บุคคล เครือญาติ สังคม

คน ชนชาติ

ออแร	คน	orang
------	----	-------

สังคม

กาปง	หมู่บ้าน	kampong
------	----------	---------

สรรพนาม

กิดอ	เรา	kita
------	-----	------

เครือญาติ

จือปูปู	ลูกพี่ลูกน้อง	sepupu
---------	---------------	--------

ยศ / ตำแหน่งตำรวจ

ชื่อลาวะ	นายตำรวจ, สารวัตร	inspektor
ตำแหน่งการปกครอง		
บือละ	ปลัด	timbangan pegawai daerah
อาชีพต่างๆ		
บอมอ	หมอ	doktor

12. ศาสนาและประเพณี

ศาสนา		
อูกามอ	ศาสนา	agama
ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ		
'นุบุง	ทำนาย (โหราศาสตร์)	nujum
ประเพณี		
ลาโบะ	ประเพณี	adat
พิธีศพ		
'มานิ มายะ	อาบน้ำศพ	memandikan jenazah

13. อุปนิสัยและความประพฤติ

คี่แมะ ราชอ	เอื้อเฟื้อ	membantu
-------------	------------	----------

14. อุปนิสัย อารมณ์ และความรู้สึก

ชื่อเน ฮาดิ	สบายใจ	senang hati
-------------	--------	-------------

15. นันทนาการ

เพลง ฟ้อนรำ การละเล่น		
'นาริ	ฟ้อนรำ	menari
เครื่องดนตรี		
'วาลอ	ไวโอลิน	violin
กีฬา		
บือรือเน	ว่ายน้ำ	berenang
งานอดิเรกและเกมส์		

ทุแบ จอเกาะ

หมากขุม

congkak

16. การศึกษา

ภาษาและการสื่อสาร

ภาษาซอ

ภาษา

bahasa

ประเภทการศึกษาและสาขาวิชาต่างๆ

ซ็อกกอเลาะฮ มูเก็ง

โรงเรียนประถม

sekolah rendah

17. เศรษฐกิจและการเมือง

อีกอนอมิ

เศรษฐกิจ

ekonomi

18. การเดินทางและการคมนาคม

การเดินทาง

'ซาแลแน

การเดินทาง

perjalanan

ทางบก

กือแรตอ 'นาแม่
ทางน้ำ

รถโดยสาร, รถประจำทาง

bas

กาปา ลาโอะ

เรือกลไฟ

kapal api

ทางอากาศ

กาปา ค็ือรือแบ

เครื่องบิน

kapal terbang

สัญญาณจราจร

อาปี แม่เราะฮ

ไฟจราจร

lampu isyarat

ทิศทาง

บาละ 'ซาโตะฮ

ทิศตะวันตก

sebelah barat

19. รูปพรรณ ลักษณะ

สี

จะ

สี

warna

รูปทรง ขนาด

บุละ

กลม

bulat

หน่วยวัด

แกโล

กิโลกรัม

kilogram

ปริมาณและจำนวนนับ

ซาตู

หนึ่ง

satu

ลักษณะ

กือระฮ

แข็ง

keras

20. เวลา วัน เดือน ปี

คำบอกเวลาและวลี

กือมาเร็ง ดูตู

เมื่อวานขึ้น

kelmarin

เวลานาฬิกา

ปูโก แน ปากี

6.00 น

Pukul 6.00 pagi

วัน

ฮารี

วัน

hari

เดือน

บุแล

เดือน

bulan

ปี

คาฮง

ปี

tahun

ฤดู

มุเซ็ง ซือโยะ

ฤดูหนาว

musim sejuk

21. คำไวยากรณ์

คำชี้เฉพาะ

'ซีตู

ที่นั่น

situ

คำลักษณะนาม

ปาแซ

คู่

pasang

คำเปรียบเทียบ

ปาดอ

กว่า

lebih daripada

คำปฏิเสธ

เคาะ

ไม่

tidak

บุพพทและต้นฐาน

ซูปายอ	เพื่อ	supaya
ค่านำหน้าและตามหลังคำกริยา		
baru เนอะ	เพิ่งจะ	baru hendak
คำถาม		
คี มานอ	ที่ไหน	di mana
คำอุทาน / คำขึ้นต้น / คำลงท้าย		
ยอ	คำแสดงการยอมรับ	ya
คำและสำนวนที่เป็นประโยชน์		
บือโต	ถูกต้อง	betul

22. วรรณกรรมและเทคโนโลยี

วรรณกรรม		
ปาดง	ร้อยกรองชนิดหนึ่ง	pantun.
เทคโนโลยี		
คอมพิวเตอร์	คอมพิวเตอร์	computer.

23. คำเลียนเสียงธรรมชาติ

แวิ แวิ	เสียง (คน) เรียกควาย
---------	----------------------

3. การปรับเปลี่ยนกิจกรรม

3.1. กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ นักวิจัยพยายามปฏิบัติงานขั้นตอนต่างๆ และได้เพิ่มเติมกิจกรรมในการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่มากกว่าที่กำหนดไว้ในโครงการ

3.2. งบประมาณในบางกิจกรรมไม่ได้ใช้ เช่น ค่าเช่าห้องประชุมในบางกิจกรรม ค่าเดินทางของที่ปรึกษาบางคน ทำให้มีงบประมาณส่วนดังกล่าวไม่ได้ใช้ นักวิจัยจะขอเพิ่มกิจกรรม โดยการประชุมปฏิบัติการนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ใช้เวลา 3 วัน เพื่อตรวจสอบ แก้ไข เพิ่มเติมสิ่งที่ได้จัดทำแล้วก่อนที่จะจัดพิมพ์ และส่งให้ผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายตรวจสอบ ทั้งนี้จะขอใช้งบประมาณในส่วนที่เหลือของแต่ละกิจกรรม

ส่วนที่ 5

ผลการดำเนินงาน

สถานภาพ สถานการณ์ หรือบริบทชุมชน

1. สภาพพื้นที่

1.1. ประวัติศาสตร์ชุมชน

ที่มาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามหลักฐานประวัติศาสตร์นั้น ยังไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าได้ตั้งขึ้นเมื่อไร แต่ตามจดหมายเหตุของจีน ตอนที่ชาวจีนมีการติดต่อกับดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในคริสต์ศตวรรษที่ 2 นั้น เมืองลังกาสุกะ (Langkasuka) ตั้งขึ้นแล้ว จากจดหมายเหตุนี้ นักเขียนชาวยุโรปหลายคนเชื่อว่าเมืองลังกาสุกะดังกล่าวเป็นเมืองเดิมของปัตตานี นักประวัติศาสตร์หลายคนเชื่อว่าชาวลังกาสุกะนับถือศาสนาฮินดูหรือพราหมณ์ ภายใต้อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและลังกาสุกะเป็นเมืองที่สำคัญตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 8 เพราะอาณาจักรลังกาสุกะ (อาณาจักรปัตตานี) ใช้เป็นที่หลบภัยพ่ายมรสุมของชาวเรือค้าขายได้เป็นอย่างดี ต่อมาอาณาจักรศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ 12 – 18) ได้แผ่อำนาจเขตรอบคลุมบริเวณปัตตานี แหลงมลายู บางส่วนของบอร์เนียว ชวา และสุมาตรา อิทธิพลของพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมากในบริเวณนี้ ดังนั้นชาวปัตตานีจึงได้มีการนับถือศาสนาพุทธกันโดยทั่วไป ศาสนาอิสลามเข้าสู่ปัตตานีโดยอิทธิพลของมะละกา สมัยมุขัฟฟาราว พ.ศ. 2002 ประวัติเมืองตานีฉบับภาษามลายู (อักษรยาวี) ระบุว่า กษัตริย์เมืองตานีชื่อ ศรีอินทราเป็นผู้เข้ารับศรัทธาแรก สอดคล้องกับเมืองมะละกา ปัตตานีหรือเมืองตานีตั้งขึ้นหลังจากเมืองลังกาสุกะสลายตัวราวพุทธศตวรรษที่ 18 – 19

อิทธิพลของไทยได้แผ่อำนาจเขตรอบคลุมแหลมมลายูชายฝั่งทะเลตลอดลงไปจนถึงยะโฮร์ และเกาะหมะลิก (สิงคโปร์) ปัตตานีจึงเป็นส่วนหนึ่งของไทย โดยไทยจัดการปกครองระบบประเทศราช ต่อมาสมัยต้นกรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์ทรงมุ่งหน้าค้าขายในอ่าวไทยจึงละเลยประเทศราชทางใต้ อาณาจักรมะละกาจึงถือโอกาสรวมปัตตานีเข้าไป ตั้งแต่ พ.ศ. 2003 เป็นต้นมา ต่อมา พ.ศ. 2054 มะละกาตกเป็นเมืองขึ้นของโปรตุเกส ปัตตานีได้กลับมาอยู่ภายใต้การปกครองแบบประเทศราชของไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาตามเดิม โดยกำหนดให้ส่งนุหงมาศ (คอกไม้เงินคอกไม้ทอง) 3 ปีต่อครั้ง และหากกรุงศรีอยุธยามีศึกสงคราม เมืองประเทศราชเหล่านี้รวมทั้งปัตตานี ต้องส่งกำลังไพร่พลและเสบียงอาหารไปช่วย สมัยกรุงศรีอยุธยามีหลักฐานชี้ให้เห็นว่าในตัวเมืองปัตตานีอยู่ที่สาขบุรี ต่อมาย้ายมาอยู่ที่กรือเซะ และปัตตานีมีสภาพเช่นเดียวกับประเทศราชอื่นๆ คือ เมื่อเมืองหลวงอ่อนแอก็มักจะแข็งข้อและประกาศตัวเป็นอิสระ เมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 เมืองปัตตานีได้ตั้งตัวเป็นอิสระเช่นเดียวกับหัวเมืองอื่นๆ เช่น เมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลา เมืองพัทลุง และหัวเมืองปัตตานี พยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเองเสมอมา แต่ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีนั้น เป็นระยะเวลาในประเทศไทยถูกโจมตีจากพม่าอย่างหนัก ถึงแม้จะได้ส่งกองทัพมาปราบปรามหลายครั้ง แต่ไม่มีโอกาสจัดการกับหัวเมืองปัตตานีและหัวเมืองอื่นๆ

ให้เรียบร้อย ครั้นถึงสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกพระองค์ได้ส่งกองทัพไทยเข้ายึดปัตตานีได้ในปี พ.ศ. 2329 กรมพระราชวังบวรฯ รับสั่งให้กวาดต้อนครอบครัวและเครื่องศาสตราวุธรวมทั้งปืนใหญ่ที่เรียกว่า “พญาตานี” ไปไว้ ณ กรุงเทพมหานคร (ตั้งไว้หน้ากระทรวงกลาโหม) และทรงตั้งเชื้อสายเจ้าเมืองปัตตานีเดิมชื่อ ดวนกูลับมิดีน เป็นเจ้าเมืองปัตตานี เรียกว่า “รายาปัตตานี” มีหน้าที่ปกครองดูแลเมืองปัตตานีและให้อยู่ในความดูแลของเมืองสงขลาต่อไป ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งหัวเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง

1. ปัตตานี (ปัจจุบัน คือ จังหวัดปัตตานี)
2. ยะลา (ปัจจุบัน คือ จังหวัดยะลา)
3. ยะหริ่ง (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดปัตตานี)
4. ระแงะ (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนราธิวาส)
5. รามัน (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดยะลา)
6. สายบุรี (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดปัตตานี)
7. นหนองจิก (ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดปัตตานี)

แต่ละหัวเมืองดังกล่าวถูกลดฐานะเป็นหัวเมืองตรี อยู่ในความดูแลของเมืองสงขลาซึ่งเป็นเมืองเอก เจ้าเมืองได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากกรุงเทพฯ โดยค่านึงว่าเมืองใดมีชาวไทยพุทธมากก็ให้ชาวไทยพุทธเป็นเจ้าเมือง เมืองใดมีชาวไทยมุสลิมมาก ก็ให้ชาวไทยมุสลิมเป็นเจ้าเมืองทำให้เกิดเหตุการณ์ในบริเวณเจ็ดหัวเมืองสงขลารียบร้อยมาตลอดราชกาลที่ 2

ประชากรจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสนี้ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู มีศาสนา ภาษาพูด และขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกับชาวไทยพุทธโดยทั่วไป และดินแดนนี้เรียกว่า เมืองปัตตานีบ้าง เมืองตานีบ้าง เมืองแขกบ้าง ซึ่งสมัยนั้นคนเผ่าไทยได้เคยครอบครองเป็นเจ้ามาก่อน ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2290 เล็กน้อย พวกเจ้าเมืองเก่าที่เสียผลประโยชน์หนีไปอยู่ในต่างประเทศพยายามหาวิธีการเพื่อจะกลับมาครองอำนาจอีกเสมอมา จึงเกิดขบวนการและองค์การต่างๆ ก่อวนสร้างความไม่สงบขึ้น โดยพยายามใช้ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเครื่องมือปลุกกระดมให้ชาวไทยมุสลิมแบ่งแยกกับชาวไทยพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และศาสนากับชาวมลายูมาเป็นเวลาช้านาน อีกทั้งอาณาเขตของจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งสามก็ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จึงทำให้ประชาชนในท้องที่ดังกล่าวมีการติดต่อซึ่งกันและกัน ดังนั้นชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประมาณร้อยละ 70 – 80 ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ในอดีตปัตตานีเป็นแหล่งวิชาศาสนาอิสลามที่โด่งดังมาก มีผู้เขียนคำรับคำราทางศาสนาอิสลาม เป็นภาษามลายูใช้อักษรยาวีมากมาย และเผยแพร่ไปถึงมาเลเซีย อินโดนีเซีย พม่า เขมร ฟิลิปปินส์ และหลายจังหวัดในภาคกลาง

ดังนั้น ภาษามลายูได้กลายเป็นภาษาที่ใช้สอนศาสนาอิสลามตามโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปอเนาะ ตาดีกา ภาษาเป็นสื่อของวัฒนธรรมและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ทำให้คนสามารถเข้าใจเรื่องราวของอดีต ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนการช่วยให้คนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน แม้จะมีความเชื่อทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกันก็ตาม ลักษณะเช่นนี้ปรากฏอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นที่ชุมชนชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมอยู่ใกล้ชิดกัน ทั้งนี้เพราะความจำเป็นที่ต้องไปมาหาสู่และพึ่งพาอาศัยกัน เป็นปัจจัยผลักดันให้มีการเรียนรู้ในภาษาพูดของแต่ละกลุ่ม จนสามารถติดต่อกันได้อย่างเข้าใจ

1.2. ที่ตั้ง - อาณาเขต

อนุภาคสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกลันตันและรัฐเปรักของมาเลเซีย มีจุดเชื่อมโยงชายแดนระหว่างกันรวม 3 จุด คือ ค่านเบตง ค่านคาบไพบ และค่านตุโหลงโก-ลก และอยู่ในระหว่างการเปิดเพิ่มค่านบูเกะตา อนุภาคส่วนนี้อยู่ภายใต้แผนงานเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย – มาเลเซีย – ไทย (IMT - GT)

1.3. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ขนาดพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพื้นที่รวม 10,934 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น จังหวัดปัตตานี 1,940 ตารางกิโลเมตร จังหวัดยะลา 4,521 ตารางกิโลเมตร และจังหวัดนราธิวาส 4,473 ตารางกิโลเมตร

จังหวัดปัตตานี พื้นที่ชายฝั่งทะเล พื้นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการเกษตร มีแม่น้ำปัตตานีเป็นแม่น้ำสายหลักและมีพื้นที่บริเวณภูเขา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาสันกะลาตีรี

จังหวัดยะลา พื้นที่ราบอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดบริเวณภูเขาเตี้ย อยู่ด้านตะวันตกและบริเวณภูเขาสูงทางตอนใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทอดยาวติดต่อกับเชิงเขาในประเทศมาเลเซีย

จังหวัดนราธิวาส พื้นที่ป่า พื้นที่ป่าพรุ โดยเฉพาะพรุโต๊ะแดง เป็นแหล่งรองรับน้ำจืดที่สำคัญและพื้นที่ภูเขา มีภูเขาหนาแน่นด้านตะวันตกเฉียงใต้ติดประเทศมาเลเซีย

2. สภาพสังคมและวัฒนธรรม

2.1. ประชากร

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรรวม 1,799,022 คน แยกเป็นประชากรจังหวัดปัตตานี 634,376 คน, ยะลา 464,121 คน และนราธิวาส 700,525 คน ในจำนวนศาสนาพุทธร้อยละ

18.64 และอื่นๆ ร้อยละ 0.50 มีศาสนสถาน มัสยิด 1,696 แห่ง, วัดพุทธ 193 แห่ง, โบสถ์คริสต์ 11 แห่ง โดยแยกตามจังหวัดดังนี้

จังหวัด	จำนวนมัสยิด	จำนวนวัด	จำนวนโบสถ์คริสต์
จังหวัดปัตตานี	มัสยิด 635 แห่ง	วัดพุทธ 79 แห่ง	โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง
จังหวัดยะลา	มัสยิด 442 แห่ง	วัดพุทธ 43 แห่ง	โบสถ์คริสต์ 5 แห่ง
จังหวัดนราธิวาส	มัสยิด 619 แห่ง	วัดพุทธ 71 แห่ง	โบสถ์คริสต์ 4 แห่ง

2.2. เส้นทางคมนาคม การติดต่อกับภายนอก

มีถนนขนาด 4 ช่องจราจร (ทางหลวงหมายเลข 42) และเส้นทางรถไฟสายใต้เชื่อมแนวเหนือ – ใต้ จากกรุงเทพฯ – สงขลา / หาดใหญ่ ไปจนถึงชายแดนบริเวณอำเภอตากใบและอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาสและมีทางหลวงขนาด 2 ช่องจราจร (ทางหลวงหมายเลข 410) เชื่อมปัตตานี – ยะลา – เบตง มีสนามบิน 1 แห่ง ที่จังหวัดนราธิวาสไม่มีท่าเรือขนส่งสินค้า

2.3. การศึกษา

การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบที่หลากหลายมีการจัดในสถานศึกษาหลายประเภท ได้โรงเรียนของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันการศึกษาเอกชน ศูนย์ฝึกอบรมจริยธรรมและศาสนาอิสลามประจำมัสยิด (ดาดีกา) โรงเรียนปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษา สำนักเรียน และศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งได้มีผู้รับบริการการศึกษาในระบบโรงเรียนทุกสังกัดจำนวนกว่า 500,000 คน และผู้รับบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอีกประมาณ 500,000 คน

โดยเฉพาะสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามมีจำนวนมากกว่าภูมิภาคอื่นของประเทศ เช่น

มีศูนย์อบรมจริยธรรมและศาสนาอิสลามเป็นประจำมัสยิด (ดาดีกา) จำนวน 1,612 แห่ง

มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (2) จำนวน 96 แห่ง

มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) จำนวน 126 แห่ง

สถาบันศึกษาเอกชน จำนวน 325 แห่ง

ประชากรที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ย 6.2 ปี ซึ่งต่ำกว่าระดับภูมิภาคที่มีระดับเฉลี่ย 7.1 ปี และประเทศ 7.3 ปี และมีสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยร้อยละ 17.4 สูงกว่าระดับภาค (ร้อยละ 7.7) กว่าสองเท่า

2.4. สาธารณะสุข

ประชากรบางส่วนยังมีปัญหาสุขภาพ โดยมีอัตราการตายของเด็ก 10.6 ต่อการเกิดมีชีวิต 1,000 คน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้ คือ 6.6 และประเทศ คือ 6.5 ส่วนอัตราการตายของมารดาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้เกือบสองเท่า

2.4. ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ศาสนาอิสลาม

“อิสลาม” เป็นคำที่ใช้เรียกศาสนา ส่วน “มุสลิม” เป็นคำที่ใช้เรียกบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม

อิสลาม แปลว่า สันติ การอ่อนน้อม และการยอมจำนนโดยสิ้นเชิง

มุสลิม หมายถึง ผู้นอบน้อมตนหรือยอมจำนนโดยสิ้นเชิงต่อพระผู้เป็นเจ้า อัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตาอาลา แต่ผู้เคี้ยวเพื่อความสันติ ดังนั้นผู้ใดนับถือศาสนาอิสลามจึงเรียกว่าเป็น “มุสลิม”

อิสลามมีโครงสร้างที่สำคัญ 3 ส่วน คือ หลักความศรัทธา (รูกันอีหม่าน) หลักปฏิบัติ (รูกันอิสลาม) และการปฏิบัติคุณธรรมด้วยความเข้มแข็ง (เอียะฮาน)

อิสลามนอกจากจะเป็นศาสนาอันเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปแล้ว อิสลามยังเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งมีรูปแบบแห่งพฤติกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นโดยอย่างเป็นมาตรฐานโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า อิสลามเป็นวัฒนธรรม

วัฒนธรรมอิสลามมีที่มาหรือตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- (1) จากคำสั่งของอัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตาอาลา ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัล-กุรอาน
- (2) จากคำสอนและแบบฉบับของท่านศาสดามุฮัมมัด คืออัลลอฮ์ส่งมาสู่ท่านศาสดามุฮัมมัด

เมื่ออิสลามเป็นวัฒนธรรม มุสลิมทุกคนจึงไม่สามารถแยกอิสลามออกจากวิถีการดำเนินชีวิต หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิต ไม่สามารถเลือกปฏิบัติเฉพาะบางสิ่งบางประการ เช่น ชายทุกคนต้องถือศีลอด เช่นเดียวกับหญิงทุกคน หญิงต้องแต่งกายให้มิดชิด ชายไม่ประดับร่างกายด้วยทองคำและผ้าไหม ฯลฯ ดังนั้นรูปแบบแห่งพฤติกรรมของมุสลิมตั้งแต่ตื่นจนหลับ ตั้งแต่เกิดจนตาย จึงต้องอยู่ในครรลองของวัฒนธรรมอิสลาม ส่วนวัฒนธรรมอื่นมุสลิมจะถือปฏิบัติได้หากสิ่งนั้นไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอิสลาม เช่น ในความเป็นชาวไทย มุสลิมก็สามารถใช้ภาษาไทย กินอาหารไทย ฯลฯ ในขณะที่มุสลิมในประเทศตะวันตก พุทธอังกฤษ สเปน ฯลฯ

2.6 การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาวะผู้นำ

ลักษณะการปกครองมี 32 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ, 250 ตำบล, 2,567 หมู่บ้าน, 1 เทศบาลนคร, 2 เทศบาลเมือง, 31 เทศบาลตำบล, 250 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.7 ลักษณะด้านสังคม

ลักษณะด้านสังคมของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

- (1) เป็นชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ ประกอบกับศาสนาอิสลามห้ามสมรสกับคนต่างศาสนา นอกจากคนศาสนาอื่นมานับถือศาสนาอิสลาม การโยกย้ายภูมิลำเนา มีน้อย
- (2) เครื่องครัดในการนับถือศาสนาจนเป็นแบบอย่าง
- (3) พูดภาษามลายูในชีวิตประจำวัน
- (4) มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ดำรงตนในคำสอนของศาสนาโดยเคร่งครัด
- (5) มุสลิมมีสายสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเคร่งครัด
- (6) มุสลิมรักดินแดนถิ่นกำเนิด

3. ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการและระบบกรรมสิทธิ์

พื้นที่ 3 จังหวัด มี 6.84 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.4 ของภาคใต้ มีพื้นที่ภูเขาสูงอยู่ทางทิศตะวันตกบริเวณเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตแดนระหว่างไทยและมาเลเซีย ถัดมาเป็นพื้นที่ราบแถบชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออก

3.1. ทรัพยากรดิน

มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 3.29 ล้านไร่ ทรัพยากรดินบางส่วนมีข้อจำกัดต่อการใช้เพื่อการเกษตรกรรม โดยมีเนื้อที่รวมถึง 9.78 แสนไร่ คือ ดินเปรี้ยว 652,219 ไร่, ดินทรายจัด 296,013 ไร่, ดินเค็ม 3,365 ไร่

3.2. ทรัพยากรน้ำ

(1) ปริมาณน้ำฝน นราธิวาสมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุด 2,450.0 มิลลิเมตรต่อปี ยะลาและปัตตานีมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,067.4 และ 1,766.5 มิลลิเมตรต่อปี ตามลำดับ

(2) ปริมาณน้ำท่า มีประมาณ 12,535.2 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี โดยอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลางเก็บน้ำได้ 1,404 ล้าน ลบ.ม. ส่วนอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กกักเก็บน้ำรวม 4.18 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ชลประทานรวม 936,614 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.45 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

3.3. ทรัพยากรป่าไม้

มีพื้นที่ป่าไม้ ณ ปี 2543 รวม 1,767,495 ล้านไร่ โดยเป็นพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ 1,581,342 ไร่ ใน และมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม 186,153 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ป่าพรุ ได้แก่ พรุโต๊ะแดง พรุบาเจาะ พื้นที่รวม 120,986 ไร่

3.4. ทรัพยากรแร่ธาตุ

พื้นที่ 3 จังหวัดมีการนำแร่มาใช้ประโยชน์ เช่น ดินบุก ทองคำ และหินอ่อน เป็นต้น และมีการค้นพบ “แร่ดินขาว” (Kaolinite) ซึ่งเป็นแหล่งที่มีเนื้อดินขาวสูงมากและมีคุณภาพดี อยู่ใน อ.ระแงง และสุไหงปาดี จ.นราธิวาส มีปริมาณไม่น้อยกว่า 50 ล้านตัน

4. สภาพเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัด : มีมูลค่า 69,606 ล้านบาท ร้อยละ 15.2 ของภาคใต้และมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลต่อปี คือ ปัตตานี 47,690 บาท ยะลา 44,160 บาท และ นราธิวาส 44,160 บาท คิดเป็นลำดับที่ 8, 12 และ 13 ของภาคใต้ ตามลำดับ

โครงสร้างการผลิต : เศรษฐกิจของพื้นที่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรร้อยละ 47.0 ส่วนรองลงมา ได้แก่ สาขาการค้า (ร้อยละ 16.1) สาขาบริการ (ร้อยละ 14.2) และสาขาอุตสาหกรรม (ร้อยละ 6.92)

สาขาการเกษตร : ขึ้นอยู่กับการกสิกรรม ในสัดส่วนร้อยละ 60.4 โดยมาจาก ขางพารา สองกอง ข้าว ทุเรียน รองลงมาได้แก่ การประมงและการปศุสัตว์ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 28.3 และ 3.0 ของสาขาการเกษตร ตามลำดับ

การค้า : การค้าชายแดนไทย—มาเลเซีย มีมูลค่าการค้า รวม 5,088.97 ล้านบาท เป็นมูลค่าส่งออก 3,168.10 ล้านบาท สินค้าสำคัญคือ น้ำมันชั้น น้ำมันสด และผลไม้ ส่วนมูลค่านำเข้า คือ 1,920.87 ล้านบาท สินค้าสำคัญคือ ไม้แปรรูป หนังสือ

การท่องเที่ยว : ในปี 2545 มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวม 1.34 ล้านคน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 7.67 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 57.5 ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูและสิงคโปร์ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 4,596.76 ล้านบาท

อุตสาหกรรม : ณ สิ้นปี 2546 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรวม 2,079 โรง เงินลงทุน 10,511.62 ล้านบาทจ้างแรงงาน 24,975 คน โดยโรงงานที่สำคัญได้แก่ การแปรรูปอาหารทะเล แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ขางพารา และผลิตภัณฑ์ขางพารา ตามลำดับ จังหวัดที่โรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุดคือ ปัตตานี

5. สภาพปัญหาของชุมชน / สังคม

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ มีเอกลักษณ์ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีสภาพปัญหาที่มีความเป็นมายาวนาน มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับหลายเหตุปัจจัย รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหา สรุปปัญหาสำคัญของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ปัญหาการพัฒนาที่ล่าช้า

ศักยภาพของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอยู่ยังไม่ได้รับการเสริมสร้างให้ถึงระดับที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ในพื้นที่ และขาดปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางคมนาคม และการบริหารของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการกระจายรายได้ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสภาพยากจน และมีความเป็นอยู่ที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร

2. ปัญหาความไม่สงบ

การใช้ความรุนแรงจะยังคงมีอยู่ต่อไปตราบใดที่แนวทางสันติหรือแนวทางการเมืองยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอ อีกทั้งสภาพสังคมจิตวิทยายังไม่เปลี่ยนแปลงในระดับที่เพียงพอให้สังคม ใช้เหตุใช้ผลในการแก้ปัญหามากขึ้น เมื่อมีปัญหาขัดแย้งหรือเกิดเงื่อนไขในสังคมที่อาจเกิดจากการสร้างสถานการณ์ของผู้ไม่หวังดีก็จะเกิดปัญหาปฏิกิริยาถูกโซ่ขยายตัวไปสู่ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ

3. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา

เป็นปัญหาละเอียดอ่อน มีพื้นฐานจากความไม่เข้าใจ ความหวาดระแวง ความรู้สึกต่ออำนาจรัฐที่สะสมมานาน รวมทั้งความรู้สึกแตกต่างด้านศาสนาและวัฒนธรรม ความรู้สึกเหล่านี้เป็นความรู้สึกที่ฝังใจมานาน และจะมีเพิ่มมากขึ้นเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคม การดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านจิตวิทยาที่ผ่านมา โดยการสร้างความเข้าใจและลดความหวาดระแวงด้วยการให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ปรากฏว่าได้ผลระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะสร้างความเข้มแข็ง และความมั่นคงในสังคม

6. การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมจิตวิทยา

6.1. วันที่ 21 พฤศจิกายน 2522 กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักการปกครองจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล เพื่อให้ข้าราชการฝ่ายปกครองและข้าราชการซึ่งรับราชการอยู่ใน 4 จังหวัดนี้เป็นแนวทางปฏิบัติจำนวน 9 ประการ โดยประการที่ 8 เกี่ยวกับภาษา ดังนี้

๘) เนื่องจากดินแดน ๔ จังหวัดนี้ พลเมืองส่วนมากเป็นชาวไทยอิสลามที่พูดภาษามลายู และนับถือศาสนาอิสลาม ฉะนั้น ข้าราชการทุกคนที่รับราชการอยู่ใน ๔ จังหวัดนี้ควรจะได้เรียนรู้

ภาษามลายู ให้พูดและอ่านเขียนหนังสือภาษามลายูได้ ตลอดจนเรียนรู้ในเรื่องลัทธิศาสนา และ ขนบธรรมเนียมประเพณี ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งในทางราชการและส่วนตัวเพราะจะทำให้สะดวกแก่การ คิดต่อและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน และในทำนองเดียวกัน ควรจะได้หาทางส่งเสริมให้ชาวไทยอิสลาม ได้เรียนรู้หนังสือไทยให้ทั่วถึงกันด้วย

6.2. รัฐบาลได้ออกนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2537 – 2541 โดยกำหนดนโยบายจำนวน 7 ด้าน โดยด้านที่ 2 เป็นนโยบายด้านสังคมจิตวิทยา ดังนี้

๒. ด้านสังคมจิตวิทยา ดำเนินการตามแนวทางเดิมซึ่งได้ผลดีต่อไปอย่างต่อเนื่อง คือ การสร้างความเข้าใจ ลดความวุ่นวาย และเพิ่มการร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายในสังคมให้กระชับ ยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านสังคมจิตวิทยามีเอกภาพและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับ การเปลี่ยนแปลงในสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วน รวมทั้งการลดช่องว่างการใช้ ภาษาระหว่างกันด้วยการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกัน ทั้งภาษาไทยกับภาษามลายูท้องถิ่น

6.3. รัฐบาลได้ออกนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2542 – 2546 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ด้านการแก้ไขปัญหามันคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทุกคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำรงชีวิตที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข บนเอกลักษณ์เฉพาะของศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการที่ชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ “อยู่อย่างมุสลิมในสังคมไทยเช่นเดียวกับศาสนิกกลุ่มอื่นที่เป็นสมาชิกของสังคมไทยเช่นกัน” ใน ขณะเดียวกันก็เป็นพลังสร้างสรรค์ที่สำคัญของชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย และอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วม อย่างมีความสุขมีความสามัคคีร่วมกัน

ทุกคนเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพลังและปัญญาที่ช่วยให้เกิดความ มั่นคง สันติสุข และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเป็นพลังสำคัญที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์ และการพัฒนาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมมุสลิม

ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสและบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาและการ พัฒนา และการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม เพื่อปกป้องวิถีชีวิตของคนในสังคมจากผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากภายนอก

6.4. กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ โดย กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา และกำหนดแนวทางดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาษา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องยึดหลักการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของหลักศาสนาที่เชื่อมโยงหลักการทางศาสนาเข้ากับวิชาสามัญและวิชาชีพ ที่ยึดผู้เรียนและประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีการบริหารจัดการในลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น

แนวทางการดำเนินงาน

มุ่งพัฒนาสถานศึกษาของรัฐให้มีมาตรฐานคุณภาพสูงและพอเพียงต่อการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนิยมเข้าเรียนมากขึ้น เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้มีการเรียนรู้วิชาศาสนาวิชาอาชีพ และวิชาสามัญอย่างสมดุล พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายู ทั้งมลายูท้องถิ่นที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน และภาษามลายูกลางรวมทั้งการสอนประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นที่ถูกต้อง

ส่งเสริมสนับสนุนการปรับปรุงซ่อมแซมสถานศึกษา ทั้งรัฐและเอกชนให้อยู่ในสภาพดี มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ให้มีการประเมินผู้เรียน ทั้งด้านวิชาความรู้และจิตพิสัย ทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนจนสำเร็จการศึกษาตามศักยภาพและความต้องการ ลดอัตราการออกกลางคัน และส่งเสริมการศึกษาต่ออย่างกว้างขวาง โดยกำหนดให้มีการจัดระบบการแนะแนวการเทียบโอนระหว่างสามัญและศาสนา เพื่อเปิดโอกาสผู้เรียนที่มีความต้องการทุกคนได้เรียนจนสำเร็จปริญญาตรี และความสามารถประกอบอาชีพได้ ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนมีโอกาสเข้าปฏิบัติงานราชการมากขึ้น

7. ผลการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้มาซึ่ง 2 ประการ ด้วยกัน คือ ได้ระบบตัวเขียน และพจนานุกรมศัพท์หมวดมลายูปาดานิ — ไทย — มาเลเซีย พจนานุกรมเล่มนี้ทำให้สังคมมีความเข้าใจในภาษามลายู เกิดความสำนึกในการที่จะอนุรักษ์ภาษามลายูปาดานิ และมีความหวงแหนภาษามลายูมากขึ้นการดำเนินกิจกรรมในการวิจัยในครั้งนี้ที่มิวิจัยดำเนินเป็นไปอย่างรอบคอบ และบางกิจกรรมเน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับระบบเขียน เนื่องจากทีมวิจัยได้คำนึงถึงผู้ที่จะนำระบบเขียนนี้ไปใช้ในอนาคต ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มคิดระบบเขียนนั้นทีมวิจัยได้มีการตั้งเกณฑ์ในการสร้างระบบภาษาเขียนขึ้นไว้ก่อนเพื่อเป็นหลักในการคิดระบบเขียน ซึ่งผลในการดำเนินกิจกรรมในการทำวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ในการสร้างระบบภาษาเขียน / การถอดเสียง

- 1.1 ตัวอักษรเป็นที่ยอมรับของชุมชนเจ้าของภาษาและสังคมภายนอก (เลือกใช้จากอักษรดั้งเดิม หรืออักษรที่รู้จัก มีความคุ้นเคย เช่น อักษรไทย อักษร โรมัน หรืออักษรประดิษฐ์ใหม่)
- 1.2 ระบบเขียนต้องสามารถแสดงลักษณะของภาษาเป้าหมายได้มากที่สุด (ตามโครงสร้างของภาษาเป้าหมาย)
- 1.3 ใช้สัญลักษณ์ 1 ตัว แทนเสียง 1 เสียง (เพื่อให้ง่าย ไม่สับสน)
- 1.4 ใช้สัญลักษณ์อย่างสม่ำเสมอ เป็นระบบ
- 1.5 ครอบคลุมภาษาย่อยต่างๆ
- 1.6 ใช้พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ได้
- 1.7 ง่ายต่อผู้ใช้ ไม่ซับซ้อนเกินไป
- 1.8 สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบภาษาราชการได้

2. ระบบเสียงและระบบเขียนภาษามลายูปัตตานี

ระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีนี้ ใช้อักษรไทยเป็นฐานทั้งพยัญชนะและสระ การเลือกตัวอักษรภาษาไทยมาใช้ เนื่องจากเหตุผลที่อักษรไทยเป็นที่ยอมรับของชุมชนเจ้าของภาษา และสังคมภายนอก กล่าวคือ อักษรไทยเป็นอักษรที่ใช้ในภาษาราชการ รวมไปถึงการสื่อสารในสถานศึกษาทุกระดับ ตลอดจนใช้ในการสื่อสารในสังคมทุกภูมิภาค อีกทั้งปัจจุบันยังไม่มีตัวอักษรภาษาใดที่สามารถกำหนดระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีได้ทุกเสียง

ระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีนี้สร้างขึ้นโดยการสำรวจความคิดเห็นและการยอมรับจากตัวแทนผู้พูดภาษามลายูถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการสัมมนาระบบเขียนภาษามลายูปัตตานี เมื่อเดือนเมษายน 2549 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี โดยใช้สำเนียงของอำเภอเมืองปัตตานีที่เข้าใจได้ โดยทั่วไปเป็นหลัก

2.1. พยัญชนะ พยัญชนะในภาษามลายูปัตตานีเขียนด้วยอักษรไทย สามารถจำแนกตามรูปพยัญชนะได้ตามประเภท ได้แก่ รูปพยัญชนะปกติ รูปพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์พิเศษ และรูปพยัญชนะที่คัดรายละเอียดบางส่วนออก

- 2.1.1. **รูปพยัญชนะปกติ** หมายถึง รูปพยัญชนะที่ไม่มีสัญลักษณ์พิเศษกำกับไว้ รูปพยัญชนะเหล่านี้จะออกเสียงเหมือนกับเสียงพยัญชนะในภาษาไทยทุกประการ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 21 ตัว ได้แก่

ก (ค) ง จ (ช) ซ (ด) ต (ท) น บ ป (พ) (ฟ) ม ย ร ล ว อ และ ฮ

ตัวอย่างการเขียนภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทยดังนี้

พยัญชนะต้น

ก-	กาเกี	-->	'แก้'	ป-	ปิปิ	-->	'แก้ม'
ค-	เคะ	-->	'ขนมเค็ก'	พ-	พะ	-->	'พรรค'
ง-	งางอ	-->	'อ้า' (ปาก)	ฟ-	ไฟฟา	-->	'ไฟฟ้า'
จ-	จีจิง	-->	'แหวน'	ม-	มาแม	-->	'ผกเสียน'
ช-	ชู	-->	'ชุด'	บ-	บาเต็ง	-->	'กำพร้า'
ซ-	ซีเซ	-->	'หวี'	ร-	รอดี	-->	'โรดี'
ด-	คูโคะ	-->	'นั่ง'	ล-	ลาละ	-->	'แมลงวัน'
ต-	ดีโด	-->	'นอน'	ว-	วอยา	-->	'สายไฟ'
ท-	เทะ	-->	'เทพ'	อ-	อาปี	-->	'ไฟ'
น-	นาตี	-->	'คอย'	ส-	ฮาตุ	-->	'ผี'
บ-	บีเบ	-->	'ริมฝีปาก'				

พยัญชนะท้าย

-ง	กูจิง	-->	'แมว'
-ฮ	บือตีส	-->	'น้อง'

2.1.2. รูปพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์พิเศษ หมายถึง รูปพยัญชนะที่มีสัญลักษณ์พิเศษบางอย่างกำกับไว้ เพื่อแสดงว่ามีเสียงที่แตกต่างจากรูปพยัญชนะในภาษาไทยที่ใช้เป็นฐาน เช่น น ซึ่งใช้รูปพยัญชนะ น เป็นฐานและมีเครื่องหมายเส้นใต้ (_) กำกับไว้ข้างใต้ แต่จะออกเสียงไม่เหมือนกับ (น) ในภาษาไทย เป็นต้น

สัญลักษณ์พิเศษที่ใช้กำกับพยัญชนะในที่นี้มี 3 ชนิด ได้แก่ เครื่องหมายพินทุ (.) เครื่องหมายขีดเส้นใต้ (_) และเครื่องหมายฝนทอง (') พยัญชนะที่มีเครื่องหมายพินทุ (.) กำกับไว้ข้างใต้มีทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ กุ ชุ ยุ และ รุ พยัญชนะที่มีเครื่องหมายเส้นใต้ (_) กำกับไว้มีทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ ง ญ น ม ส่วนเครื่องหมายฝนทอง (') ที่กำกับไว้หน้าพยัญชนะต้น เช่น 'ก 'ง 'ม เพื่อแสดงถึงการออกเสียงเน้นพยัญชนะต้นโดยการขีดเสียงพยัญชนะนั้น ๆ ให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย

1) พยัญชนะที่มีเครื่องหมายพินทุ (.) กำกับข้างใต้ มีทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ กุ ชุ ยุ และ รุ ซึ่งจะออกเสียงดังนี้

อักษร กุ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [g] ให้ออกเสียงโดยใช้ส่วนหลังของลิ้นแตะเพดานอ่อน (ลักษณะเดียวกันกับการออกเสียง ก) แล้วกักเสียง โดยที่เส้นเสียงสั่นและไม่ต้องพ่นลมออกมาเทียบได้กับการออก

เสียงอักษร g ในภาษาอังกฤษ เช่นในคำว่า go, good ตัวอย่างคำในภาษามลายูปาตานีได้แก่คำว่า ลาเกี --> อีก ซึ่งต่างจากคำว่า ลาเกี --> สามิ เป็นต้น

อักษร ซุ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [z] ให้ออกเสียงโดยขกกลิ้นส่วนหน้าขึ้นไปใกล้จันเกือบจะแตะกับปุ่มเหงือก (ลักษณะเดียวกันกับการออกเสียง ซ) ปล่อยลมแล้วให้แทรกออกมาโดยที่เส้นเสียงสั่นเหมือนกับ การออกเสียงอักษร z ในภาษาอังกฤษ เช่น ในคำว่า zoo, zip ตัวอย่างคำในภาษามลายูปาตานีได้แก่คำว่า ซุ อาเบะ --> อรุัน ซึ่งต่างจากคำว่า ซาเบะ --> สาเหตุ เป็นต้น

อักษร ยุ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [j] ให้ออกเสียงโดยใช้ลิ้นส่วนกลางแตะกับเพดานแข็งกักเสียง โดยที่เส้นเสียงสั่นและไม่พ่นลมออกมา คล้าย ๆ กับการออกเสียง j ในภาษาอังกฤษ เช่น ในคำว่า jar, jail ตัวอย่างคำในภาษามลายูปาตานีได้แก่คำว่า อาเยาะ --> ชวน ซึ่งต่างจากคำว่า อาเยาะ --> ร่อน เป็นต้น

อักษร รุ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ɹ] ให้ออกเสียงโดยขกกลิ้นส่วนหลังเข้าไปเกือบจะจรดกับเพดานอ่อน แล้วปล่อยลมให้เสียดแทรกกันออกมา โดยที่เส้นเสียงสั่น (ออกเสียงเหมือนพยัญชนะ ฦ ในภาษาอาหรับ) ตัวอย่างคำในภาษามลายูปาตานีได้แก่คำว่า เราะ --> (ท่า) ไหว, รอด ซึ่งต่างจากคำว่า เราะ --> รอบ เป็นต้น

2) พยัญชนะที่มีเครื่องหมายเส้นใต้ (_) กำกับไว้ข้างใต้ ได้แก่ ง ญ น ม ซึ่งแสดงถึงการควบรวมเสียงพยัญชนะนาสิกกับพยัญชนะกักจนเป็นเสียงเดียวกัน ดังนี้

อักษร ง ซึ่งแทนด้วยอักษร [ŋ] ให้ออกเสียงโดยใช้ส่วนหลังของลิ้นแตะกับเพดานอ่อน เหมือนกับการออกเสียงอักษร ง แต่ให้ปล่อยลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก ตัวอย่างคำคู่เทียบเสียงระหว่างเสียง ง กับเสียง ง ได้แก่

คองา --> 'ไกร'	คองา --> 'โทน, โคด (ว.)'
ซ็องา --> 'ปวดเสียว'	ซ็องา --> '(ไฟ) ลามเลีย'

ตัวอย่างคำอื่นๆ ได้แก่

คองา --> วัง	คิงา --> ทัง, ละทัง
ลางา --> นุก, นุกรุก	คางา --> หลุด
นาลา --> กันไถ	ลอลา --> หลวม, คลอน
ปองา --> ขว้าง, ปา	

อักษร ญ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ɲ] ให้ออกเสียงโดยขกกลิ้นส่วนกลางของลิ้นไปแตะเพดานแข็ง เหมือนกับการออกเสียงอักษร ญ แต่ให้ปล่อยลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก ตัวอย่างคำได้แก่

บือลานอ --> ใจ่าย

ภาลนอ --> กัญชา

คือณา --> ถิบ

มาณอ --> ใจเสาะ, จี๊แย

อักษร น ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [n^d] ให้ออกเสียงโดยใช้ปลายลิ้นแตะกับปุ่มเหงือกเหมือนกับการออกเสียงอักษร น แต่ให้ปล่อยลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก ตัวอย่างคำคู่เทียบเสียงระหว่างเสียง น กับ เสียง น ได้แก่

กาแน --> 'ขวา'

บือแน --> 'ด้าย'

กาแน --> 'คอก'

บือแน --> 'นา'

ตัวอย่างคำอื่นๆ ได้แก่

กานา --> หาบ

ชานา --> พาด

ชูนา --> ลาดเอยง

ปานา --> เกง

กือนอ --> หย่อน

แจนอ --> ลอดร่องสิงคโปร

ชือนา --> ค้าไว้, ынไว้

บานา --> เมยง

บือนอ --> สิงของ

อักษร ม ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [m^b] ให้ออกเสียงโดยใช้ริมฝีปากคู่เหมือนกับการออกเสียงอักษร ม แต่ให้ปล่อยลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก ตัวอย่างคำคู่เทียบเสียงระหว่าง ม กับ ม ได้แก่

กือแม --> 'ไมยราบ'

กูแม --> 'เชื่อโรค'

ลีมา --> 'สัม'

ตัวอย่างคำอื่นๆ ได้แก่

กือมา --> แฝด

ลามา --> กวักมือ, โบกมือ

กือแม --> 'บาน'

กูแม --> 'แมลงก'

ลีมา --> 'แกว่งมือ, นาด'

ชามา --> สมัน (อาหารชนิดหนึ่ง)

3) พยัญชนะที่มีเครื่องหมายฝนทอง (') ที่กำกับไว้ข้างหน้าพยัญชนะ เช่น 'ก 'ง 'ม เป็นต้น พยัญชนะที่มีเครื่องหมายฝนทอง (') กำกับไว้ข้างหน้านี้นี้ ให้เน้นเสียงพยัญชนะตัวนั้น โดยการขีดเสียง พยัญชนะให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย เสียงที่ออกมาจะคล้ายๆ กับการเน้นเสียง (stress) เช่น เสียง 'ม ในคำว่า 'มาลู (แปลว่า จี๋อาย) จะออกเสียงยาวกว่าเสียง ม ในคำว่า มาลู (แปลว่า อาย) เป็นต้น

เสียงสระในพยางค์เปิด(พยางค์ที่ลงท้ายสระ)เล็กน้อย ดังนั้นในพยางค์ปิด (รวมทั้งพยางค์ปิดที่ลงท้ายด้วยเสียงหยุดที่มีตำแหน่งที่เส้นเสียง / 7 /) จึงใช้รูปสระเสียงสั้น

เช่น	นาชี -->	'ข้าว'	บินง -->	'เมียบ'
	แบแก้ง -->	'ดู'	ดูตุ -->	'เช่า'
	จาจะ -->	'พิการ'		

เสียง -ะ, -เะ, -แะ, -เาะ, -โะ ที่ตามด้วยพยัญชนะ ส เป็นตัวสะกดจะเขียนพยัญชนะ ส ต่อท้ายเลข โดยไม่ใช้ - เพื่อแสดงการออกเสียงสั้น

เช่น	ปานะส -->	'ร้อน'	ลือเตะส -->	'เพลีย'
	จอแกะส -->	'งัด'	อุเปาะส -->	'จ้าง'
	บาโจะส -->	'ถ้าง'		

2) สระเดี่ยวนาสิก หมายถึงสระที่ออกเสียงขึ้นจมูก กล่าวคือในขณะที่ออกเสียงจะต้องให้ลมออกมาทางช่องจมูก ซึ่งในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์พิเศษ ~ (ตัวหนอน) กำกับไว้บนรูปพยัญชนะต้น เช่น ในคำว่า กือรือก้า - ข่วน (เสียงสระ ~า ในพยางค์ ก้า นั้นเป็นเสียงสระ ~า ที่ขึ้นจมูก)

สระนาสิกในภาษามลายูปาตานีมีทั้งหมด 7 ตัว ได้แก่ ~ะ ~า ~ ~เะ ~อ ~แะ ~แ ~ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

~ะ	ปูชะ	-->	สะคือ
~า	กือรือก้า	-->	ข่วน
~	นูหฺ	-->	เหม็น
~เะ	กอต๊ะ	-->	ป้อม / เตี้ย
~อ	ฉาว้อ	-->	ชีวิต
~แะ	แปแจะ	-->	บีบ
~แ	กอต๊ะ	-->	แคะแกร็น

3) สระเรียง หมายถึงการที่สระ 2 ตัวปรากฏร่วมกันหรือสระเดี่ยว 2 ตัว มาเรียงกัน ในการออกเสียงสระเรียงนี้จะออกเสียงสระ 2 ตัว เรียงต่อเนื่องกันไป ในการเขียนคำที่มีการใช้สระเรียงนั้นในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย - เพื่อแสดงถึงการออกเสียงที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกันไป สระเรียงในภาษามลายูปาตานีมีทั้งหมด 8 ตัวดังนี้

~า - ~	นา-อิ	-->	ขึ้น
~า - ~ุ	บา-อุ	-->	ไหล
~า - ~ะ	บา-เอะ	-->	ดี

_ 1 - 1 _	อา-เอ	-->	น้ำ
_ 1 - 1 _	กา-เอ็ง	-->	ผ้า
_ 1 - แ ~	กา-แอ	-->	เกี่ยว, เบ็ด
_ 1 - โ ะ	ลา-โอะ	-->	ทะเล
_ 1 - โ _	ตา-โอ	-->	ตาม

การออกเสียงคำที่มีสระเรียงกันให้ออกเสียงสระ 2 ตัว ต่อเนื่องกันไป โดยไม่มีเสียงพยัญชนะต้น “อ” ของพยางค์หลัง เช่น คำว่า นา-อิ ให้ออกเสียงเป็น นา - ิ (ไม่ใช่แยกเป็น นา กับ อิ) เป็นต้น (คล้ายกับการออกเสียง คำว่า playing ในภาษาอังกฤษ ซึ่งจะไม้อ่านว่า เฟล อิง แต่จะออกเสียงสระ ุ และ ิ ต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีเสียงพยัญชนะต้น อ)

2.3. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการออกเสียงสระในภาษามลายูปาตานี

1. รูปสระ ิ อ ภาษามลายูปาตานีจะออกเสียงสั้นกว่าเสียงสระอื่นเล็กน้อย
2. การออกเสียงพยางค์ที่มีสระเสียงสั้นและมีตัวสะกดเป็นพยัญชนะ ฮ เช่น ในคำว่า มะฮ จะออกเสียงไม่เหมือนกับ มะ ในคำว่า มะนาว ในภาษาไทย จะไม่ออกเสียงเป็น มะ แล้วตามด้วย ฮ แต่จะออกเสียง ฮ ในฐานะเป็นตัวสะกดของคำนั้นเลย กล่าวคือจะออกเสียงในลักษณะที่มี ม เป็นพยัญชนะต้น มีเสียงสระ ุ สั้น (ิ) และตามด้วยเสียง ฮ เป็น มฮ [mah] เป็นต้น

ในส่วนนี้จึงเป็นการสรุปและอธิบายลักษณะทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างระบบเขียนดังนี้

1. คำพื้นฐานส่วนใหญ่ในภาษามลายูปาตานีเป็นคำ 2 พยางค์ (di-syllabic base words) เช่นเดียวกับคำพื้นฐานของภาษาอื่น ๆ ในตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน ตัวอย่างเช่น นาซิ ‘ข้าว’, มาแก ‘กิน’, ดูวิ ‘เงิน’ เป็นต้น

2. ภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ การเน้นเสียงหนัก – เบา (stress) ไม่ใช่ลักษณะสำคัญของภาษานี้ กล่าวคือการออกเสียงเน้นหนักที่พยางค์ใดก็ตาม ไม่ทำให้ความหมายของคำนั้นเปลี่ยนแปลง

3. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีพยัญชนะเสียงยาว หรือการยืดเสียงพยัญชนะต้นของคำซึ่งทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลง นับเป็นเอกลักษณ์พิเศษของภาษานี้ ซึ่งลักษณะเช่นนี้เกิดจากการลดรูปคำให้เหลือจำนวนพยางค์น้อยลง ส่วนใหญ่จะเป็นการลดหน่วยเดิมหน้าคำ (อุปสรรค) ตัวอย่างเช่น

ดือลอ	‘ไข่’	→	‘ดือลอ	‘วางไข่’ (มาจากรูปเต็มในภาษามาลายูคือ bertelor)
บุงอ	‘ดอกไม้’	→	‘บุงอ	‘ออกดอก’ (มาจากรูปเต็มในภาษามาลายูคือ berbunga)
ยาแล	‘ถนน/ทางเดิน’	→	‘ยาแล	‘เดิน’ (มาจากรูปเต็มในภาษามาลายูคือ berjalan)

4. ในภาษามลายูปาตานี ความสั้น – ยาวของเสียงสระ ไม่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลง โดยปกติเสียงสระในพยางค์เปิดจะยาวกว่าเสียงสระในพยางค์ปิดเล็กน้อย ยกเว้นเสียงสระ อ ซึ่งจะออกเสียงสั้นกว่าเสียงสระอื่นในพยางค์เปิด

5. ภาษามลายูปาตานีมีเสียงพยัญชนะท้ายหรือเสียงตัวสะกดเพียง 3 เสียงเท่านั้น ได้แก่ ɣ (-ง), h (-ฮ) และ ʔ (ไม่มีรูป – เสียงนี้ปรากฏในคำที่ลงท้ายด้วยสระเสียงสั้นและไม่มีตัวสะกดในภาษาไทย) ดังตัวอย่าง

เสียง	ɣ (-ง)	ในคำว่า มินุง	‘ค่อม’
เสียง	h (-ฮ)	ในคำว่า ฮาบิส	‘หมด’
เสียง	ʔ (ไม่มีรูป)	ในคำว่า อาเนาะ	‘ลูก’

6. ภาษามลายูปาตานีมีการยืมคำจากภาษาอื่นๆ มาใช้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ คำยืมจากภาษาสันสกฤต อาหรับ

อังกฤษ และภาษาไทย ดังตัวอย่าง

<u>คำยืมภาษาสันสกฤต</u>	เช่น	นากูอ	‘นาค’
		ราชูอ	‘ราชา’
		แควอ	‘เทวดา’
<u>คำยืมภาษาอาหรับ</u>	เช่น	กาแล	‘ปากกา’
		ร่า - เอะ	‘หายสาบสูญ’
		ซื่อคือเกาะฮ	‘ให้ทาน’
<u>คำยืมภาษาอังกฤษ</u>	เช่น	โอะ	‘สมุด’
		‘ซีกา	‘รถจักรยาน’
		แลเซ็ง	‘ใบอนุญาตขับขี่’
<u>คำยืมภาษาไทย</u>	เช่น	มะงา	‘มั่งง่าย’
		โทราทะ	‘โทรทัศน์’
		กือมือแน	‘ก้านัน’

การยืมคำในภาษาอื่นๆ บางครั้งได้ยืม ‘เสียง’ ในภาษานั้นๆ มาใช้ด้วย ซึ่งบางเสียงอาจไม่มีในภาษามลายู ปาตานี ซึ่งเมื่อผู้พูดภาษามลายูนำคำยืมมาใช้พูดสื่อสารเป็นเวลานานจนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคำยืมหรือเป็นเสียงที่ยืมมา ทั้งนี้อาจทำให้ระบบเสียง และระบบตัวเขียนในภาษามลายูปาตานีมีการเปลี่ยนแปลงได้

7. การเปลี่ยนทำนองเสียงในประโยค (intonation) ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลงได้ ทำนองเสียงในประโยคภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีมีผลต่อหน้าที่ประโยคนั้น ๆ เช่น

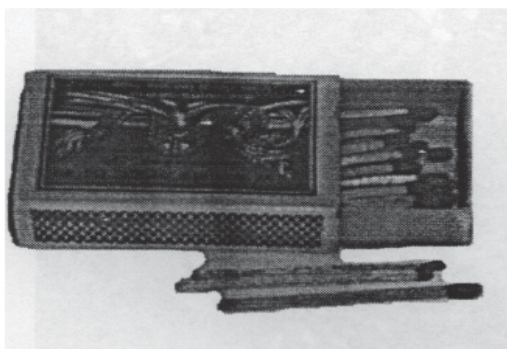
กึ 'ตานิง	‘ไปปัตตานี ‘	(บอกเล่า)
กึ 'ตานิง	‘ไปปัตตานีหรือ ?’	(ประโยคคำถาม)
กึ 'ตานิง	‘ไปปัตตานีจริงหรือ?’	(ถามขึ้นเพื่อความแน่ใจแฝงความประหลาดใจ)
กึ 'ตานิง	‘ไปปัตตานีไหม?’	(ชักชวน)

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างระบบตัวเขียนที่มีมาแต่เดิม พบว่า ‘อักษรไทย’ ที่ใช้แทน ‘เสียง’ หรือ เครื่องหมายที่ใช้ในระบบตัวเขียนเดิมยังมีประเด็นที่มีข้อโต้แย้งในภาษามลายูปัตตานีบางเสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบเดิม ข้อเสนอจากการวิเคราะห์และพิจารณาของคณะดำเนินการวิจัย

มาลิส	เครื่องหมายจุดแสดงบทบาทหน้าที่ซ้ำซ้อนของตำแหน่งตัวสะกด ‘ฮ’
ป็นัส	ลักษณะการออกเสียงยังคงเสียง ‘สระอะ’ ไว้อย่างชัดเจน ควรใช้ “สระอะ” และควรนำจุดใต้ตัวสะกด ‘-ฮ’ ออก
กูแซฮ	ลักษณะการออกเสียงจริงยังคงเสียง ‘สระเอะ’ ไว้อย่างชัดเจน ควรใช้ “สระเอะ” และนำจุดใต้ตัวสะกด ‘-ฮ’ ออก

การศึกษาระบบตัวเขียนภาษามลายูปัตตานีเดิมเพื่อวิเคราะห์พิจารณาเสนอระบบตัวเขียนในรูปแบบใหม่ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาจากนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูปัตตานีซึ่งเป็นเจ้าของภาษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการเลือกใช้อักษรใดต้องได้การลงความเห็นดังได้กล่าวถึงในขั้นตอนที่ 3 และการทดลองออกเสียงและทดลองใช้จากเจ้าของภาษา รวมทั้งได้ทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาคด้วย

แอกูแซะ - ไม้ขีดไฟ

อากา — เถาวัลย์

บุเวะฮ มาแฉ - มะมุด

ยุตง ปี่แซ - หยวกกล้วย

รือบง - หน่อไม้

บุเวะฮ ชาวอ - ละมุด

บุเวะฮ ฮารูอ - มะเตื่อ

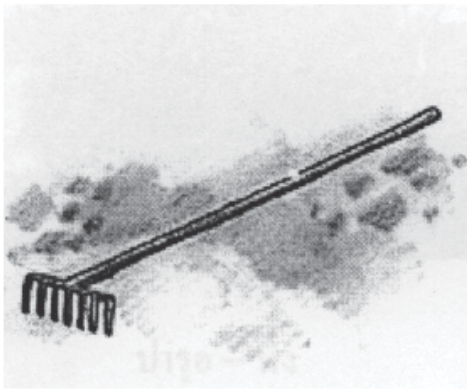
บุเวะฮ ยุเราะ - สมุนไพร

บูโจะ ปาญ - ผักกูด

ยาม็อง - คบไฟ

กือระ - คราด

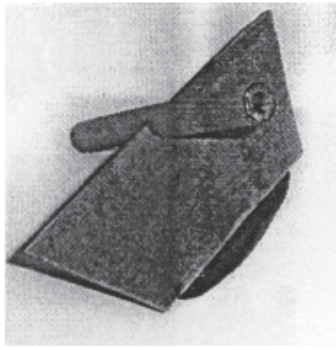
ตูโมะฮ 'ฉอ

กาโบ 'ฉอ - ตัวงกวาง

ดางา - กระท่อม

'ดาแม่ — กระ (เครื่องมือตัดรวงข้าว)

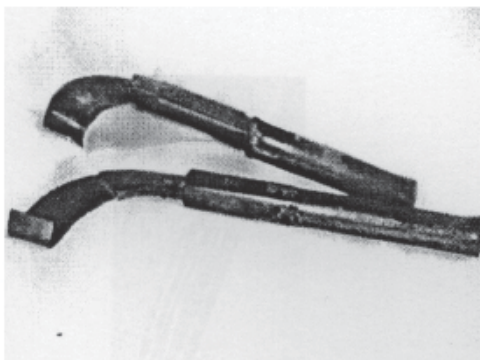
บาเยาะ - มีดพม่า

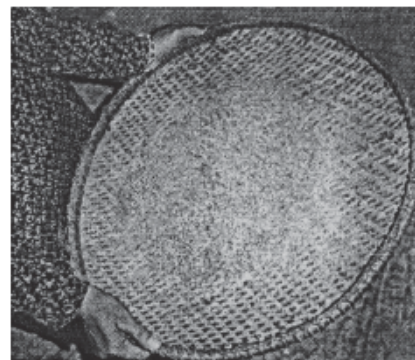
ปารอ — หิ้ง

ปี่ชา 'ฉาดะ - มีดปาดตาล

ปี่ชา 'มอต้อง - มีดกรีดยาง

มือนาปี - ฝัดข้าว

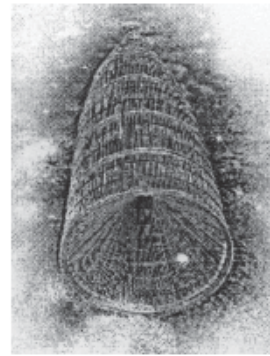
มือฉาดะ - ปาดตาล

จาแบ 'ตือเบ - หนั่งสตัก

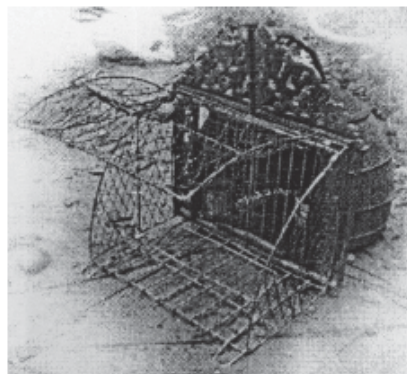
นาดา - อี้จู้(เครื่องมือจับปลา)

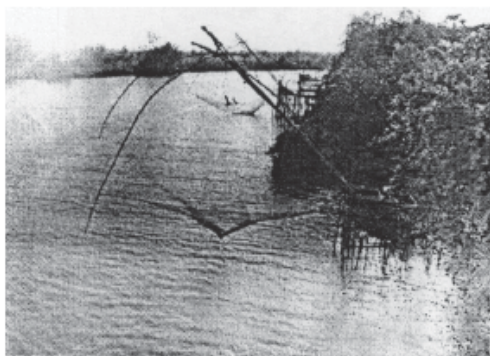
บาโละ - ลอบนอน(เครื่องมือจับปลา)

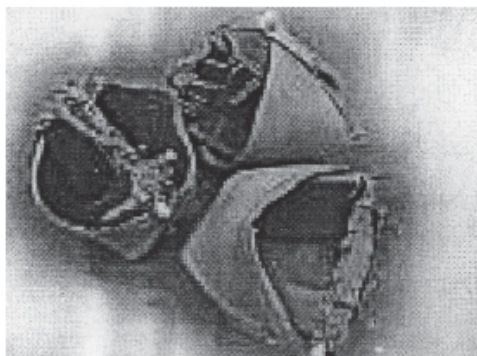
ซื่อราแป - นมวก

ยื่อเบาะ บูรุง - กรงต่อนก

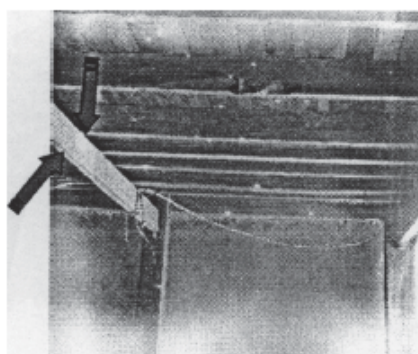
ตาโก - ยอ(เครื่องมือจับปลา)

ติมอ อุเปะฮ-ภาชนะสำหรับตักน้ำ

ปางง - โรง

ราโชะ ปาแฉะ - คานยาว

กาชา ยูแตะ - จันทัน

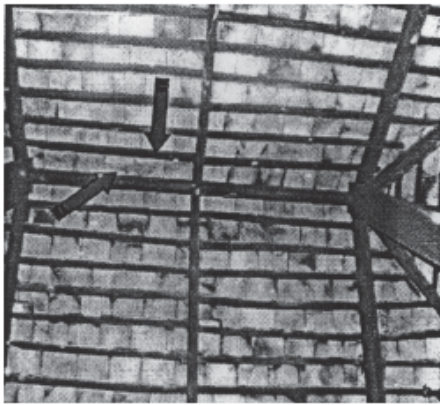
ชีอรัมมี - ระเบียง

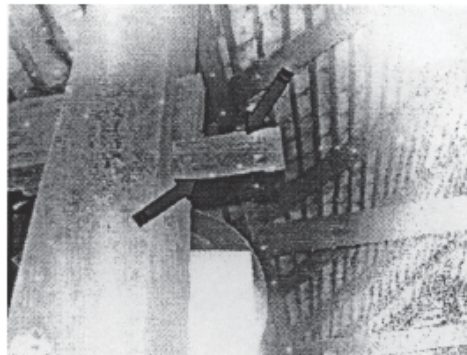
ซูโตะฮะ รุเมะฮะฮ - คาคไฟฟ้า

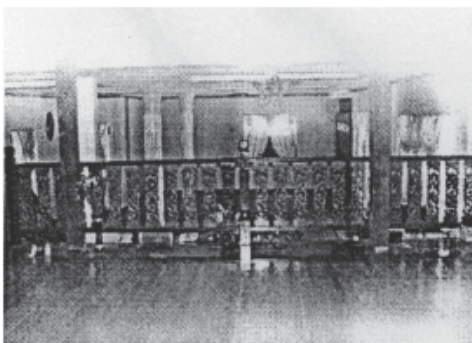
ตุโณะ ลาจิ - คั้ง

ตุแถ รุาบัง - ออกไก่อ

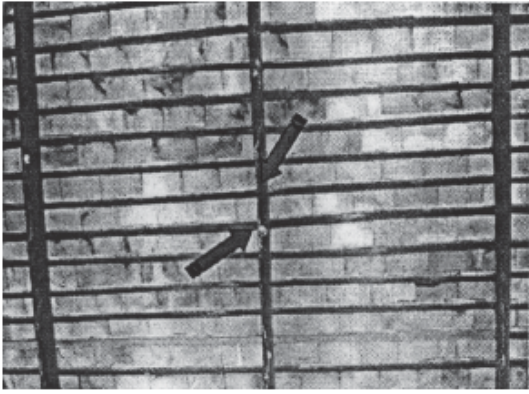
'บายี - ลิม

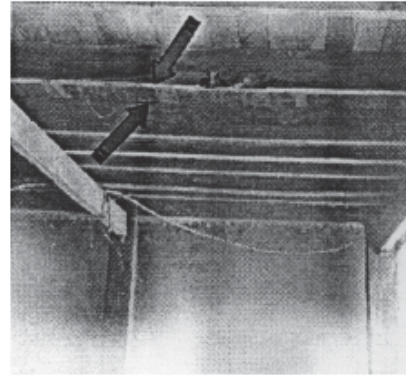
ปากา มุแซ - ลูกกรงระเบียง

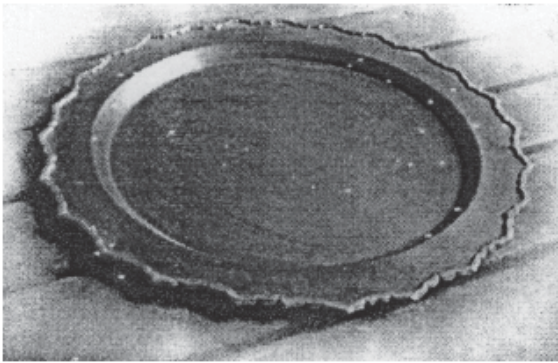
ยือมอแร - ฟั่นนอกขาน

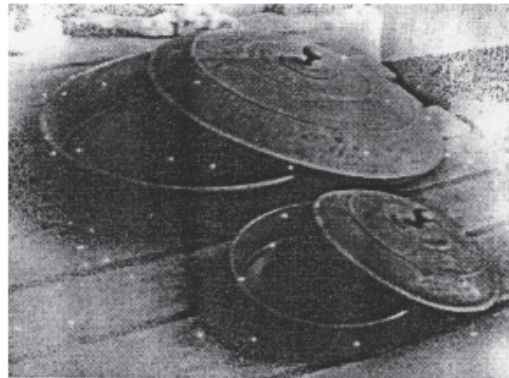
ยี่อริยา - ระแนง

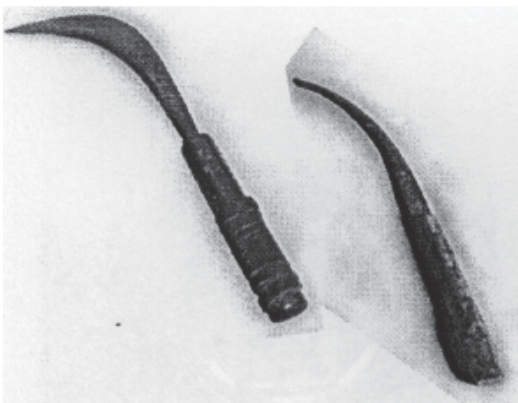
ราโชะ - คาน

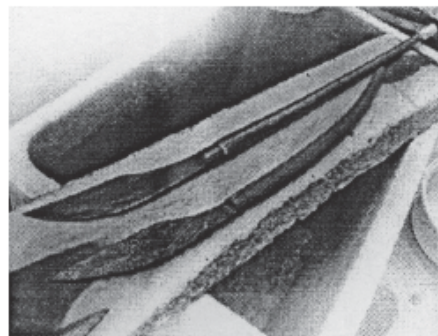
แนกา - ถาด

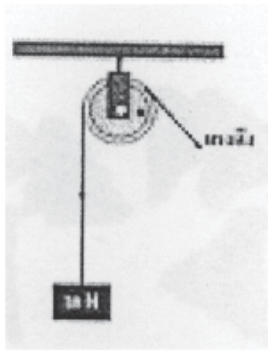
บกกอ - ถาด

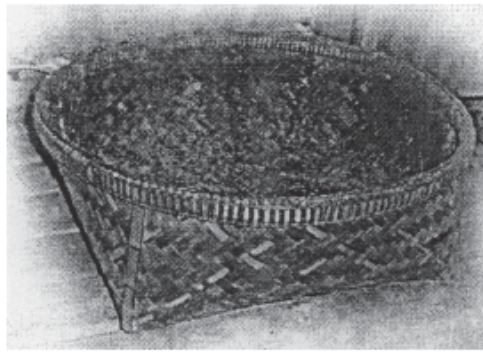
ชาดะ - เคียว, มีดรูปโค้ง

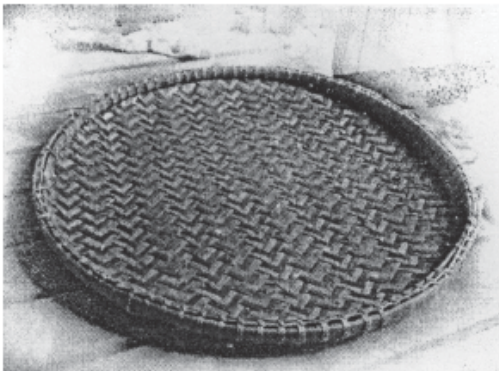
ปีชา รา-โอะ - มีดตอก

เกวียน - ลูกกรอก

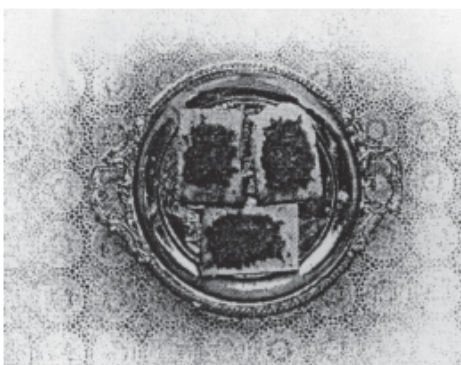
บาโก - กระจาด

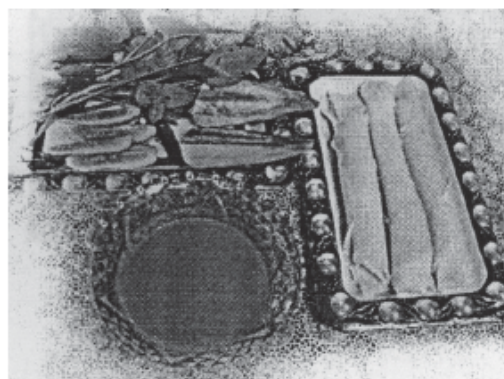
บาแด - กระด้ง

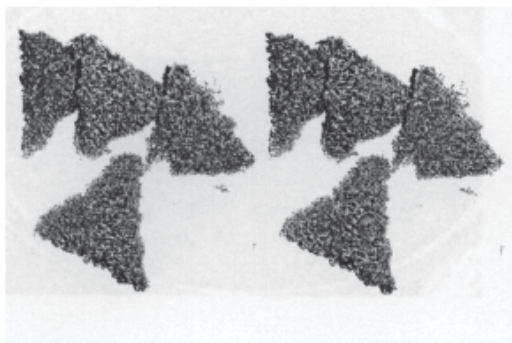
'ตุปะ คา-อง ปาละฮ

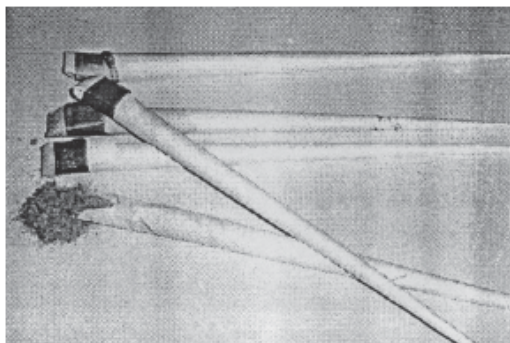
นาซี ดีเนฮ

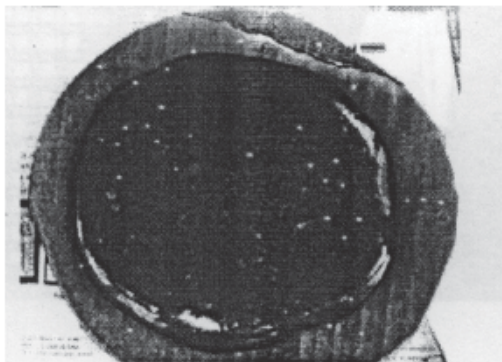
ละแซ

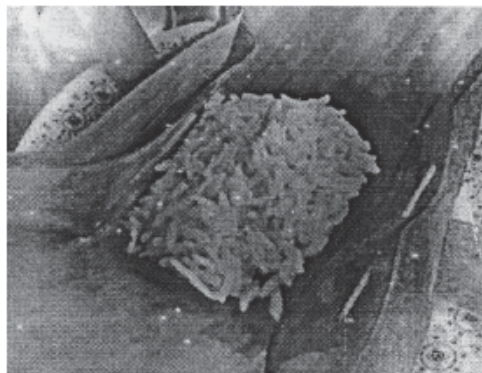
'การะฮ

'ซาก็อง

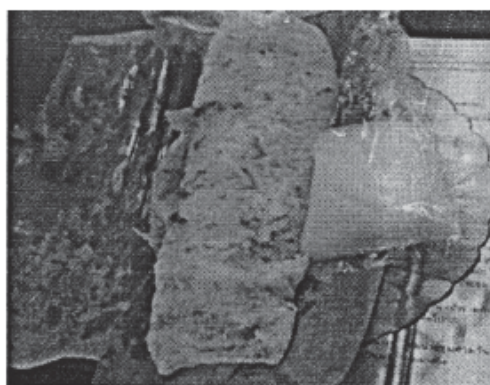
ดอดอ — กาลาแม

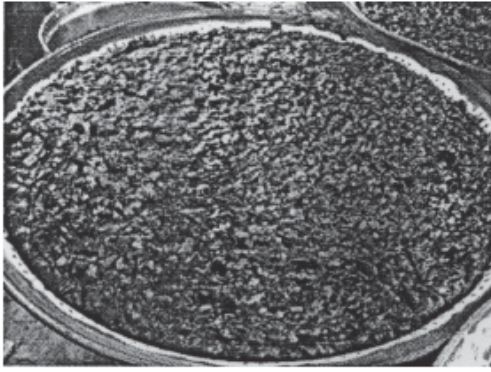
ตาแป ปือระฮ

แจนอ

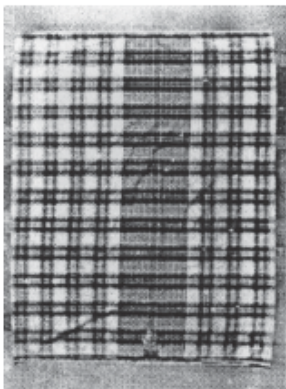
บาตา นูโระ

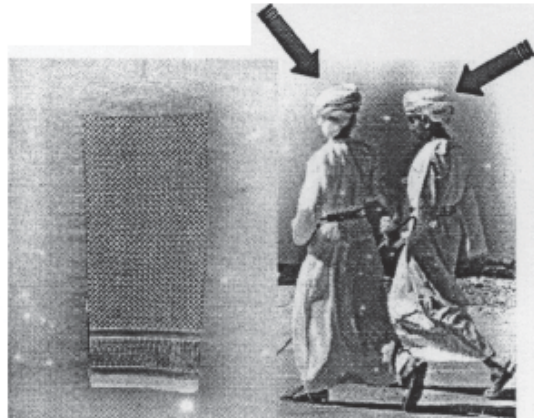
บวบ ชูร่อ

ล่อจ้อง

กา-เอ็ง ซารุง - ผ้าโลรง

กา-เอ็ง ซือรือแบ - ผ้าสระบัน

บายู ตือโละ ปือตางอ - เสื้อตะ
โละปือรางอ

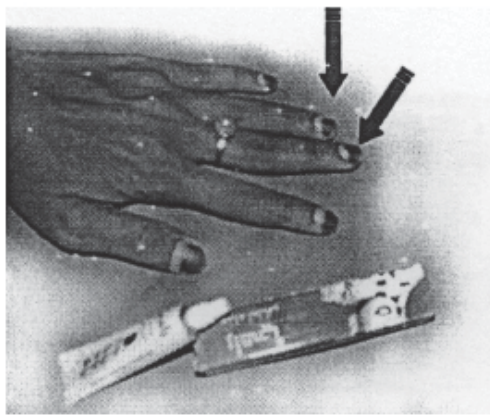
บายู โตะ - เสื้อโต๊ป

บายู๋ กือบายอ บานง - เสื้อบานง

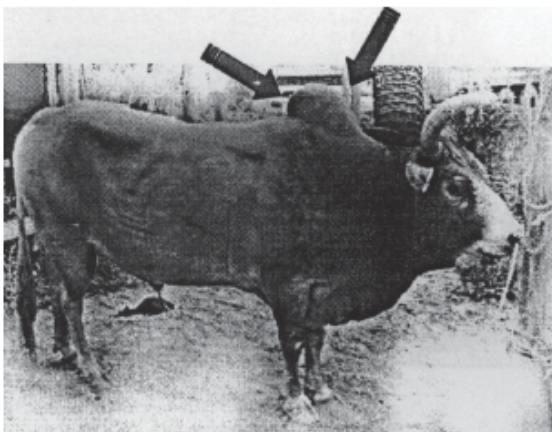
ยูเบะฮ - เสื้อคลุม

อีน่า - เอ็นน้ำ

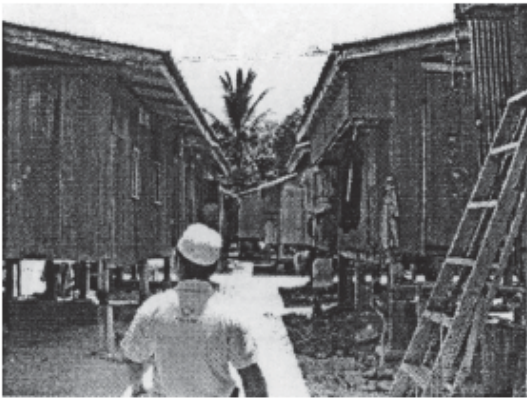
กา-เอ็ง ตาเปะ จาโต - ผ้าลาย
สก็อต

เกาะฮ - โหนก

ชื้อลา - ศาลา

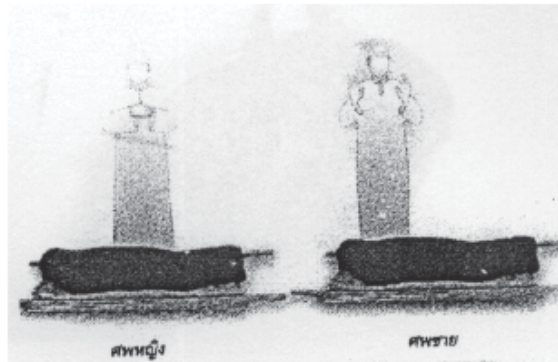
ปอเนาะ - ปอเนาะ

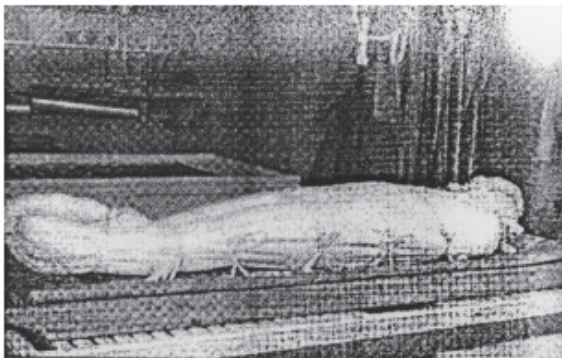
กูโบ - สุสาน

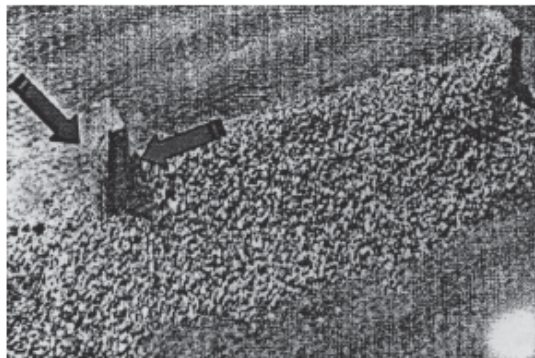
อุซง มายะ - หามศพ

ซื่อมาแย มายะ - ละหมาดศพ

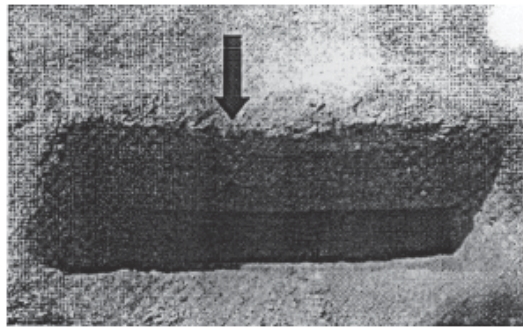
กาแป - ห่อศพ

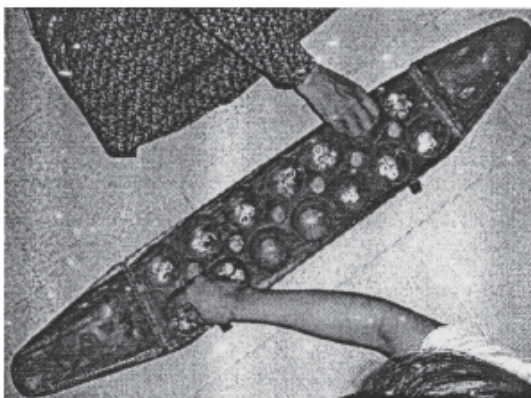
บาตู แนแซ - หินที่วางบนหลุมฝัง
ศพมุสลิม

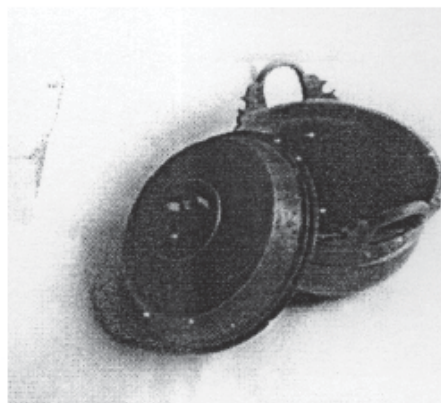
'มานี้ มายะ - อาบน้ำศพ

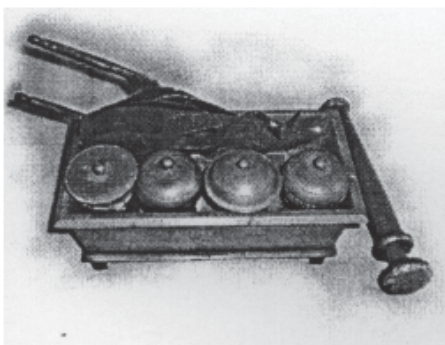
ลิแยะ - หตุมฝังศพ

มา-อิง จอเกาะ - หมากรุม

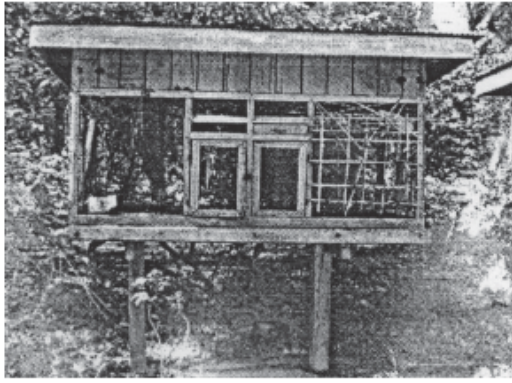
ปูโยะ ตือมากูอ - หม้อทองแดง

จือรฺานอ ปี่แน - เชี่ยนหมาก

ปูโจะ 'นีดิง - ยอดลำเพ็ง

รูปปั้น บูรณ — กรงเพาะพันธุ์นก

ส่วนที่ 6

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ในระยะเวลาการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา ได้มีการจัดประชุมเพื่อพัฒนาระบบตัวเขียนในหลายกลุ่มทั้งนักวิชาการ นักการศึกษาทั้งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้และส่วนกลาง รวมทั้งชาวบ้าน นักปราชญ์ตัวแทนจากองค์กรศาสนา และผู้นำชุมชนในหลายพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียดการพัฒนาระบบตัวเขียนดังต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์กำหนด และคัดเลือกหน่วยเสียงในภาษามลายูปาตานีที่แตกต่างจากหน่วยเสียงในภาษาไทย เพื่อนำมากำหนดรูปแบบของระบบตัวเขียนโดยใช้อักษรไทยสำหรับเสียงในภาษามลายูปาตานีที่ตรงกับเสียงภาษาไทย กำหนดให้ใช้ระบบอักษรเดิมที่ใช้ในภาษาไทย ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

- หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ k ŋ c s d t n b p m y r l w ʔ h f p^h t^h c^h k^h สามารถใช้อักษรแทนเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทย ได้แก่ ก ง จ ช ค ท น บ ป ม ย ร ล ว อ ฮ ฟ พ ท ซ ค ตามลำดับ ทั้งนี้เฉพาะอักษรกลางและอักษรต่ำไม่ใช้อักษรสูง เนื่องจากภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ g j z m^h n^h ŋ^h ɲ^h จะต้องมีการระบุอักษรเพื่อใช้แทนเสียง

หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

- หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ ŋ (-ง) และ ʔ (ไม่มีรูปปรากฏ พบในคำที่เป็นสระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกด)
- หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ h (-ฮ) (ต้องระบุอักษรเพื่อใช้แทนเสียงนี้)

หน่วยเสียงสระ

- หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ i e ε a u w o u
- หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ ấ ế ữ ỡ a i a e a ε a u และ a o

- 2) วิเคราะห์และคัดเลือกระบบเขียนรูปแบบเดิมที่ไม่ลงตัวหรือมีข้อโต้แย้งในการใช้เขียนแทนเสียงต่างๆ (ดังตัวอย่างที่ปรากฏในขั้นตอนที่ 2) เพื่อนำระบบการเขียนนั้นมาพิจารณา คัดแปลงระบบเขียนรูปแบบใหม่ให้ตรงกับการออกเสียงมลายูปาตานีมากที่สุด ดังตัวอย่างเช่น

รูปแบบเก่า	รูปแบบใหม่(ที่คณะกรรมการวิจัยและคณะประชุมร่วมกันนำเสนอ)
มาลิส	มาลิส
(นำจุดใต้ตัวสะกด '-ฮ' ออก เนื่องจากเครื่องหมายจุด แสดงบทบาทหน้าที่ซ้ำซ้อนของตัวสะกด 'ฮ')	
ปีนฮ	ปีนฮ
(เปลี่ยนแปลงเครื่องหมาย ไม้หันอากาศ เป็น 'สระอะ' เนื่องจากลักษณะการออกเสียงยังคงเสียง 'สระอะ' ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งนำจุดใต้ตัวสะกด '-ฮ' ออก)	
แกม	แกม
(เปลี่ยนแปลงอักษร 'ม' เป็น ก เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่าอักษร 'ม' ซึ่งออกเสียงเช่นเดียวกับ 'ค' ซึ่งไม่สามารถแทนเสียง [g] ในภาษามลายูปาตานีได้ จึงเลือกใช้อักษร ก แทน) เป็นต้น	

- 3) เจ้าของภาษาและนักภาษาศาสตร์ร่วมกันพิจารณาเสนอระบบเขียนภาษามลายูปาตานีรูปแบบใหม่ โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งเพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบเขียนนั้น โดยเจ้าของภาษาและนักภาษาศาสตร์ รวมถึงผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องแสดงให้เห็นว่า สัญลักษณ์หรืออักษรในรูปแบบใหม่สามารถแทนเสียงในภาษามลายูปาตานีได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้การใช้อักษรต่างๆ จะต้องมีเหตุผลและมีที่มาที่ไป อีกทั้งยังเป็นรูปแบบที่ไม่สร้างความสับสนให้กับอักษรภาษาไทย สามารถจดจำและอ่านได้ง่ายกว่ารูปแบบเดิม นอกจากนี้สำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาเมื่อทดลองอ่านตามระบบเขียนใหม่ ต้องออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเสียงในภาษามลายูปาตานีมากที่สุด นอกเหนือไปจากนี้คือ จะต้องสะดวกในการพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีด หรือคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดการใช้งานได้จริง

ผลการศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาดานีใช้อักษรไทย

ระบบตัวเขียนพยัญชนะต้น

ตารางที่ 1 แสดงระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาดานีใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะ ภาษามลายูปาดานี		ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาดานี ใช้อักษรไทย	
หน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาดานีที่ตรงกับภาษาไทย	k	ก	
	ŋ	ง	
	c	จ	
	S	ซ	
	d	ด	
	t	ต	
	n	น	
	b	บ	
	p	ป	
	m	ม	
	y	ย	
	r	ร	
	l	ล	
	w	ว	
	ʔ	อ	
	h	ฮ	
	f	ฟ	
	p ^h	พ	
	t ^h	ท	
	c ^h	ช	
	k ^h	ค	
หน่วยเสียง	g	ก	
	j	ย	

หน่วยเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย

	ก	ณ
	z	ช
	ย	ร
	m ^b	บ
	n ^d	น
	ก'	ญ
	ง'	ง

ระบบเขียนพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีอักษรไทย สามารถแบ่งได้ 2 แบบ ได้แก่ ระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่ใช้อักษรเหมือนกับภาษาไทย และระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่มีสัญลักษณ์พิเศษ

ระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่ใช้อักษรเหมือนกับภาษาไทย หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่มีเสียงตรงกับเสียงในภาษาไทยทุกประการ ได้แก่ ที่ไม่มีสัญลักษณ์พิเศษกำกับไว้ รูปพยัญชนะเหล่านี้จะออกเสียงเหมือนกับเสียงพยัญชนะในภาษาไทยทุกประการ ได้แก่ ค จ ง ช ต น บ ป ม ย ร ว ล อ ฮ รวมทั้งหน่วยเสียงที่ยืมจากภาษาไทย ได้แก่ ฟ พ ท จ ด

ระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่มีสัญลักษณ์พิเศษ หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่มีเสียงแตกต่างจากเสียงในภาษาไทย จำเป็นต้องมีสัญลักษณ์พิเศษกำกับและกำหนดให้ออกเสียงตรงตามเสียงในภาษามลายูปาตานี ได้แก่ กุ ย ฌ ชุ ฌ ม ญ ง

ระบบตัวเขียนพยัญชนะท้าย

ตารางที่ 2 แสดงระบบตัวเขียนพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานี	ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย	
เสียงที่เหมือนกับภาษาไทย	ก	-ง
	?	(ไม่แสดงอักษร)
เสียงที่ต่างจากภาษาไทย	h	-ฮ

หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีมีเพียง 3 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเขียนตัวอักษรแทนเสียงได้ 2 เสียง ได้แก่

ระบบตัวเขียนพยัญชนะท้ายที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ -ง (ตัวสะกด ง) (เสียง ก) และตัวสะกดที่ไม่มีอักษรหรือไม่ปรากฏรูป พบในคำที่เป็นสระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกด (เสียง ?)

ระบบตัวเขียนพยางค์นั้นทำที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ -ฮ (ตัวสะกด ฮ) (เสียง h)

ดังตารางต่อไปนี้

ระบบตัวเขียนสระ

ตารางที่ 3 แสดงระบบตัวเขียนสระในภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานี		ระบบตัวเขียนสระภาษามลายูปาตานี โดยใช้อักษรไทย
หน่วยเสียงสระเดี่ยวปกติ ในภาษามลายูปาตานี ที่เหมือนภาษาไทย	a	-ะ / - ำ
	e	เ-ะ / เ-
	i	ิ / ี
	o	โ-ะ / โ-
	u	ุ / ู
	ɔ	เ-าะ / - อ
	ɛ	แ-ะ / แ-
	ʊ	ุ
หน่วยเสียงสระเดี่ยวนาสิก ในภาษามลายูปาตานี ที่ไม่มีในภาษาไทย	ɔ̃	๊ะ
	ɔ̃	อ
	ũ	ู
	ɛ̃	แ
หน่วยเสียงสระเรียง ในภาษามลายูปาตานี ที่ไม่มีในภาษาไทย	ai	-ำ - ิ
	ae	-ำ - เ-
	aɛ̃	-ำ - แ
	au	-ำ - ู
	ao	-ำ - โ-

2. ปัญหา อุปสรรค

2.1 การสร้างทีมวิจัย

หากมองในภาพรวมแล้วพอจะบอกได้ว่าคณะผู้จัดทำพจนานุกรมฉบับนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษา มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน เพราะทุกคนเป็นเจ้าของภาษา (ภาษามลายูปาตานี) เป็นผู้รู้ภาษาไทยในระดับดีพอสมควร และบางท่านก็เป็นอาจารย์ผู้สอนภาษามลายูมาเลเซีย อย่างไรก็ตามก็ยังขาดผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยที่จะเป็นผู้ดูแลความถูกต้องแม่นยำในความหมายบางคำ ถ้ามีผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยมาร่วมจัดทำด้วยจะทำให้ผลงานมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือในระยะหลังทีมวิจัยบางท่านมีภาระหน้าที่หลายตำแหน่ง เช่น เป็นหัวหน้าและรองหัวหน้าโครงการวิจัย บางท่านมีหน้าที่เป็นคณะจะมีรัฐสภไทย ซึ่งเดินทางไปประเทศซาอุดีอาระเบียเพื่ออำนวยความสะดวกในกิจการสภ และทีมวิจัยบางท่านมีภาระหน้าที่เป็นวิทยากรอบรมภาษามลายูปาตานีให้กับคณะข้าราชการที่จะมาปฏิบัติงานราชการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และหน่วยงานอื่นๆที่สนใจเกี่ยวกับระบบตัวเขียนที่ทางโครงการได้จัดทำขึ้น ทำให้เวลาว่างไม่ตรงกันที่จะมาร่วมตัวในการจัดประชุมกิจกรรมดำเนินงานโครงการแต่ละครั้งได้ จึงทำให้งานในระยะหลังดำเนินไปอย่างล่าช้า และปัญหาในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ การแบ่งเวลาในการทำวิจัย เนื่องจากทีมวิจัยทุกคนเป็นบุคคลสำคัญในพื้นที่ นอกเหนือจากภาระงานประจำแล้ว ยังได้รับเชิญไปสร้างคุณประโยชน์ต่างๆอีกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการทำวิจัยเกี่ยวกับภาษาค่อนข้างมีความสลับซับซ้อน ทั้งในเรื่องวิชาการ และการยอมรับของคนในสังคม หากดูลงด้วยยาก เช่น การหาคำศัพท์ภาษามลายูถิ่นปาตานีแท้ๆหรือการออกเสียงเต็มที่ต้องถูกต้องจริง ดังนั้นการดำเนินงานจึงต้องใช้เวลาค่อนข้างนานและต้องใช้ความละเอียดมากเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม ทีมวิจัยก็พยายามทำงานกันอย่างขยันขันแข็งเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ชาวบ้านหรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำพจนานุกรมฉบับนี้ได้แก่ ชาวบ้านจากหลากหลายอาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษามลายูปาตานี และภาษามลายูมาเลเซีย ชาวบ้านมีส่วนร่วมในฐานะผู้บอกภาษาในภาคสนาม โดยทีมวิจัยจะไปหาข้อมูลคำศัพท์เฉพาะทางจากบุคคลผู้ประกอบอาชีพต่างๆ เช่น สอบถามชาวนา ชาวสวน เพื่อหาข้อมูลคำศัพท์ตรวจสอบความหมายของคำศัพท์เกี่ยวกับการอาชีพเกษตรกร ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะต่อผลงานฉบับร่าง

ปัญหาที่พบบ่อยเมื่อลงไปหาข้อมูลภาคสนาม คือ การให้ข้อมูลของนักปราชญ์นั้นไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบตามที่ทีมวิจัยกำหนด จึงต้องมีการลงพื้นที่บ่อยขึ้น ส่วนปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือเมื่อส่งต้นฉบับร่างให้ตรวจสอบ การส่งข้อมูลกลับให้กับทีมวิจัยมีการส่งล่าช้าเกินกำหนด ทำให้การรวบรวมข้อมูลของทีมวิจัยล่าช้าไปด้วย

2.3 กระบวนการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อเรียบเรียงพจนานุกรมมีทั้งการศึกษาค้นคว้าจากงานของผู้อื่น การลงข้อมูลคำศัพท์ภาคสนาม และการตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปัญหาที่ประสบในกระบวนการวิจัยมีดังนี้

2.3.1 การรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากทีมวิจัยเป็นเจ้าของภาษา (ภาษามลายูปาตานี) จึงมีต้นทุนคำศัพท์ที่อยู่แล้วพอสมควร แต่ก็ยังมีคำศัพท์จำนวนหนึ่งที่ทีมวิจัยไม่รู้เพราะ ไม่อยู่ในบริบทวิชาชีพของทีมวิจัย เป็นศัพท์เฉพาะทาง เช่นศัพท์เกี่ยวกับการทำนา ทำสวน โครงสร้างของบ้าน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องลงไปหาข้อมูลภาคสนามจากบุคคลในอาชีพนั่นๆ ในช่วงแรกๆ บางครั้งต้องไปหามากกว่าหนึ่งครั้งจึงจะได้พบกับบุคคลเหล่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายกันก่อน แต่ในระยะหลังๆ ก็แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการนัดหมายกันก่อน

มีคำในภาษามลายูปาตานีจำนวนหนึ่งที่ผู้วิจัยสามารถหาความหมายภาษาไทยได้ แต่ไม่รู้ความหมายในภาษามลายูมาเลเซีย คำเหล่านี้เป็นศัพท์เฉพาะทาง ชื่อสัตว์ ชื่อต้นไม้ เป็นต้น สิ่งนี้เป็นปัญหาเชิงวิชาการ อย่างไรก็ตามปัญหานี้ส่วนใหญ่สามารถแก้ไขได้ โดยความร่วมมือของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูมาเลเซีย ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา

2.3.2 การบันทึกข้อมูล / เขียนรายงาน

ปัญหาแรกที่พบคือระบบตัวเขียนที่จะใช้เขียนคำในภาษามลายูปาตานี แม้จะมีผู้คิด และใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยมาบ้างแล้ว แต่ทีมวิจัยเห็นว่ายังอ่านยาก จึงคิดสร้างระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยขึ้นมาใหม่เพื่อให้อ่านง่ายขึ้น แต่ก็ยังมีจุดอ่อนในทางเทคนิค กล่าวคือ อาจจะยุ่งยากในการพิมพ์สัญลักษณ์พิเศษที่ใช้กำกับตัวอักษรดังกล่าว

การเขียนรายงานความก้าวหน้าและการส่งรายงาน ในระยะการดำเนินงานงวดที่1 นักวิจัยในโครงการเขียนส่งรายงานได้ตรงเวลา อย่างไรก็ตามในงวดที่2 นี้ได้มีการขยายเวลาการดำเนินงานเพิ่มเติมอีก 6 เดือน สืบเนื่องจากการเพิ่มกิจกรรมในการหาข้อมูลคำศัพท์ภาษามลายูถิ่นปาตานีในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลคำศัพท์ครอบคลุมทุกสำเนียงในภาษามลายูถิ่นปาตานี

2.3.3 การวางแผนกิจกรรม

ในช่วงแรกก็มีการประชุมวางแผนกิจกรรม กำหนดแผนปฏิบัติงาน และงานก็ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่ในช่วงหลังเนื่องจากทีมวิจัยต่างมีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้มีเวลาว่างไม่ตรงกัน ในการจัดประชุมปฏิบัติงานได้ยาก งานจึงล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

3. ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน

1. เป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูปาตานี เนื่องจากนับวันภาษามลายูปาตานีจะเสื่อมถอยลง วงศัพท์ภาษามลายูปาตานีก็ลดลงไปเรื่อยๆ ในแต่ละรุ่น คนรุ่นใหม่รู้ศัพท์น้อยกว่าคนรุ่นก่อน โดยจะมีคำศัพท์ภาษาไทยเข้าไปแทนที่ พจนานุกรมฉบับนี้จะรื้อฟื้นคำเหล่านั้นให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้และสืบทอดกันต่อไป
2. วงศัพท์พื้นฐานในพจนานุกรมฉบับนี้จะเป็นต้นทุนทางภาษาสำหรับข้าราชการไทยที่ไม่รู้ภาษามลายูปาตานีที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการเรียนรู้ภาษามลายูปาตานีเพื่อใช้ในการสื่อสารกับชาวบ้านไทยมุสลิมที่พูดภาษาไทยไม่ได้ อันเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับชาวบ้าน ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศสมานฉันท์
3. พจนานุกรมฉบับนี้เป็นเอกสารค้นคว้าสำหรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่ต้องการเรียนรู้ภาษามลายูปาตานี และภาษามาลาเเซีย
4. เป็นเอกสารค้นคว้าสำหรับเด็กไทยมุสลิมรุ่นใหม่(ที่พูดภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาแม่) ในการเรียนรู้ภาษาไทย
5. เป็นเอกสารค้นคว้าสำหรับชาวไทยมุสลิมทั่วไป (ที่พูดภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาแม่) ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษามาลาเเซีย
6. ใช้ในการบันทึกเรื่องราวทั่วไป และมีการสร้างวรรณกรรมท้องถิ่นต่างๆ ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น เพลง และการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กในระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

4. ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การสร้างทีมวิจัยควรคัดเลือกผู้ที่มีความสนใจ และถนัดในหัวข้อวิจัยนั้นๆ เช่น ในการทำพจนานุกรมภาษาถิ่นก็ควรจะมีผู้เชี่ยวชาญภาษาถิ่น โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุค่อนข้างมากร่วมงานด้วย เพราะเจ้าของภาษาผู้มียุมากจะมีต้นทุนคำศัพท์มากกว่าคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ทีมวิจัยก็ไม่ควรจะเป็นผู้ที่มิงานหรือภาระอื่นมากเกินไป เพราะจะกระทบต่อเวลาในการทำงานวิจัย และอาจจะทำให้หาเวลาว่างที่ตรงกันเพื่อการประชุมร่วมกันได้ยาก

ในด้านความร่วมมือจากชาวบ้านหรือผู้เกี่ยวข้องนั้นจะเห็นได้ว่าหากผู้วิจัยมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับชาวบ้านหรือผู้เกี่ยวข้องมาก่อนจะได้รับความร่วมมือที่ดีกว่า ดังนั้นการทำวิจัยกับชาวบ้านจึงจำเป็นต้องสานสัมพันธ์กับชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัวด้วย ไม่ใช่คิดต่อกันในเรื่องงานเพียงด้านเดียว

การจัดทำพจนานุกรมเป็นเรื่องของการหาความหมาย และคำแปล ผู้จัดทำจึงควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในภาษานั้นๆ อย่างไรก็ตามไม่ควรจะยึดถือความคิดเห็นของผู้จัดทำเพียงอย่างเดียว ภาษาเป็นเรื่องของส่วนรวม ของสังคม ดังนั้นเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความหมายที่ถูกต้อง และการใช้จริงในสังคมจึงควรให้

มีการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เป็นเจ้าของภาษาก่อน หลังจากนั้นก็จะจัดให้มีการสัมมนาในวงกว้างขึ้น เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แม่นยำ และรับข้อเสนอแนะ ถ้าเป็นพจนานุกรมสองภาษาก็ควรจะให้ผู้ที่เชี่ยวชาญทั้งสองภาษาค่วมที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือควรที่จะลงหาข้อมูลภาคสนามด้วย โดยเฉพาะกรณีที่จะค้นหาคำหรือความหมายของศัพท์เฉพาะทาง การส่งฉบับร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลานานพอสมควร การที่จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิส่งกลับภายในเวลาที่กำหนดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ดังนั้นจึงต้องส่งไปแต่เนิ่นๆ และต้องเผื่อเวลาสำหรับขั้นตอนนี้ให้นานพอสมควร

พจนานุกรมฉบับนี้เป็นพจนานุกรมศัพท์หมวดภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซีย ในส่วนของภาษามาลายีนั้นในที่นี้ใช้อักษรโรมัน ซึ่งเป็นระบบตัวเขียนมาตรฐานที่ใช้กันแพร่หลายในภูมิภาคมลายู อันได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ตลอดจนชนชาวมลายูในสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ค่อยถนัดที่จะอ่านเขียนด้วยอักษรโรมันมากนักเมื่อเทียบกับอักษรยาวี ฉะนั้นหากจะบรรจุคำภาษามาลายีเขียนด้วยอักษรยาวีด้วยจะเป็นการดี จะทำให้ชาวบ้านเข้าถึงพจนานุกรมนี้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผลดีในเชิงจิตวิทยาด้วย เนื่องจากชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความผูกพันกับอักษรยาวีมากกว่าอักษรโรมัน

ขณะนี้พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี - ไทย - มลายูถิ่นปัตตานี ก็มีแล้ว เป็นพจนานุกรมที่เรียงคำตามลำดับตัวอักษร ซึ่งจัดทำโดยโครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา โดยการสนับสนุนของมูลนิธิเอเชีย ส่วนพจนานุกรมเล่มนี้เป็นพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซีย โดยจัดคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ พจนานุกรมทั้งสองเล่มนี้จะเติมเต็มให้กันและกัน และคิดว่าน่าจะเป็นเพียงพอที่จะสนองความจำเป็นสำหรับผู้ต้องการเรียนรู้ภาษามลายูปาตานีในระดับเบื้องต้น หากจะมีการผลิตงานในลักษณะนี้ต่อไปคิดว่าควรจะเป็นผลงานในระดับลึกอีกหน่อย เช่นอาจจะทำเป็นสารานุกรมเป็นต้น

พจนานุกรมฉบับนี้จะไม่ก่อประโยชน์อันใดหากถูกเก็บไว้บนหิ้ง ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาที่มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และใช้ภาษามลายูปาตานีจะไม่สามารถค้นหาคำ ศัพท์ภาษามลายูปาตานีได้ ชาวบ้านไทยมุสลิมก็จะไม่สามารถค้นหาคำศัพท์ภาษาไทยได้ พวกเขาจะไม่สามารถเข้าถึงพจนานุกรมฉบับนี้ได้ เพื่อให้พจนานุกรมฉบับนี้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้จึงเห็นควรให้มีการจัดพิมพ์แจกจ่ายไปยังหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นลำดับแรก และอาจจะตีพิมพ์เพื่อจำหน่ายแก่ผู้สนใจทั่วไปเป็นลำดับต่อไป หน่วยงานที่จะดูแลเรื่องนี้ น่าจะเป็นหน่วยงานเกี่ยวกับความมั่นคง เช่น สอ.บด. หรือ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ส่วนที่ 7

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๒๐๖ / ๒๕๔๕

เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ พื้นฐานปัญหาแท้จริงเกิดจากความต้องการมีส่วนร่วม การดำรงอยู่ในสังคมไทยบนพื้นฐานของความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ ในขณะที่มีบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยเท่านั้นได้ใช้เงื่อนไขในอัตลักษณ์ เฉพาะดังกล่าว มาขยายผลในการก่อความไม่สงบ ทำให้เกิดบรรยากาศความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่จนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพของความหวาดกลัว เป็นอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถระงับและคลี่คลายปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เกิดความสมานฉันท์และไว้วางใจในระดับที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ด้วยการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างมีบูรณาการ มีเอกภาพในการปฏิบัติงานเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพพร้อมกับการใช้พลังสร้างสรรค์ที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย

โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจึงออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดเอกภาพการดำเนินงานตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหารและภาคประชาชนในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งการจูงใจที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง

ข้อ ๒. กำหนดนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบของนโยบายดังนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยสงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาและการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน

๒.๒ นโยบาย

๒.๒.๑ นำยุทธศาสตร์พระราชทาน “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” และ “ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ” รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานในการจัดการความขัดแย้งและการสร้างความรักความสามัคคี และความสมานฉันท์และความสงบสุขของประชาชน

๒.๒.๒ ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการฟื้นฟูอำนาจรัฐ

๒.๒.๓ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน เพื่อเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๒.๔ สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายในวิถีคิด วิถีชีวิต และวัฒนธรรม

ข้อ ๓. แนวทางการปฏิบัติ

๓.๑ ดำเนินการทางการเมืองเชิงรุก และสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยการ บูรณาการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักนิติธรรม รวมทั้งการจัดระบบงานข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในพื้นที่อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นศรัทธาและไว้วางใจในรัฐ

๓.๒ เสริมสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างภาครัฐกับกลุ่มผู้นำและผู้สอนทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่นผู้นำชุมชนและองค์กรภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

๓.๓ ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแตกแยก หรือความไม่เท่าเทียมกัน โดยมีการปฏิบัติที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับที่สามารถส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกละเอียดและบรรยากาศให้เห็นว่าทุกคนสามารถอยู่ในประเทศไทย ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุขตามวิถีชีวิต สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของคน

๓.๔ สร้างความเข้าใจด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันเวลา เพื่อสร้างและรักษาความปรองดอง และสมานฉันท์ระหว่างประชาชนทุกหมู่เหล่า รวมทั้งป้องกันและต่อต้านข่าวลือและข่าวสารที่บิดเบือนความเป็นจริง อันจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในแนวนโยบายของรัฐและการดำเนินการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนเพื่อลดความน่าเชื่อถือของกลุ่มก่อความไม่สงบ

๓.๕ ส่งเสริมให้มีช่องทางสร้างความเข้าใจกับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่างและเลือกใช้ความรุนแรง ด้วยการปรับความเข้าใจกับบุคคลกลุ่มเป้าหมายในทุกระดับอย่างมีเอกภาพ

๓.๖ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ บริหารงานยุติธรรมแบบบูรณาการ และพัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนากลไกเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน การพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชน และการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก

๓.๗ พัฒนาคณะและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมศาสนสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักศาสนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชน และการเปิดโอกาสให้ผู้มีความเห็นต่างเข้ามาร่วมสร้างสันติสุขในสังคม

๓.๘ เร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มีส่วนร่วมเสนอแนะการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

๓.๙ พัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขยายมาตรฐานการครองชีพของประชาชน แก้ไขปัญหาความยากจนโดยเน้นนำหลักโครงการด้านเศรษฐกิจชุมชนที่จุดแข็งของฐานทรัพยากรในพื้นที่ และโครงการด้านสังคมที่เน้นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการสร้างรายได้และแก้ปัญหาการว่างงานที่เกิดจากความต้องการของตลาดแรงงานที่แท้จริง

๓.๑๐ ใช้งานมวลชนสัมพันธ์ ผ่านสื่อภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ตลอดจนเวทีสาธารณะเพื่อเผยแพร่การจัดการกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา รวมทั้งตามแนวทางสันติวิธี เพื่อให้ความรู้กับสังคมนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๑๑ เสริมสร้างความเข้าใจอันดี และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และองค์กรสากลต่างๆถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การขยายผลข้อเท็จจริงในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมของประชาชนทุกเชื้อชาติ เพื่อผนึกความสัมพันธ์ในการสนับสนุน และเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๑๒ จัดการฝึกอบรมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกฝ่ายเกิดความตระหนัก มีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ขอบรับและเคารพในคุณค่าของลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่รวมทั้งให้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และคัดสรรข้าราชการที่ดีเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งลงโทษข้าราชการในพื้นที่ที่สร้างเงื่อนไขอย่างเด็ดขาด

ข้อ ๔. การบริหารจัดการ

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเอกภาพ จึงเห็นสมควรปรับปรุงกลไกการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมอบหมายการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ให้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ รับผิดชอบในการเสนอแนะสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ในเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เป็นที่ปรึกษาของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เกี่ยวกับการบูรณาการตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณด้านความมั่นคง

๔.๒ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในรับผิดชอบการปฏิบัติตามนโยบายและการสั่งการ ตลอดจนการประสานของหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เกี่ยวกับการบูรณาการตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งดำเนินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวด้วย

ข้อ ๕. ให้ส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติการตามคำสั่งนี้

บรรดาคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับใดซึ่งขัดแย้งกับคำสั่งนี้ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ตั้ง ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕

พลเอก

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

กิจกรรมที่ 1.8. พิจารณาตรวจสอบข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้
แบบบันทึกการตรวจสอบพจนานุกรม ภาษามลายูปาดานี – ไทย – มาเลเซีย
คำชี้แจง

1. พจนานุกรมภาษามลายูปาดานี – ไทย – มาเลเซีย เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. ขั้นตอนการปฏิบัติงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
2. วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดทำพจนานุกรม เพื่อเป็นคู่มือสำหรับผู้พูดภาษามลายูปาดานีไม่ได้ แต่มีความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษามลายูปาดานี เพื่อการสื่อสารเบื้องต้น และเป็นเอกสารประกอบการศึกษาตามความเหมาะสม
3. คำศัพท์ในพจนานุกรมมีประมาณ 5,000 คำ โดยแยกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ 23 หมวด เช่น หมวดที่ 1 ว่าด้วยลักษณะภูมิประเทศ เป็นต้น
4. เสียงพยัญชนะและสระบางตัวในภาษามลายูปาดานีแตกต่างจากภาษาไทย ดังนั้นเมื่อเขียนอักษรไทยจึงต้องใช้สัญลักษณ์พิเศษที่ตัวพยัญชนะและสระ ดังคำอธิบายในเรื่องระบบตัวเขียน และการออกเสียงในหน้าแรกของพจนานุกรม
5. คณะทำงานได้ยกร่างพจนานุกรมเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไปขอท่านในฐานะผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ช่วยตรวจสอบความถูกต้องในเรื่องคำศัพท์ ความหมาย การใช้ภาษา ทั้งภาษามลายูปาดานี ไทย มาเลเซีย ว่ามีคำใดที่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม และที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำใด ทั้งภาษามลายูปาดานี ไทย มาเลเซีย ขอให้เขียนลงไปแบบฟอร์มที่แนบมาด้วยแล้ว ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ อีกด้วย

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

(นายแวฮูโซะ สามะอาลี)
หัวหน้าโครงการวิจัยพจนานุกรมฯ

แบบบันทึกการตรวจสอบ
พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี – ไทย – มาเลเซีย

[illegible]

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

()

ผู้ตรวจทาน

กิจกรรมที่ 1.10. ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะจากคนในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิจาก
ภายนอก

ประเด็นข้อแนะนำและเสนอแนะจากผู้ร่วมประชุมสัมมนา

ประเด็นข้อคำแนะนำมี 2 ประเด็นหลัก

- ประเด็นข้อคำแนะนำเรื่องพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย “ฉบับเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น”
- ประเด็นการนำไปใช้

ท่านมีข้อเสนอแนะ และข้อแนะนำในประเด็นดังกล่าวอะไรบ้าง

1. พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย

1.1 ชื่อพจนานุกรม

พจนานุกรม

1.2 ตัวเขียนและการออกเสียง

1.3 กำหนดเป็นหมวดเป็น 23 หมวด

1.4 จำนวนคำศัพท์ คำ

1.5 การแบ่งช่องเป็น 2 ช่อง ในแต่ละหน้า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.6 อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

2. การนำพจนานุกรมนี้ไปใช้มีผลดี ผลเสีย อย่างไรบ้าง

2.1 แก้ปัญหาเยาวชนคนรุ่นใหม่พูดภาษามลายูปาดานีไม่ค่อยได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ข้าราชการมุสลิมไม่ค่อยได้พูดภาษามลายูปาดานี

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible][illegible][illegible]

กิจกรรมที่ 1.13. ส่งเอกสารพจนานุกรมฉบับร่างที่สมบูรณ์ให้ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “พจนานุกรมภาษามลายูปาดานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการศึกษา และการสื่อสารเบื้องต้น”

ประเด็นที่จะให้ท่านพิจารณา เพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ

1. ส่วนปก

ข้อความบนปก ลักษณะตัวเขียน รูปแบบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. คำนำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สารบัญ

3.1 ชื่อหมวด ขึ้นต้นด้วยภาษาไทย ต่อด้วยภาษามลายู ไม่มีข้อความภาษามลายูปาดานี
แต่ในเนื้อหาจะขึ้นต้นข้อความด้วย ภาษามลายูปาดานี ภาษาไทย และภาษา
มาเลเซีย (อักษรโรมัน) ที่เป็นเช่นนี้ เพื่อความสะดวกในการค้นหาหมวดคำศัพท์ในพจนานุกรม และ
ไม่ทำให้สารบัญมีข้อความมากเกินไป

.....

.....

.....

.....
.....
.....
3.2 ชื่อหัวข้อย่อยของหมวดคำศัพท์ ตามสารบัญจะขึ้นต้นด้วยภาษาไทยต่อด้วยภาษา
มาเลเซีย ไม่มีภาษามลายูปาดานี (เหมือนชื่อหมวด)

แต่เนื้อหา จะขึ้นต้นภาษามลายูปาดานี ภาษาไทย และภาษามาเลเซีย

4.บทนำ

4.1 ความรู้ทั่วไป

4.2 ภาษามลายูปาดานีในตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน

4.3 ภาษามลายูปาดานีสำนึกต่างๆ

4.4 ลักษณะทั่วไปของภาษามลายูปาตานี

4.5 ระบบเสียงและระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี

5.การจัดหมวด

5.1 การจัดหมวดจำนวน 23 หมวด เรียงลำดับหมวด โดยยึดหลักดังนี้

- 1.สภาพไวยากรณ์ผู้สภาพไวยากรณ์
- 2.ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างกัน
- 3.คิดว่ามีความสะดวกในการค้นหาคำศัพท์

5.2 ในแต่ละหมวดจะมีหัวข้อย่อย ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังกล่าว ไม่ได้เรียงลำดับอักษร
แต่คำศัพท์ในแต่ละหัวข้อย่อยจะเรียงลำดับตัวอักษรตามรูปแบบของการจัดทำ
พจนานุกรม (คือเรียงจาก ก-ฮ)

6.การจัดรูปแบบ

6.1 รูปเล่มจริงที่จะจัดพิมพ์ เพื่อเผยแพร่

6.2 ขนาดตัวอักษรของชื่อหมวดกับขนาดตัวอักษรของชื่อหัวข้อย่อย และขนาดตัวอักษร
ของคำศัพท์

6.3 การกำหนดคำศัพท์ คำสุกดท้ายของแต่ละหน้าไว้ที่มุมขวาบน และกำหนดเลขหน้าไว้มุม
ขวาล่าง

7.ภาคผนวกรูปภาพ

8.ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “พิจารณาคำศัพท์พร้อมเขียนเป็นภาษามลายู
ปาตานี-ไทย-มาเลเซีย”

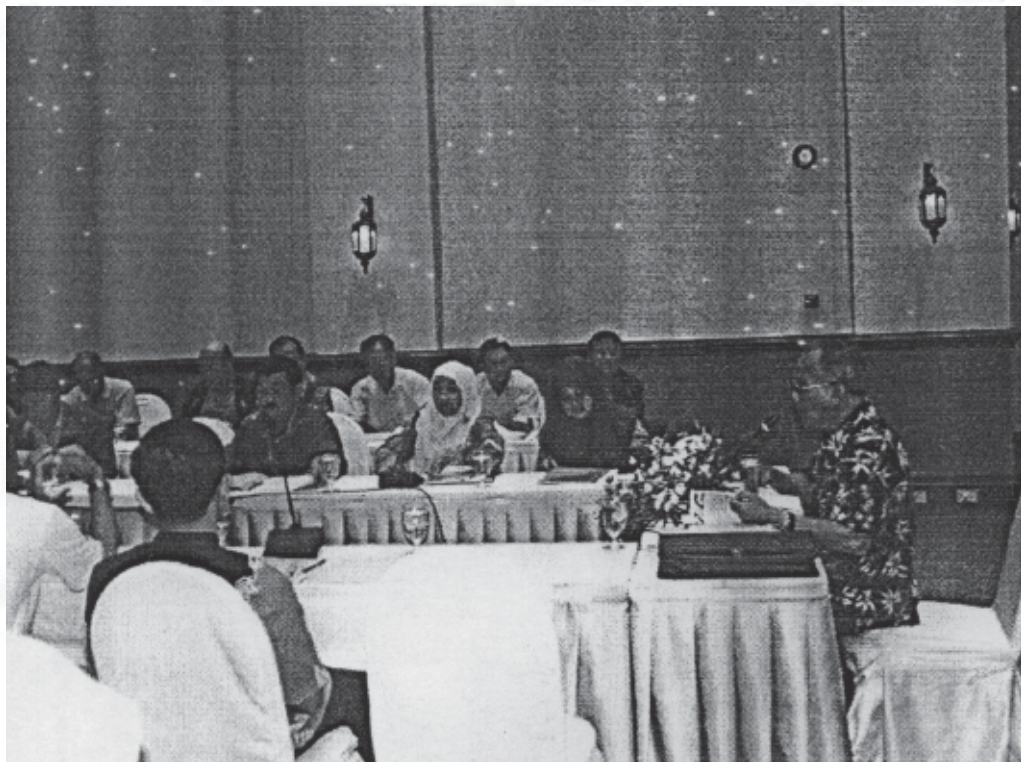

ทีมวิจัยต่างเครื่องเครียดกับการพิจารณาคำศัพท์

ทีมวิจัยเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคำศัพท์ที่จะนำไปใช้เพื่อร่วมกันลงมติ

กิจกรรมที่ 1.10. ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะจากคนในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ
จากภายนอก

อ.แววโจะกำลังบรรยายถึงเหตุผลที่ได้มีการสร้างระบบตัวเขียน

อ.แววมานิกำลังเตรียมข้อมูลเพื่อจะบรรยายถึงระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นปาตา

ผู้เข้าร่วมประชุมฟังอย่างตั้งใจ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2548. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทพรึก
หวานกราฟฟิค จำกัด
- กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. 2549. เอกสารการสัมมนาคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด 5 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้. (พิมพ์จัดสำเนา)
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2537. พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี-ไทย. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
ณวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคณะ. 2524. ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคมระหว่างชาวไทย
พุทธกับชาวไทยมุสลิม. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชนจำกัด,
รัตติยา สาและ. 2529. ภาษามลายูถิ่นในภาคใต้ สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. เอกสารประกอบการประชุมพิเศษข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น
และพนักงานรัฐวิสาหกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปี 2544. ม.ม.ป., ม.ป.ท.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2537 –
2546). ม.ป.ป.,ม.ป.ท.
- สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547.
เอกสารสรุปสำหรับผู้บริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส).
(พิมพ์จัดสำเนา)
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2539. อิสลามกับชาวไทยมุสลิม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิศิษฐ์การพิมพ์
- อิสหมิง กาเซ็ง. 2544. คำยืมภาษาอาหรับในภาษามลายูถิ่นปัตตานี : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ภาษาต่างประเทศ

- Asmah Haji Omar. 1991. *The Phonological Diversity of the Malay Dialects*. Kuala Lumpur : Dewan
Bahasa dan Pustaka.
- Blust, Robert A. 1978. *The Proto-oceanic palatals* Wellington: Polynesia Society.
- Phaitoon toon Masmintra Chaiyanara.1983. *Dialek Melayu Patani dan Bahasa Malaysia:Satu kajian
Perbandingan sesi Fonologi,Morfologi dan Sintaksis*. Tesis M.A. Universiti Malaya.
- Ruslan Uthai.2005.*Ciri-ciri Istimewa DialekMelayu Patani:Satu Tinjaun*. Pattani : Prince of Songkla
University

Worawit Baru. 1990. **Pengaruh Bahasa Thai ke atas Dialek Melayu Patani: Kajian Kes Sociolinguistik di Wilayah Pattani.** Tesis M.A. Universiti Malaya.

Waemaji Paramal. 1990. Long Consonants in Pattani Malay: the result of Word and Phrase Shortening. M.A. Thesis. Mahidol University.

Wilding , A. 1979 Pattani Malay Diatinary. Yala: Ovreseas Missionary Fellowship.